ſpūs malignos in ſpecie ignis. Et applica-
bunt eis plurimi· q2 voce diaboli loquent
varijs linguis ſicut apli ex ſpūſancto loq-
batur· tunc vt habet Daniel· xi· Veniet
antichriſt9 in multitudine magna ꝛ figet
tabnaculū ſuū· i· thronū ſolij ſui ſup mon-
tem oliueti· q2 antichriſt9 de tali monte· vt
dicit Glo· ſup Apoc· arte magica ꝛ virtu-
te diabolica aſcendet ī aera vt Simō ma-
gus· ferētib9 eū demōib9. Tūc ſm apſm· re-
uelabit ille iniqu9. Glo· i· iniquitas ei9· et
falſitas detegetur· quē dn̄s Jeſus interfi-
ciet ſpū oris ſui· i· vtute ſpūſſancti· ꝛ hoc ī
loco illo circa quē dn̄s aſcendit. Notādū
eſt ꝙ antichriſtus morietur mala morte.
Primo q2 moriet plaga ſubitanee mortꝭ
Secūdo moriet in peccatꝭ mortalib9· ps·
In opibus manuū ſuarū compꝫhenſus eſt
pctōr. Quo interfecto non ſtatim veniet
chriſt9 ad iudiciū· ſed ſm Glo· Daniel· xi·
concedent q̄dragīta dies ad refrigeriuꝫ
ſanctoꝝ· ꝛ ad penitētiā puerſoꝝ· qui tunc
cognoſcent ſe eſſe deceptos p antichriſtuꝫ
Sed tn̄ poſt hos dies vſqꝫ ad finē mundi
ſpaciū nemo ſcit· ſed in eius diſpoſitiōe eſt
qui ea hora ꝛ tpe ſeculū iudicabit· qua an̄
X ſecula iudicandū eſſe ꝓuidit. ¶ Quan-
tum ad ſextū qualit poſt mortē punietur
Nota ꝙ pena ſua erit intolerabilis ꝛ ſenſi
bilis ꝓpt tria. Prima cauſa quia viſiōe
dei ꝓuabit. Eſa· Inique geſſit· nō videbit
gloriā dei· ꝛ h̄ eſt maxima pena dānatꝭ· ſic
dicit Chryſoſto· Secūda cauſa· quia
eternalit cruciabit. Job· xx· Luet oīa q̄ fe
cit nec tn̄ cōſūmabit. Et q̄uis in eternita-
te pena ſua ſit ſimilis pene alioꝝ dānato-
rum· acerbitate tn̄ pena eius excellet mul-
tum penā alioꝝ. Apoc· xviij· Q̄tū ſe glori-
ficauit ꝛ in delitijs fuit· tantū date ei tor-
mentū ꝛ luctū. Tertia· q2 cū demonibuſ
morabit q̄rū vult9 horribiles ſūt. Matth
xxv· Ite maledicti in ignē eternū· q̄ paratus
eſt diabolo ꝛ angelis eius.

¶ In die natiuitatis Je-ſu chriſti Sermo· xi·

ECce euangeli-
ço vob gaudiū magnū qḋ erit
oī ꝑplo q2 nat9 ē nob ſaluator mūdi. Luc
ij· Int oīa feſta letabūda tot9 āni· h̄ feſtū
natiuitatꝭ ē tanto letius· q̄to h̄ feſtū pueri
cie Jeſu chriſti ē ſuaui9. Vn̄ dies hodier-
na ex ſaluatorꝭ nr̄i natiuitate reddit gau-
dioſa. Vn̄ Leo papa. Nec pbas ē ibi lo
cū eē triſticie· vbi natalis ē vite. Jō ange-
lus dixit paſtorib9: Ecce euāgeliço vobis
gaudiū magnū ꝛc. Vn̄ in p̄nti ſermone
tria ſūt dicēda. Primo d hiſtoria littera-
li iſti9 euāgelij. Secūdo de gaudio iſti9 fe
ſti. Tertio de paupertate chriſti ꝛ Marie
mr̄is eius. ¶ Quantū ad pmū ſciendū A
ꝙ loquēdo de euāgelio q̄tū ad illud vbi
dr: Exijt edictū a ceſare Auguſto. Pri-
mo volo ponere fundamētū lr̄ale. Nā d
iſto edicto ſcribit in hiſto· ſchola· ꝙ Octa-
uian9 regnauit q̄dragintaduob9 ānis· et ī
duodecimo āno an̄ mortē ſuā· fecit tantā
pacē in oīb9 regiōib9 rhomano impio ſub
iectis· ꝙ ad lr̄am videt impletū illud qḋ
dr Eſa· ij· Cōflabūt gladios ſuos ī vome
res ꝛ lanceas ſuas ī falces. Et ibidē. Nō
leuabit gēs ꝯ gentē gladiuꝫ. Et iſtud fuit
tps q̄ ſaluator oīuꝫ naſci debuit in mūdū
vt Dauid ꝓuidit in ps· lxxi· dicēs: Orietur
in dieb9 ei9 iuſticia ꝛ abūdātia pacꝭ. Qua
re aūt h̄ tpe pacꝭ naſci voluit: Beda oñdit
dicēs: Naſcitur9 in carne dei fili9· ſicut de
vgine nat9 vginitatꝭ decus ſibi oñdit eſſe
grātiſſimū· ſic pacatiſſimo tpe ſeculi ꝓcreat·
q̄ pacē querere docuit· ꝛ pacꝭ ſectatores per
grām ſuā inuiſere dignat. Vn̄ cum talis
ꝛ tanta eſſet pax per vniuerſum mundum
tunc Octauian9 imperator rhomanus vo-
luit ſcire numerū regionū ꝛ numerū oppi-
dorū· ciuitatū· caſtroꝝ· ꝛ villarum. Item
voluit ſcire numerū oīum hominū ſibi ſub
iectoꝝ. Jdeo dicit euangeliſta: Exijt edi-
ctum a ceſare Auguſto vt deſcriberetur· id
eſt· in ſcripto redigeretur· vniuerſus orbis
id eſt· omnes hoīes tam nobiles q̄ꝫ ignobi
les· tam diuites q̄ꝫ pauperes· tam ciues q̄ꝫ
ruſtici· q̄ ſui ſuberāt dominationi· ꝛ ibat
vnuſquiſqꝫ ad ciuitatem ſuam. Dicit no-
tanter vnuſquiſqꝫ· nullo penitus excepto.
Pro capite ſuo hoc eſt ne capite priuare-
tur ſolueret vnum nummum argenteum

valentē decē nūmos vſuales· vt ſic ꝯfitere
tur nō tm̄ ore· ſed oblatione ſe eē ſubditū
rhomão imperio · ⁊ accepta pecunia nomē
cuiuſlibet deſcribebat᷑· vt ſcripta noīa rho/
mam delata ceſari legerent᷑ vt poſſet ſcire
dignitatē ⁊ merita ꝑſonarū ⁊ ꝑ conſequēſ
ſuam potentiā. Vñ. Simon de caſſia ſcri
bit ſup Lucā· ꝙ Octauian⁹ in ſupbiā ela
tus ex elato corde ꝑcepit vniūſum orbē de
ſcribere· ⁊ magiſ peccauit in illa deſcriptio
ne qꝫ Dauid qui fecit ppl̄m iſrael deſcribe
re· vt habet᷑· ij· Reg· xxiiij· Et iō ipſe Da/
uid ⁊ populus iſrael fuit grauit᷑ a deo pla/
gatus. Vñ querit Simon de caſſia· qua/
re etiā nō ille impator punit⁹ a deo fuit ſic
Dauid punit⁹ fuit· cū tn̄ grauius peccauit
Rñdet qꝛ gentilis ⁊ indignus ꝑnti corre/
ctione erat. Sed Dauid dn̄s deus ſicut
filiū ſuū punire voluit· vt nō eternalit᷑ ab
eo puniret᷑. Sūt enī teſte beato Aug· ali/
qui indigni ꝑſenti punitione quoꝝ dāna/
tio erit eterna. Et ideo certū ſignū eſt eter
ne damnatiōis ſucceſſus cōtinuus ⁊ fortu
nat⁹ tempalis· ſignant᷑ peccatoribꝫ. Sic
Aug⁹· in· li· de ciuita· dei· probat ꝺ Aſſue/
ro cui ſemꝑ bn̄ ſuccedebat in rebꝫ tꝑalib⁹.
Et in Heſter cui male ſuccedebat in tꝑali
bus rebus · ⁊ q̄ſi ſemꝑ in luctu ⁊ gemitu ꝓ
B ſe ⁊ ꝓ ppl̄o ſuo fuit. ¶ Quantū ad ſecū/
dū ſciendū ꝙ illud gaudiū qꝺ angel⁹ Ga
briel de chriſti natiuitate nūciauit· fuit ma
ximū gaudiū totius mūdi· nec mirū qꝛ na/
tus eſt nobis ſaluator qui eſt chriſtus Je/
ſus. Nam nō ſolū terrigene· ſed etiā cele/
ſtes ſpūs ſunt de hoc gaudio letificati· ſic
cecinimus in hac nocte: Hodie lux vera ꝺ
celo deſcendit· hodie ꝑ totū mūdū melli/
flui facti ſunt celi. Chryſoſto· Gaudere q̇
libet debet iuſtus· quia natus eſt ſue iuſti/
cie remūerator · gaudeat quilibet peccator
q̇ de ſuis contritus eſt peccatis· qꝛ hac no/
cte chriſt⁹ natus eſt qui venit ad ſaluandū
contritos corde. Si enī Marie ꝟginis na
tiuitas· gaudiū annūciauit vniūſo mūdo
multo verius Jeſu chriſti· dei ⁊ hoīs nati/
uitas· ergo angelus dixit: Euangelizo vo
bis gaudiū magnū· nam illud gaudium
fuit tam magnū· ꝙ vſqꝫ ad celos aſcendit
⁊ deū ⁊ angelos letificauit. Vñ hodie an/
geli tanto gaudio ſūt repleti· ꝙ de celo de/
ſcenderūt· ⁊ ſuū gaudiū mūdo retulerūt· ſi/
cut hō plen⁹ gaudio nō pōt ſe ꝯtinere quin
alijs nūciet ⁊ reuelet. Itē fuit tam magnū
gaudiū ꝙ illud hodie infernū penetrauit·
⁊ ſanctos q̇ in lymbo erāt ineнarrabili gau/
dio repleuit. Item tam magnū erat gaudi
um ꝙ extendebat᷑ vſqꝫ ad orientē. Unde
magi q̇ erāt in oriēte tāto gaudio ſūt reple
ti· ꝙ ſua regna reliquerūt· ⁊ ad puerū natū
accurrerūt. Extēdebat᷑ etiā ad occidentē
Vñ rhome viſa ē imago ꝟginis circa ſo/
lem· ⁊ tanto gaudio Auguſt⁹ eſt ꝑfuſus ꝙ
ei thura obtulit· ⁊ vltra deus vocari recu/
ſauit. Sap· viij· Attīgit a fine vſqꝫ ad fi/
nem fortit᷑ ⁊c. Itē gaudiū hodiernū factū
eſt tam magnū· ꝙ replet totū mūdū· ſꝫ oñ/
dit᷑ in eo ꝙ dies non ſufficit· ſꝫ tota nox in
gaudio occupat᷑. Nunqꝫ enī in anno tres
miſſe celebrant᷑ nec ſic ī nocte aliq̄ miſſa ce
lebrat᷑ niſi hodie. Vñ Guil᷑· vi· li· ratio· di/
ui· dic᷑· ꝙ Theleſphor⁹ pap̄ inſtituit illa die
tres miſſas cantari· ad oſtēdēdū ꝙ chriſti
natiuitas ſaluauit p̄ſes añ legē· ⁊ p̄ſes ſub
lege· ⁊ p̄ſes poſt legē. ¶ Sciendū vt eſti C
mo nō fuit hodie aliqs fideliū ꝺ nūero ꝑ/
deſtinatoꝝ in toto mūdo q̇ nō huius diei
aliqualit᷑ ab intra ſaltē cordialit᷑ ſenſit ſi/
bi oriri nouam leticiā. Sic econuerſo me/
rito quidam ſunt qui debent eſſe contriſta
ti· q̇ iſtā noctē in ludo ꝯſumpſerūt· nec ali/
qꝺ deuotiōis ſeruitiū nato puero impen/
derunt. Similit᷑ illi qui in crapula ⁊ ebrie/
tate vixerūt· aut qui mutāt ſe in demones
aut in bruta animalia laruas induendo· ⁊
quaqꝫ verſum diſcurrendo offendētes ho/
mines deo ſeruire cupientes. Item q̇ inſi/
delibus ſuis ſortilegijs ⁊ in ceteris incre/
dulitatibꝫ ſuis tempus illud ſacratiſſimū
conſumūt. Et qui in his duodecim nocti/
bus ſequentibus multas vanitates exer/
cent. Et qui deam · quā quidā dianā no/
minant in vulgari die froe vnholde · di/
cunt cū ſuo exercitu ambulare. Item q̇ cu/
mulos ſalis ponūt ⁊ per hoc futura ꝑnoſ/
ticant. Itē qui calceos per caput iactāt.
ſimiliter qui arbores cingunt· ⁊ ſic de alijs.

Et ſignāter ꝙ cum micis ⁊ fragmētis que
tollūtᷣ de mēſa ī vigilia natalis chriſti ſua
ſortilegia exercent. Omēs tales merito ſi/
cut noctue excecati · et maledicti incedunt
hodie ī tam clara huius diei luce. Quare
ꝯſulo ꝙ omnes ꝑdicta exercētes ſtudeant
ad ꝯfeſſores ſuos accedere · ⁊ ſe de his ac/
cuſare ⁊ ꝯfiteri ⁊ penitere. Itē legitᷣ deū ac
nocte oēs ſodomitas occidiſſe ⁊ eos ſubi/
tanea morte īterēiſſe · ſm illud ps̄. In ma/
tutino īterficiebam omēs peccatores terre
Beatꝰ Augꝰ: Deo veniēte ī carne · omēs
hoſtes nature (ſodomitas intellige) mor/
te reproba · ⁊ ſubito perierūt · Itē Hiero·
dicit. Propter hoc malū vitiū filius dei
multo tp̄e diſtulit incarnari · De h̄ vitio
quere infra ſermone. lxxxv. R. Item ſci/
endum ꝙ qlibet homo ſpūaliter gaudere
debet. Primo q2 deꝰ factꝰ ē hō · ut homo
fieret deꝰ. Scdo q2 factus ē ſeruꝰ · ut ſeruꝰ
fieret dñs ⁊ rex celi. Tertio q2 deus ď celo
deſcēdit · ut hō de terra ad celos aſcende/
ret. Quarto q2 deꝰ factus ē filiꝰ hominis ·
vt hō fieret filiꝰ dei. Quinto · q2 immorta/
lis deꝰ factꝰ ē mortalis · vt hō mortalis fie/
ret īmortalis. Sexto deꝰ diues factus eſt
pauper · vt hō pauper fieret diues. Unde
Apl's. Cū eſſet diues factus ē egenus · vt
illiꝰ inopia diuites eſſemus. Quantū
ad tertiū · ſcz de natiuitate ⁊ pauptate chri
ſti: Sciēdū ꝙ chriſtꝰ ī ſua natiuitate pau/
pertatē ſuā oſtēdit in qttuor. Primo enī
fuit paup in hoſpitio. Uñ canitᷣ. Stabu/
lo imponitᷣ q ꝯtinet mundū. Uñ Bern.
Uide qualiter ꝓ te factꝰ eſt rex · vbi regia
aula · vbi throni ſublimitas ꝑſepe ē. Uñ
ſciendū ꝙ ille locꝰ (vt dicit hiſtoria) vbi
chriſtus natus ē · cooptus fuit inter duas
domꝰ in publica via ad receptionē tranſe/
untium tp̄e calido vel pluuiali · ⁊ fuit in ea
quoddā paratum ꝑſepe ꝓ aīalibꝫ. Et hec
domus habuit ab vtraqꝫ pte introitum ⁊
exitū clauſura carentē. Uel dici pōt qď
veritati cōſonū eſt ꝙ ioſeph h̄ ꝑſepe ꝑpa
rauit ꝓ boue ⁊ aſino quos ſecū duxerat
aſinū ī adiutoriū pegrinatiōis beate vir
ginis q̄ ꝑgnans erat · bouē vero ꝓ tributo
⁊ expenſis ꝓ virginis puerperio · ī qď ꝑſepe

virgo ⁊ mater benedicta · filiū ſuū reclina/
uit coram boue ⁊ aſino · qď fieri voluit ſu/
perna ꝓuidētia · vt impleretᷣ ꝓphetia Aba/
cuc. iij. ſm aliā tranſlationē. In medio
duū animaliū cognoſceris. Et dicūt aliq
ꝙ bos ⁊ aſinꝰ · chriſto genuflexerūt · ſerui/
tiū ei ſicut ſuo creatori exhibētes · ut imple/
retur illud Eſa. Cognouit bos poſſeſſorē
ſuū · ⁊ aſinus ꝑſepe dñi ſui. Iſrael aūt me
nō cognouit · i · cognoſcere noluit. Sꝫ di/
ceres qre eū reclinauit in ꝑſepio. Ad hoc
rñdetᷣ · ꝙ nō erat ei locus ī diuerſorio. Et
ī h̄ loco naſci voluit ſm Glo · vt in h̄ mū/
do ſe nō diu ꝑmanſurū oſtenderet · ⁊ nos
eiꝰ exemplo eſtimemꝰ nos eſſe pegrinos ī
h̄ mūdo. Uñ apl's. Non habemus h̄ ma/
nentē ciuitatē. Uñ etiā ps̄. Aduena ego
ſum apud te et pegrinꝰ · ſicut omēs patres
mei. Item in h̄ rep̄hēditᷣ fatuitas illorū
qui eis ꝑparant magnas ⁊ latas domus ·
in qbꝫ breue tp̄s ꝑmāſuri ſunt. De domo
aūt celeſti modicū vel nihil curant. Si enī
ſollicitudinē tantā haberēt ď celeſtibꝫ mā/
ſionibꝫ · magni ciues celeſtis patrie fierent
Inſup aliqui magnas ⁊ latas domꝰ poſſi/
dent · nec tñ vnū pauperē ꝓpter chriſtū hoſ/
pitarent. Iſti etiā multū timere deberent
illam ſententiā extremi iudicij · vbi chriſtꝰ
dicturꝰ eſt: Hoſpes eram et nō collegiſtis
me: Ite maledicti in ignem eternū. Scdo
chriſtꝰ pauper erat in ſtrato · q2 locatꝰ fuit
ſup fenū · nec habuit puluinar vbi caput
ſuū reclinaret. Uñ qdam doctor dicit: O
ineſtimabilis pauptas · filius paſtoris na/
ſcitur · et cuſſinus de pulmis ei ſubſternitᷣ ·
filius dei naſcitᷣ · ⁊ ad durū ꝑſepe reclinatᷣ.
Uñ ps̄. Pauper ſum ego · ⁊ ī laboribꝰ a
iuuētute mea. In h̄ docet nos chriſtꝰ ſup/
fluitatē vitare lectiſterniorū. Nā ꝓcioſita/
tem rep̄hendūt pāniculi viles chriſti · mol/
liciem rep̄hendit fenū aſperum ī quo chri/
ſtus iacuit · magnitudinem ⁊ latitudinē
reprehēdit artum preſepe chriſti. Hoc illi
non attēdūt q tres lectos ſub ſe ſternunt ·
⁊ tres cuſſinos ſub capite ponūt · et in hoc
ſatiſfaciunt ſuis voluptatibus et delitijs
corꝑis · iſti non vadunt ꝑ artam viā que
ducit ad vitā. Tertio chriſtus paup fuit

in cibo. Vñ canit̃ de eo. Paruoq₃ lacte
paſtus eſt. Ubi beata virgo docet mulie/
res·ſuos puulos p̱ ſe lactare. Vñ di ī de/
cretis. Mulieres ꝓprios filios lactare de/
bent nec alijs tradere ad lactandū·diſ·v·
Ad eius. Quarto chriſt⁹ paup̱ fuit ī veſti/
mēto·nā vilib⁹ pānis fuit inuolut⁹. Pro
q̊ ſciēdū q̄ beata virgo ↄcepit chriſtū. viij
kal. Aprilis·⁊ nat⁹ ē. viij. kal. Januarij·⁊
ſic ī vtero m̄ris fuit. cclxxvi. diebus·q̄ꝛ igit̃
tāto tp̱e chriſt⁹ in marię vtero habitauit·
nimirū q̄ fact⁹ ē ei⁹ vter⁹ fons pietatꝭ·ſpe/
culū puritatis·vas caſtitatis. Jtē notan/
dum q̄ cęterę mulieres ante partū habēt
timorē·q̄ꝛ multę periclitantur ī partu. Et
habent etiā₃ in ptu magnū dolorē·⁊ poſt
partū languorē·ſ₃ beata virgo expers fuit
illaꝝ pęnalitatū. Non enī timere debuit·
q̄ꝛ filiū dei in vtero portauit. Similiter ī
partu dolorē nō habuit·tum q̄ꝛ chriſt⁹ il/
lum dolorem ſibi reſeruauit vſq₃ in ſuam
paſſionē·tum q̄ꝛ ſine peccato ↄcepit·quia
ꝓpter peccatū₃ mulier illi dolori ſubiecta
fuit. Vñ Gen. iij. Jn dolore paries ⁊c.
Poſt partū languorē nō habuit·q̄ꝛ me/
dicinā generauit·i·filiū dei q̊ ſanat omnē
languorem ⁊ omnē infirmitatē. Jtem ſci/
endū q̄ beata virgo peperit media nocte
die dñica filiū ſuū vnigenitum·et videns
puerū natum ante ſe·ſtatim cognouit eū₃
eſſe deum ⁊ ſuū filium que₃ de ſpūſancto
cōceperat. vñ ſtatim ipſū quē genuit ado/
rauit. Poſt h̄ virgo ⁊ mater accipiens pu/
erum pānis eū inuoluit·ſc₃ vilibus et īue/
teratis. Et dixit pluraliter pānis vt oſtē/
deret virginis paupertate₃. Non enī ha/
buit vnū pannū ad puerū ſuū inuoluēdū
ſufficientē·ideo ipſum pannis inuoluit ſc₃
p̱ ſeipſam·q̄ꝛ nulla mulier digna fuit ipſū
tangere·ↄcipere·portare·⁊ nobis ipſū pa/
rere ad ſalutem·⁊ ꝓpter hoc improbatur ⁊
reprobat̃ falſitas dicentiū obſtetrices ma/
riam virginem habuiſſe quę partui virgi/
nis neceſſe nō fuerunt·q̄ꝛ virgo vt p̄dixi ī
pariendo omnino nō ſenſit dolore₃. Vñ
Hiero⁹. Nulla ominno obſtetrix·nulla
mulierum ſedulitas ītercessit: Jpſa ſola
mater ⁊ obſtetrix fuit. Beda. Qui totum

mūdū vario veſtit ornatu·ob matris pau/
pertatem pānis inuoluit̃·vt per eā primā
quā peccādo p̱didimus innocentię ſtola₃
recipere poſſemus. Jtem ſciendū q̄ mulie/
res in ſuo partu requirunt ſeruientiū peri/
tiam·pannoꝝ copiam·ignis p̄ſentiam·ci/
borum abundantiā·camere pulcritudinē·
⁊ lecti molliciē. Requirūt enim ſeruientiū
peritiā vt habeant pediſſequas ⁊ domicel/
las quę ſibi aſſiſtant et puerū ſuſcipiant·
hmōi aūt ſuitia ipſa nō habuit·ſ₃ ipſamet
pānis eum inuoluit·⁊ in p̄ſepe reclinauit.
Nulla enī forſitan etiā ſi indiguiſſet aſſi/
ſtere voluiſſet paup̱culę peregrinę ī diuer/
ſorio poſitę in media nocte·loco autē do/
micellarū habuit bouē ⁊ aſinū. Scdo re/
quirūt pannoꝝ copiam q̊bus ſe cōtegant
⁊ puerum inuoluant. Hęc aūt pānos ha/
buit paucos ⁊ viles ⁊ vetuſtos. Bern. Cū
tanta eſſet neceſſitas·nullā audio de pelli/
bus fieri mentionē. Tertio requirūt ignis
p̄ſentiam·⁊ maxime in hyeme ⁊ in nocte·⁊
hoc ꝓpter illuminationem ⁊ calefactionē·
membrorūq₃ ↄſolidationē. Jn partu aūt
virginis licet nox eſſet ⁊ frig⁹·nulla tñ fit
mētio de igne. Quarto requirunt cibari/
orum abundantiam·nam laute volunt p̱/
uideri cibis·⁊ puero ſubueniri de cura nu/
tricis. Hęc autem cum eſſet paupercula et
parce viuebat·puerū ſuum ꝓprijs vberi/
bus nutriebat. Unde canit̃: Jpſum regē
angelorum ſola virgo lactabat vbere de
cęlo pleno. Quinto requirūt camere pul/
critudinem. Hęc autem habuit ſtabulum
quod nō eſt habitaculū hominum ſed iu/
mentorum. Sexto requirūt lecti molliciē·
hęc autē₃ pueꝝ ī p̄ſepio ⁊ ſup̱ fęnū poſuit
Hos aūt defect⁹ pati voluit·vt ſup̱bia₃
hominū ↄfunderet·⁊ vt exemplū hūilita/
tis nobis daret·ne vn q̄₃ ſup̱birem⁹ in ve/
ſtibus noſtris ⁊ deum offenderem⁹. Quō
autem quis peccet in veſtibus quęre infra
ſermone. lxxxiij. ¶ Ultimo nota exem/ E
plum de infantia chriſti legitur·q̄ q̄dam
monialis exiens ordinem facta eſt publica
meretrix·poſt multos annos rediens ad
monaſterium·dedit ſe ad pęnitētiam. Cū
aūt ſ₃ dei iudicio ⁊ iuſticia cogitaret·⁊ de

penis inferni · deſperabat ſe veniam poſſe
ↄſequi · ꝓpter magnitudinem ⁊ multitudi/
nem ſuoꝝ peccatoꝝ . Cum etiaꝫ cogitaret
de gaudijs celi diffidebat · ſciens ꝙ nullꝰ
īmundus ⁊ inquinatꝰ celū intraret . Cum
aūt cogitaret d̄ paſſione chriſti · cogitabat
quāta chriſtꝰ ꝑ ea paſſus fuiſſet · flens cla/
mabat · et dicebat: Quid retribuā dn̄o ꝑ
om̄ibꝫ q̄ retribuit mihi . In q̄dam aūt ſo/
lēnitate natalis dn̄i cogitare cepit · ꝙ puer
natꝰ eēt nobis · ⁊ qꝛ ꝑ modico puer placat̄
cum offenditur · tūc corā imagine virginis
marie habenti pueꝝ ieſum ī ſinu cepit co/
gitare de infantia ſaluatoris · ⁊ tota ꝑfuſa
ē lachrymis ex vera ↄtritione cordis · quā
chriſtꝰ puerulus ei cōceſſit · tūc ipſa obnixe
⁊ ex ītimis cordis ſui viſceribꝫ ſupplicauit ·
ꝙ ꝓpter ſuam benignā infantiam qua ve/
nit in hūc mundū peccatores ſaluos face/
re ſui miſereret̄ · tūc audiuit vocē dicenteꝫ
ſibi · ꝙ ꝓpter benignitatem infantie illius
quā ipſe allegabat · ſciret omnia peccata
ſibi eſſe dimiſſa · que poſtea vitā ſuaꝫ rea/
F liter emēdauit · ⁊ eā ī bono finiuit. Item
poſtremo ſciendū · ꝙ qui vouerunt ī ſexta
feria ſe abſtinere a lacticinijs · vel quartis
ferijs ſe abſtinere a carnibꝫ · vel vouerūt ie/
iunare in eiſdē ferijs · obligant̄ etiaꝫ in die
natiuitatis eadeꝫ vota ꝑſoluere · niſi exce/
piſſent diē natiuitatꝭ chriſti illa hora · q̄ il/
lud votum vouerunt · vt ptꝫ ī iure ca · vbi
habet̄ ꝙ hi q̄ voto vel regulari obſeruan/
tia ſūt aſtricti nō lꝫ comedere carnes ī die
natiuitatꝭ chriſti · ex̄ · de obſer · ieiu · ca · vltꝭ.

¶ De eodē . Ser . xij . De luſoribꝰ.

Annuncio vo
bis gaudiū magnū quod erit
omni populo . Luc . ij . Scire
debetis ī chriſto dilectiſſimi · ꝙ dies hodi/
erna ex ſaluatoris noſtri natiuitate reddi/
tur gaudioſa · q̄ ideo natꝰ eſt · vt homineꝫ
perditum ad regna celeſtia reuocaret · vn̄
peccādo ceciderat · ⁊ vt ꝑ hominē ruinam
angeloꝝ repararet . Vn̄ exercitꝰ celorum in
celo gaudebat · ⁊ vnꝰ eoꝝ hoc de celo affe/
rebat dicēs: Annūcio vobis gaudiū ma/
gnū qd̄ erit omni populo . Sꝫ h̄ gaudiū
iſti luſores q̄ iſtam ſacratiſſimā noctem in
ludo ↄſumpſerunt · ⁊ pueꝝ natū plurimis
iuramētis et blaſphemijs offenderūt non
ꝑcipiūt · ſed heu ex quo iam ex mala ↄſue/
tudine inoleuit ꝙ plures hac ſacratiſſima
nocte aſſueti ſunt ludere · ideo ī p̄ſenti ſer/
mone de ludo quinqꝫ ſunt dicenda . Pri/
mo taxilli q̄d ſignificēt . Scd̄o quō in his
ſedecim peccata mortalia cōmittūt̄ . Ter/
tio q̄d luſores oporteat facere ut ſaluent̄.
Quarto · q̄ requirūt̄ ad h̄ vt ludus poſſit
fieri licite ⁊ ſine peccato . Quinto exemplū
¶ Quantuꝫ ad primū tūc q̄rit̄ · vtꝝ lu/ B
dus ſit peccatuꝫ mortale . Reſpondet̄ hm̄
Guil̄ · ꝙ ſic · etiā ſi homo nō duxerit ī con/
ſuetudinem · adhuc mortaliter peccat . Et
ītellige qn̄ ex auaricia ludit · qꝛ auaricia d̄
ſe eſt peccatū mortale . Sꝫ q̄ꝫ magnū pec/
catū ſit · ⁊ q̄ꝫ deteſtabilis ſit ludus · ⁊ q̄ꝫ pe/
riculoſe viuāt · ⁊ q̄d cogitare debeāt cū ta/
xillū ad manū recipiūt · vt ſic retrahuntur
a ludo · patꝫ ex deſcriptione taxilli . Nam
taxillū recipiēs ad manū ad ludendum ex
auaricia ⁊ cupiditate · ſi iactat vnū oculū ·
ꝑ h̄ ītelligere debet ꝙ priuat̄ regno celeſti ·
qd̄ deus omnipotēs daturꝰ ē om̄ibꝫ ſuis
electis · cuꝫ in iudicio dicet illud Matth .
xxv . Venite benedicti · poſſidete regnum
paratū vobis ab origine mundi · vbi loq̄t̄
dicēdo regnū ī ſingulari et nō ī plurali · qꝛ
omnes ſancti ⁊ electi vnū regnum poſſide/
bunt · qd̄ cōdiuidēt ſibijnuicē ex charitate
Nā ī celo noſcimus ⁊ diligimꝰ nos inuicē
Item Guil̄ . Vnuſquiſqꝫ tm̄ gaudet d̄ al/
terius gaudio inquātū d̄ ſuo ꝓprio · ⁊ hoc
ideo fit · quia ibi vnuſquiſqꝫ ꝑfecte diligit
ſuum ꝓximū ſicut ſeipſū . Si autem duos
oculos iactat · ꝑ h̄ intelligere debet · ꝙ cor/
pore ⁊ aīa eternaliter damnabit̄ · qꝛ homo
ē compoſitus ex corpe et aīa · ſed in morte
cum aīa ſepat̄ a corpe · tunc aīa peccatoris
ſola punietur vſqꝫ ad nouiſſimum diem .
Et in reſurrectione tunc aīa ⁊ corpus ecō/
uerſo ſimul ↄiunguntur · tunc peccator cū
eodem corpe ⁊ aīa · ⁊ cum eiſdem membris
cum q̄bus peccauit · eternaliter damnetur .
Vnde Bern̄ . In quo autē mēbro magis

creatoꝛ offenditur in eo peccatoꝛ grauius
toꝛquet᷑. Si aūt tres oculos iactat · ꝑ hoc
intelligere debet ꝙ eternaliter ſepabitur a
viſione ſancte trinitatis. ſ. pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpi-
ritusſancti · q̄ viſio ē merces ⁊ p̄miū electo-
rū. Vñ Joh. xvij. Hec eſt vita eterna · vt
cognoſcāt te ſolū deū · et quē miſiſti ieſum
chriſtū filiū tuū. Et ꝙ̄ iocūda ſit iſta viſio
oſtendit ꝓpheta dauid in pſ̄. Mille anni
ante oculos tuos · tāꝙ̄ dies heſterna que
p̄terijt. Si aūt quattuoꝛ oculos iactaue-
rit · ꝑ h̄ itelligere debet · ꝙ ſepabit᷑ a q̄ttuoꝛ
oꝛdinib⁹ ſanctoꝝ noui teſtamēti · ī q̄ teſta-
mento iā ſum⁹ · ſcꝫ ab ap̄lis · martyrib⁹ · cō-
feſſoꝛib⁹ · ⁊ virginib⁹. Jſti ſūt quattuoꝛ oꝛ-
dines noui teſtamēti generaliter loquen-
do. Si aūt quinqꝫ oculos iactauerit · ꝑ h̄
intelligere debet · ꝙ oīs ſalus q̄ fluxit ex
quīqꝫ vulnerib⁹ ieſu chriſti ī eo fruſtrabit᷑ ·
ergo d̄ talib⁹ cōqueret᷑ ī ꝑſona ꝓpria chri-
ſtus dicēs: Nōne ſatis ꝓpter te vulnerat⁹
ſum? Nūqd ꝑ iniquitate tua afflictus ſū?
addis afflictionem afflicto · magis me ag-
grauāt vulnera tui peccati · ꝙ̄ vulnera coꝛ-
poris mei. Si autē ſex oculos iactauerit ·
ꝑ h̄ itelligi debet ꝙ de⁹ in iudicio requiret
ab eo quō ſex opera miſericoꝛdie exercuit ·
dicēs illud Matth. xxv. Eſuriui ⁊ nō de-
diſtis mihi mādūcare. Sitiui ⁊c̄. Et tūc
ſubiunget talibus ſententiā illā hoꝛribilē
dicens: Jte maledicti ī ignē eternum qui
ꝑatus ē diabolo ⁊ angelis eius. Jſta hoꝛ-
ribilis ſententia ītelligi debet ꝑ ſex oculos
b Quantū ad ſcd̄m ſciendum · ꝙ. xv. pec-
cata moꝛtalia ꝯtingūt in ludo. Primum
peccatū eſt idolatria · qđ ē cōtra primū p̄-
ceptū vbi dr̄: Nō adoꝛabis deos alienos
Sed luſoꝛ taxilloꝝ · taxillū p̄ponit deo · ⁊
facit eum deū ſuū. Unde Aug⁹. Hoc ab
hoīe colit᷑ qđ p̄ ceteris diligit᷑. Hoc patet ·
qꝛ ipſe ad p̄ceptū taxilli largit᷑ · qđ nō lar-
giret᷑ ad p̄ceptū dei · qꝛ ſi paup ꝓpter deū
peteret denariū · foꝛte vix ſibi daret vnum
obolū · ſ ꝓpter p̄ceptū taxilli largioꝛ eſt ꝙ̄
fuerat beat⁹ Martinus ad p̄ceptum dn̄i.
Jpſe enī non ſolum dat medietatē pallij
imo totū palliū · ⁊ interdū tunicā ⁊ cami-
ſiam · ⁊ nud⁹ ſequit᷑ dn̄m ſuū ſcꝫ diabolū.

Et in hoc apparet magna ſtulticia ipſius
luſoꝛis · ꝙ ſe viliſſime ſeruituti ſubijcit · dū
taxillū dn̄m ſuū cōſtituit · ⁊ ad h̄ ſe aſtrin-
git vt faciat ꝙ ipſe iuſſerit. Vñ merito de-
ridendus ē talis luſoꝛ. Vñ Seneca. Si
videas murē dominari alij muri · nūquid
riſum teneas? ꝙ̄to magis ridiculum eſt ·
ꝙ os pauxillum · qđ ē minoꝛis valoꝛis ꝙ̄
mus · homini dn̄et᷑. Sciendū aūt · qꝛ ſicut
de⁹ dedit. xxi. lr̄as codicib⁹ ſuis q̄b⁹ tota
ſcriptura ſcribit᷑ · ꝑ quā voluntas dei fideli-
bus inſinuat᷑ · ſic taxillus habet. xxi. pūcta ·
q̄bus luſoꝛ cognoſcit voluntatem dei ſui.
Scd̄ꝫ peccatū ē execrabilis iuratio ⁊ blaſ-
phemia q̄ in talib⁹ ludis frequēter in deū
⁊ ſanctos refundit᷑. Hoꝝ enī iuramētoꝝ
⁊ blaſphemationū ꝑticipes ſūt q̄ talibus
hoſpitiū ꝯcedūt · vel q̄ veſtimēta vel pecu-
niam deluſam diuidūt · vel cū ipſis fami-
liarit᷑ bibūt. Nā ſi luſoꝛ ꝓpinaret de lucro
vni · talis non deberet bibere nec ꝓpinam
recipe ab eo. Jtē q̄ ab ipſis ſoꝛtem lumi-
nis recipiūt · qđ dupliciter ītelligit᷑. Pri-
mo q̄ vidēt de lumine illo aliqualiter · eq̄-
liter peccāt. Scd̄o q̄ denarios illos recipi-
unt q̄ dant᷑ ad lumen · ſicut cū quotiēs q̄s
lucrat᷑ · totiēs dat vnū denariū ad lumen ·
ergo q̄ tales denarios recipiūt ⁊ eis ad lu-
dum luminant · tenent᷑ ad reſtitutionem · ⁊
ſic blaſphemare ē ꝯtra p̄ceptum ſcd̄ꝫ · vbi
dr̄: Nō aſſumes nomē dei tui ⁊c̄. Unde I
qnq̄ꝫ etiā dn̄s in p̄ſenti de luſoꝛib⁹ vindi-
ctam accipit. Vñ legit᷑ de quodam mili-
te qui dum occaſione ludi · per oculos dei
iuraret · ꝓprij oculi eius a capite exilierūt ·
⁊ in aleam ceciderunt. Jtem quidā ſagit-
tarius · cum iratus eſſet valde ex hoc ꝙ in
ludo perdidiſſet · ſagittā direxit verſus ce-
lū · quaſi vellet ſe vindicare de deo · ⁊ mox
reuerſa ſagitta ante faciem iacientis ſan-
guine recenti totaliter infecta reperta eſt.
Qui ex hoc contritus et confeſſus · vitam
ſuā cū mira penitentia ⁊ coꝛrectione emē-
dauit. Jtem cauere debet quilibet homo
ne taxillos vel alia neceſſaria ad ludū lo-
cet · nec quis debet querere taxillos cū eos
luſores ex motiōe ire abijciūt · nec q̄s debet
tenere ad ludendum lumen. Nam omnes

tales ad hmõi conſentiẽtes ad paria iudi/
cãtur. Tertiũ peccatũ ẽ fractio ſolẽnitatũ
vt ĩ ſacris dieb᷒ ⁊ noctib᷒ ludendo· qđ eſt
ꝯtra tertiũ ꝑceptũ· vbi dr̃: Sabbata ſan/
ctifices· qꝛ ſm Guil. Lugdu. In ꝑcipuis
ſolẽnitatib᷒ ꝯſueuerũt luſores ludere· non
attẽdentes illud qđ legit̃ Numeri. xv. de
eo qui collegerat ligna ĩ ſabbato: Dñ́ ait
dñs ad moyſen· morte moriatur hõ ille· et
lapidib᷒ obruat eũ omnis pp̃ls. Conſtat
aũt peius eſſe cũ blaſphemijs et piurijs in
feſtiuis dieb᷒ ludere· q̃ȝ in his dieb᷒ ligna
colligere. Quartum peccatũ ẽ inobedien/
tia parentũ· qꝛ q̇libet tenet̃ obedire parẽ/
tibus ĩ licitis ⁊ bonis· ⁊ ĩ ſalutarib᷒ ꝑcept̃
⁊ h̃ etiã ẽ ꝯtra quartũ ꝑceptum: Honora
patrẽ ⁊ matrẽ. Quintum ẽ homicidiũ· qꝛ
interdum ꝯtingit ꝙ vnus luſor ꝓ vno de/
nario interficit aliũ· ⁊ hoc ẽ ꝯtra quintum
ꝑceptũ: Nõ occides. Sextũ peccatum eſt
furtũ· qꝛ tales luſores qñq̃ȝ poſtmodũ ef/
ficiũtur fures· ⁊ ſic qñq̃ȝ ſuſpẽdunt̃· ⁊ hoc ẽ
ꝯtra ſextum ꝑceptũ: Nõ furtũ facies. Se/
ptimũ eſt falſum teſtimoniũ· qꝛ ſepius cõ/
tingit in ludo ꝙ vnus falſum teſtimoniuȝ
ꝑhibet dicẽs aliũ lucratũ eſſe· cum tñ ꝑdi/
derit· ⁊ hoc eſt contra ſeptimum ꝑceptum
Nõ falſũ teſtimoniũ dices. Ubi notãdũ
ꝙ ſanctus Tho· ſcđa. ij. q. lxx. dicit ꝙ fal/
ſus teſtis peccat mortaliter· et tenet̃ ad re/
ſtitutionẽ damni qđ alius incurrit. Octa/
uum peccatũ· ẽ cupiditas lucrandi· que ẽ
radix oĩum maloruȝ· vt dr̃. i. Timoh. vi.
qđ ẽ ꝯ nonũ ꝑceptũ: Nõ concupiſces rem
ꝓximi tui· vnde luſor nunq̃ȝ luderet ſi rem
ꝓximi nõ ꝯcupiſceret. Nonũ peccatũ eſt ĩ/
miſericordia· qꝛ vnus luſor alium ſpoliare
vellet vſq̃ȝ ad camiſiã ſi cõmode fieri poſ/
ſet· ⁊ ſi in tanto improſperat̃ ꝑludendo. ſ.
qđ nõ hȝ ſoluere· tũc ſuffocat eũ· ⁊ ponit ĩ
carcerem quouſq̃ȝ ſatagẽdo reddet. Et ḡ
ſicut ſm dictuȝ chriſti miſericordes ſũt be/
ati· ſic ecõuerſo ĩmiſericordes ſũt infelices
Uñ Jaco. ij. Iudiciũ enim fiet ei ſine mi/
ſericordia q̇ hic non facit miſericordiam.
Decimũ peccatum ẽ vſura maxima q̃ ſm
Henri· đ vrimaria· non attẽditur ſolum ĩ
anno vel in mẽſe· ſ; etiã ĩ eadẽ hora· extra

de exceſſi. ꝑlato. Inter dilectos. Undeci/
mum ſm Henri· đ vrimaria· ẽ cõtemptus
ꝓhibitionis ſancte matris eccl̃ie. Nã glo/
ſa dicit· ꝙ hmõi ludi ſunt ꝓhibiti ⁊ nõ tm̃
diſſuaſi. Et h̃ ideȝ allegat̃ ĩ ſum. Joh. li. ij
ti. viij. q. xxi. Duodecimũ ẽ ſcandalũ ꝓxi/
mor. Corrumpũt̃ eñ multi q̇ ad ludũ cõ/
ſpiciendũ de mala cõſuetudine ꝯueniunt
Uñ Matth. xviij. Ue homĩ illi ꝑ quem
ſcandalũ venit. Decimũtertiũ peccatuȝ ẽ
mendaciũ ⁊ ꝑiuriũ. Sepe enim mentit̃ lu/
ſor ſe lucratũ eſſe dicẽs· cũ ĩ veritate tamẽ
ꝑdiderit. Decimũquartũ ẽ odiũ. Nã ille
q̇ perdidit· accẽditur odio ꝯtra illũ qui lu/
cratus eſt· ⁊ etiã ad illos q̇ alijs plus fauẽt
q̃ȝ ſibi. Decimũquintũ ẽ infidelitas ⁊ de/
ceptio q̃ cõmittitur male numerãdo· male
cõputando· falſe iactãdo. Decimũſextũ ẽ
ira ⁊ cõminatio· qꝛ luſor qñq̃ȝ ꝓuocat̃ ad
irã· ⁊ ſic multotiens maledicit deo ⁊ beate
marie· ⁊ ſanct̃· ⁊ qñq̃ȝ ſibiipſi· ⁊ multotiẽs
etiã luſor minat̃ ⁊ maledicit ꝓximis. Et ꝙ
grauius eſt qñq̃ȝ verberãt ⁊ vulnerãt ſe et
trahũt ſe ꝑ crines· ⁊ poſtq̃ȝ luſor ad ꝓpriã
domũ venerit· tũc ꝯturbat vxorẽ pueros
⁊ familiã: Nõ attẽdẽtes illud dictũ chri/
ſti. Matth. v. Omnis qui iraſcitur fratri
ſuo· re᷒ erit iudicio. Exemplũ legit̃ in K
li· de apibus, ꝙ in quadã villa in cãpanie
ꝑtibus· q̇daȝ iudeus cum chriſtiano luſit
Cunq̃ȝ iudeus multas pecunias ꝑderet·
⁊ ex impatientia turbaret̃· tandẽ ĩ chriſtũ
retorquẽs iniuriam blaſphemauit· et mox
cũ ad iactandũ taſſeres collegiſſet· manus
eius cum taſſeribus fuit ꝯtracta· q̇ repro/
bo furore ſuccenſus cum ipſa ꝯtracta ma/
nu menſam luſoriam percutere niteret̃· ite/
rato in chriſtũ ⁊ matrem eius blaſphemiã
turpiſſimã euomẽs· ſtatim euerſis mirabi/
liter oculis cecidit ⁊ expirauit. Chriſtian᷒
vero colluſor eius in amentiaȝ pauore ni/
mio verſus elanguit· ⁊ vitam miſerã dira L
morte finiuit. Quantũ ad tertiũ ſciẽ/
dum· ꝙ optet luſores res lucratas reſtitu/
ere ſi volũt ſaluari. Nam q̇cunq̃ȝ ludit ex
auaricia. ſ. cauſa lucrãdi q̇cquid lucratur
tali intẽtione ſiue ꝑuũ ſiue magnũ· tenet̃
reſtituere. Uerbi grã. Si quis luderet ex

cupiditate·etiã cũ intẽtione lucrãdi mul/
tum·⁊ ſi talis ſolũ q̃ttuoꝛ denarios lucra/
retur·tenetur reſtituere. Ratio ē quia ſm
Henri·de vrimaria. Ludus cũ ſit quedã
expoliatio nõ põt q̇s licite ꝑ ipſum aliq̇d
acquirere·⁊ ſic nec põt ſibi licite aliq̇d reti/
nere. Sed q̃ritur q̇bus luſoꝛ reſtituere de/
bet: vtꝝ ipſis a quib⁹ lucratus ē vel aliȷ̃s.
Ad hoc reſpondet̃ ſm doctores. Primo
ſm Raymũ. Si cũ filio luſiſti alicui⁹ pa/
tris·q̇ non hȝ peculiũ caſtrenſe·⁊ q̇ adhuc
ē ſub obediẽtia patris·tunc reſtituere tene/
ris patri eius. Scḋo ſi cuȝ vxoꝛe alicuius
mariti luſiſti·⁊ lucratus es q̃ nõ habet res
parafernales·tũc teneris reſtituere marito
ei⁹. Tertio ſi luſiſti cũ religioſo·tunc tene/
ris reſtituere prelato eius vel monaſterio.
Quarto ſi cũ ſacerdote·tũc ſm cõſiliũ ſa/
cerdotis ↄfeſſoꝛis tui·dandũ ē pauꝑibus
Et ratio·q꞉ ſacerdotũ ſunt bona pauperꝝ
Quinto ſi luſiſti cũ illis q̇ ſunt mẽte capti
ſurdi·muti·ceci·⁊ qui moꝛbo perpetuo la/
boꝛant·q꞉ tales reb⁹ ſuis ꝑeſſe non pñt·er/
go qui a talib⁹ euicit·tenet̃ reſtituere· non
dico illi q̇ amiſit· ſ tutoꝛi ⁊ ꝓcuratoꝛi ſuo.
Sȝ ſi t̃les antedicti lucrarẽt̃·tũc nõ tenẽt̃
reſtituere tibi·q꞉ non dignus es rehabere·
q꞉ quantũ in te fuit· eos ſpoliare voluiſti·
nec etiã poſſunt ſibi licite retinere·ſ ſm cõ/
ſilium ↄfeſſoꝛis tenẽtur pauꝑib⁹ talia ero/
gare. Sexto quicũq̄ȝ traxerit aliquem ad
ludũ tenetur ſibi reſtituere quicq̇d euicerit
ſm Tho·ſcḋa·ij. q. xxxij. Et nota ꝙ iſta
attractio large ītelligitur·ſcȝ quocũq̄ȝ mõ
verbo vel factis induxit eum·cũ ille alias
non erat luſurus. Item ſiue adduxerit in
pꝛincipio ſiue in medio ludi cuȝ ille vellet
deſiſtere. Si aũt lucratur ab eo q̇ ipſũ in/
uitũ attraxit ad luduȝ· hic nõ tenetur ſibi
reſtituere· ſ debet ſm conſilium cõfeſſoꝛis
pauperibus erogare. hec Ray. Innoc·⁊
Tho. Septimo qui fraudulent̃ ludit·ſm
beatũ Tho·vbi ſ·tenetur fraudato reſti/
tuere. Et ītellige ſiue cõmiſit fraudẽ ante
ludum· puta q꞉ fingebat ſe quaſi neſcium
ludi·⁊ q̃ſi hoīem q̇ poſſet decipi·cũ tñ de/
cipere ītenderet. Siue cõmiſit fraudeȝ in
ipſo ludo·vt ſubmittendo taxillos falſos
ſeu etiã veros male ⁊ frauduloſe iactãdo·
ſeu mendaciter dicendo ſe obtinuiſſe· ſeu
malã pecuniã īmiſcẽdo·ſeu male numerã/
do· vel alio quouis mõ ꝓximũ decipiẽdo.
Octauo qñ volũtari⁹ cũ volũtario ludit·
⁊ q̇ habet ꝓpꝛia bona q̃ põt alienare· tunc
nõ tenet̃ ſibi illa reſtituere·nec etiaȝ illa ſi/
bi retinere debet. Ratio q꞉ cum ludus ſit
q̃daȝ expoliatio·nõ põt q̇s licite ꝑ ipſum
aliquid adquirere·⁊ ſic non põt retinere·ſ
nec illi debet reddere·q꞉ ille non ē dignus
rehabere·q꞉ in q̃ñtuȝ in eo fuit·ꝓximũ ex/
poliare conabat̃. Iſta ſupradicta collegi
ex ſũma piſani·⁊ ex ſũma Ioh. ¶ Nã aũt M
nullus cum deo põt poſſidere res in ludo
adquiſitas·ſed debeat eas reſtituere·ſicut
iam dictũ eſt ſi vult ſaluari· ptȝ ꝑ tale ex/
emplũ. Nã tpe beati Cyrilli epi·fuit q̇dã
adoleſcens ↄſanguineus beati Cyrilli epi
Rufus noīe q̇ fuit ī eius ſeruitio· ⁊ cũ eps
diuina celebraret adoleſcẽs ille iuit ad ta/
bernas·⁊ ad ſuos ↄſodales·⁊ ibi cũ eis lu/
dũ exercuit. Poſt aliq̇d tp̄s vero īfirmat⁹
eſt vſq̄ȝ ad moꝛtem·⁊ ſic in tali infirmitate
defunctus eſt· tũc eps petiuit ſuffragia ꝓ
eo fieri cõmunit̃ a populo ſibi ſubiecto· ꝙ
popul⁹ gratãter acceptauit· q꞉ adoleſcẽs
ille ſatis laudabiliter vixit quo ad populũ
et ideo diligebatur communiter ab omni
populo. Quodã aũt die cuȝ eps ſalutare
ſacrificiũ obtuliſſet ꝓ aīa defuncti·et eſſet
poſt miſſam ī oꝛatione ⁊ deuotione·appa/
ruit ei defũctus ille totus ignitus·cũ que/
reret quis eſſet. Reſpõdit: Ego ſũ aīa cõ/
ſanguinei tui·pꝛo qua inaniter oꝛas·quia
eternaliter damnat⁹ ſum. Tũc eps pter/
ritus dixit: Quõ hec meruiſti· cũ tñ ſatis
laudabilit̃ vixiſti· ⁊ ego ſperabã te adhuc
habere virginaleȝ innocentiã. Qui rñdit
ſic eſt·quia adhuc virgo ſum·ſ ꝓpter hoc
ſolum damnatus ſum·q꞉ habui ī ↄſuetu/
dine de mane infra diuina veſtra ire ⁊ vi/
ſitare tabernas ad conſodales meos·⁊ ſic
ibi cuȝ eis luſi·⁊ quicq̇d lucratus fui·mihi
ſeruaui. Et fui eis q̃nq̄ȝ occaſio ire ⁊ blaſ/
phemie·⁊ de hoc nõ feci mihi ↄſcientiam·
nec egi de h̃ pœnitẽtiã·q̃uis q̃nq̄ȝ monit⁹
fui ī ſermonib⁹·⁊ ab aliȷ̃s bonis hoībus

ſʒ heu hoc nō curaui ⁊ in ſʒ me nō emēdaui. ergo eternaliter dānatꝰ ſum. Et hāc viſionē ſcripſit beatꝰ Cyrillꝰ beato Auguſtino.

R ¶ Quantū ad quartū ſciendū. ſ. ad hoc ꝙ ludus poſſit fieri licite ſine peccato q̄ttuor requirūtᷣ. Primo reqritᷣ ꝯgruitas pſone. clericis enim ī alea ludere non licet. Vñ habetᷣ in decre. ꝙ ludere ī alea nō dꝫ epūs. pſbyter. diaconus. diſ. xxxv. Epūs. Scḋo reqritur cōgruitas materie. Vñ ꝓ eſculento ⁊ poculēto aliquo q̄s ludere pōt. Tertio reqritur tp̄s cōgruū. ſ. ꝙ nō ludatᷣ tempore luctꝰ ⁊ penitētie vel cōmunionis. Quarto requiritᷣ ꝙ nō faciat ꝯ legē ludi. vt ꝙ male nō cōputet. nec ludentē ꝓuocet nec ex cupiditate ludet. ſʒ ſolū ꝓ recreatiōe viriū. Itē ſciendū ꝙ q̄n ꝓpter deductionem tpis vel recreationem luditᷣ. id qḋ ſic lucratᷣ ſḋm Bern̄. ⁊ ſḋm Tho. dandum eſt paupibꝰ. Et Raymūdꝰ dicᷣ ſaltē ī iudicio aīe. Ultimo ſciendū ꝙ quocunqꝫ locorū luſor verterit oculos. videre pōt q̄ diſſuadent ſibi ludū q̇ ex auaricia fit. Si enī lucratus ſit. tūc cogitare dꝫ ꝙ cum illa pecunia ſibi eternaꝫ dānationē acquiſiuit. Si aūt ꝑdidit. tunc cogitare dꝫ. ꝙ cū illa pecunia perdidit deū ⁊ celeſte regnū. ⁊ inſuꝑ ſocietateꝫ marie. ⁊ oīum patriarcharum. ꝓphaꝝ. aploꝝ. martyꝝ. ꝯfeſſoꝝ. virginū. ⁊ oīuꝫ electoꝝ. Et inſuꝑ luſor eſt ī medio demonū. qꝛ vbi nō eſt deꝰ. ibi ē diabolus ſʒ deꝰ nō ē cū talibꝫ luſoribus. igitᷣ ⁊c. Et ꝑ ludū alee ītelligitᷣ omnis ludus q̇ fit ex cupiditate ⁊ cauſa lucri. Verbi grā. Ut q̄ ī vulgari hec ſortiūtur noīa. bretſpiel. kartenſpil. ſchachzabelſpil. keglen ⁊c. Nam vt habetᷣ in iure ca. Ludus alee et oīs ludus q̇ innititᷣ fortune ꝓhibitꝰ eſt. etiaꝫ ſḋm leges ne fiat. vt ptꝫ in ſum. piſa. Et in ſū.

D Ioh. li. ij. ti. viij. q. xxi. ¶ Exemplū quō luſores ſunt in ꝑtāte diaboli. ⁊ q̄liter ipſe poteſtatem ſuam ī eis exercebit cū deꝰ permiſerit. Legitᷣ ī dia. Ceſarij. ꝙ in ciuitate ꝯſati dioceſis colonieñ. miles q̇dam habitauit q̇ ſic totus deditꝰ erat ludo taſſerum. ut nec die nec nocte quiſceret. ſacculū cū nūmis ſꝑ ſecū ferebat. vt ſecū volentibꝫ ludere obuiaret. In ludis aūt ita expeditus ⁊ fortunatus erat. vt vix aliq̇s ab illo ſine dāno recederet. Ut aūc poſteris ⁊ ꝓſentibꝫ oſtēderet. q̄tū deo diſplicēt tales ludi in q̇bus ire. inuidie. rixe. ⁊ damna ſuſcitātᷣ. peccatiqꝫ verba opprobrioſa rotātᷣ. ꝯtrarij forēt. ꝑmiſſum eſt diabolo cum eo ludere q̇ multos illuſerat ac euiſcerauerat ⁊ q̇ multoꝝ marſupia euacuauerat. Nocte igitᷣ quadā diabolꝰ domū eius ī ſpecie cuiuſdam ludere volētis ītrans. ſacculūqꝫ nūmis refertū ſub aſcella portās ad tabulam cōſedit. denarios liberaliter appoſuit taſſeres iactauit. ⁊ multū in breui de pecunijs militis illius acq̇ſiuit. Cui cū tam ꝓſpere ſuccederet ⁊ multa iam pecunia quā miles appoſuerat defuiſſet. iratꝰ ait: Nunquid nō diabolus es tu. et ille rn̄dit. nunc ſatis eſt. appropinquat enī matutinale tēpus oportet nos ire. Colléſqꝫ illū ꝑ tectū traxit. cuꝰ viſcera tegulis retrahētibꝫ miſerabilitᷣ excuſſit. ⁊ q̇d de corpe factū ſit. vel ī quē locū illud ꝓiecerit vſqꝫ hodie a cunctis q̇ ipſum nouerāt ignoratur. mane vero viſcerū eius reliquie tegulis inherentibus repte ſunt. ⁊ ī cemiterio ſepulte. Ecce hoc vno exemplo oſtēditur. ꝙ diabolus ſuos miſtros ſinit ad tp̄s bene ꝓſperari. ⁊ q̄liter eos ī fine remunerat. ſ. occidēdo. aīas vero ī penas ꝑpetue ſecū cruciādas detrudēdo.

¶ De ſancto ſtephano. Ser. xiij.
Q noueꝫ generibus hoīum celum eſt aptum.

f Stephanꝰ vidit celos apertos. Act. vij. Ariſto. i. ethicoꝝ. Finis ꝑ quē oīa deſiderantᷣ ⁊ ſperantur optimꝰ eſt. Et hic finis eſt beatitudo celeſtis. q̄ oſtenſa ē beato ſtephano in tpe ſue mortis. q̄ dixit: Ecce video celos aptos. ⁊ ieſum ſtantem a dextris virtutꝭ dei. Vñ ī ꝓſenti ſermōe tria ſunt dicenda. Primo quibꝫ homibꝫ celū apitᷣ. Scḋo dignitates beati ſtephani. Tertio exemplū. Quantuꝫ ad primum ſciēdū ꝙ nouē generibꝫ hominū celū aperitᷣ. vt q̄cito moriūtur ſtatim euolare poſſint ad celum ſine purgatorio. Primo P

apitur paruulis ꝑ baptiſmuꝫ· in quo ipſi
pꝛuuli directe paſſioni chꝛiſti ꝯfigurantur
Circa qđ q̄rit̃ vtꝝ baptiſmus digne ſuſci/
pientibꝫ deleat omnẽ cupam ⁊ pœnã. Re/
ſpõdeo ſm Bonãuen· ſup .iiij. diſ. iiij. ꝙ
ſic· qꝛ q̄tũ ẽ ex ſe· tũc baptiſmꝰ delet om̄eꝫ
culpã oꝛiginalẽ moꝛtalẽ ⁊ venialẽ· et reſti/
tuit pꝛimariã innocẽtiam q̄ ad aĩaꝫ. Et h̄
ꝓbat̃· quia ſi baptiçatꝰ ſic moꝛeret̃· ſtatim
euolaret ad cęlũ· ſ; h̄ nõ fieret niſi om̄i cul/
pa ⁊ pœna deleta· ergo cęlũ ſemꝑ ẽ aptuꝫ
tali homini q̄ adhuc ſeruat innocẽtiã ba/
ptiſmalẽ. In ſignũ huiꝰ chꝛiſto baptiçato
apti ſũt cęli· vt habet̃ Matth. iiij. Qñ aũt
puer moꝛit̃ in inocẽtia· de h̄ pentes nõ de/
bẽt dolere. Et h̄ q̄re ĩfra ſmõe. cxl viij. S.
Q Scđo cęlũ apit̃ ꝑ martyriũ. Et ĩ ſignũ
huiꝰ tũc ſãctꝰ ſtephanꝰ vidit cęlos aptos·
et ieſũ ſtantẽ. Nã h̄ ẽ pꝛiuilegiũ martyrũ·
ꝙ q̄ ſuſtinet moꝛtẽ ꝓpt̃ chꝛiſtũ ĩ terris· ĩue/
niet vitã ĩ cęlis. Vñ Augꝰ. Qui oꝛat pꝛo
R martyre iniuriã facit martyri. Sed q̄/
ritur ex q̄ iã noſtris tꝑibus nõ martyriçat̃
hoĩes· q̄ nobis facienda ſunt vt martyres
chꝛiſti efficiamur. Rñdeo ſm Greg· tri/
plex ẽ ſpirituale martyriũ· Pꝛimũ ẽ hua/
re patientiã verã ĩ aduerſis. Vñ Gregꝰ.
Sine effuſiõe ſanguinis martyres ẽẽ poſ/
ſumꝰ ſi patiẽtiaꝫ in aĩo veraciter cuſtodi/
mus. Et quãto maioꝛ ẽ aduerſitas ĩ q̄ pa/
tiẽtiã huamꝰ· tãto maiꝰ ꝓmiũ ab ipſo deo
recipimꝰ. Nã plꝰ ẽ ꝯtinue ĩ tribulationibꝫ
⁊ aduerſitatibꝫ patientiã ſeruare q̄ȝ ſemel
caput amputare. Poſſunt enĩ dicere illi
q̄ ſunt in ꝯtinuis tribulationibꝫ ⁊ ꝑſecuti/
onibꝫ illud ps̄. Qm̄ ꝓpter te moꝛtificam̄
tota die. Itẽ ſciendũ ꝙ patiẽtiã hr̄e in tri/
bulationibꝫ ⁊ aduerſitatibꝫ eſt maiꝰ ſignũ
grẽ q̄ȝ moꝛtuos ſuſcitare vel cęcos illumi/
nare· vel lepꝛoſos mundare. Gregꝰ. Pa/
tientiã maioꝛẽ reputo ſignis ⁊ miraculis·
nã natura nõ dat patiẽtiã ĩ aduerſitatibꝫ
ſed gratia. Unde Ariſto. viij. ethicoꝛum.
Triſte fugit natura. Sꝫ impatiẽtes oſtẽ/
dunt ſe vacuos ẽẽ a grã ꝑ murmurationẽ
ſuã. Gregꝰ. Qualis vnuſquiſq; apud ſe
lateat· illata ꝯtumelia ꝓbat. Secũduꝫ eſt
cõpaſſio afflictoꝝ. Gregꝰ. Qui doloꝛẽ ex/
hibet ĩ aliena neceſſitate· cruceꝫ poꝛtat ĩ
mẽte. Sic maria iuxͣ crucẽ martyr effecta
eſt· q̄ oĩa vulnera q̄ filiꝰ eiꝰ ſuſtinuit ĩ coꝛ/
poꝛe· ipſa ĩ aĩa ⁊ mente ſuſcepit. Sic ſimi/
liter ſi cõpaſſiones habes cũ pauꝑibus q̄
ſuſtinẽt coꝛꝑis infirmitatẽ vel hoĩuꝫ ꝑſe/
cutionẽ vel ſitim vel famẽ ⁊ nuditatẽ· ⁊ cũ
tribulatis q̄ ſpoliãt̃ in rebꝫ· ⁊ affligũtur in
coꝛꝑe· vel qñ vides aliquẽ manifeſte pec/
care· ſ· choꝛiçare· blaſphemare· adulterari·
inebꝛiari· ſuperbire· vel qñ audis mala de
ꝓximis ⁊ eis cõpateris· ſignũ ẽ bonitatis·
⁊ ꝙ ſis mẽbꝝ chꝛiſti. Gregꝰ. Nõ aliter re/
demptoꝛis nr̃i mẽbꝛa efficimur· niſi adhe/
rẽdo ⁊ cõpatiẽdo ꝓximis. Et q̄to q̄s plꝰ
doloꝛes ꝓximoꝝ ſentit· tãto melioꝛ coꝛaꝫ
deo erit. Gregꝰ. Quanto q̄s ꝑfectioꝛ erit·
tãto ꝑfectius alienos doloꝛes ſentit. Vñ
aplſ Quis infirmatur ⁊ ego nõ infirmoꝛ?
Tertiũ ẽ dilectio inimicoꝝ. Gregꝰ. Ferre
ꝯtumeliã ⁊ odiẽtẽ diligere martyriũ eſt in
occulta cogitatione. Nã magnũ bonitatꝭ
ſignuꝫ eſt fauere ⁊ optare illi bonũ· q̄ tibi
optat malũ· ⁊ ſimiliter facit ſi põt. Simi/
liter diligere illũ q̄ te odit et oꝛare ꝓ illo q̄
te ꝑſeq̄t̃. Vñ Matth. v. Diligite inimi/
cos veſtros· ⁊ benefacite illis qui vos ode/
runt· ⁊ oꝛate ꝓ ꝑſequẽtibus ⁊ calũniãti/
bus vos· vt ſitis filij patris vr̃i qui ĩ cęlis
eſt. Nam inimicos diligere ⁊ iniuriantibꝰ
ex coꝛde indulgere· ẽ valde acceptũ deo et
homini fructuoſum. Gregꝰ. Qui ĩ ſe pec/
cantibꝫ clementer indulſit· nullum peccati
veſtigiũ in eiꝰ aĩa remanebit. Vñ Augꝰ. ĩ
ſer· de beato ſtephano. Per amoꝛẽ hoĩs
inimici· efficieris amicus dei. ¶ Item ſci/ S
endum ꝙ ſm beatũ Berñ· etiã triplex eſt
martyriũ ſine effuſiõe ſanguĩs. Pꝛimũ
eſt parcitas ĩ vbertate. Vñ Berñ. Quod
martyriũ grauius q̄ȝ inter epulas eſurire·
ĩter veſtes algere· ĩter diuitias pauꝑtateꝫ
ſuſtinere· naꝫ videre delectabilia ⁊ nõ gu/
ſtare cũ poſſis ẽ ſatis graue· naꝫ ibi vincit̃
natura q̄ ſemꝑ appetit delectabilia. Ver/
bi grã. Sicut durũ eſt ĩ ſtraminibꝫ iacere
cũ poſſes bñ tres lectos habere· aquaꝫ bi/
bere cũ bñ poſſes bonũ vinũ hr̄e· pulmẽ/
tum ꝓ carnibꝫ comedere· hoc ſine ſpeciali

gr̄a vix pōt haberi. Similiter cū quis ſibi ſubtrahit q̄ cū peccato poſſet hr̄e. ſi deum vellet offendere. ſicut ſupbe choriçando. actū luxurię exercēdo. veſtes ſupbas portādo. Cū in his ⁊ ceteris delectatiōibꝫ hꝫ oportunitatē. ⁊ tñ ꝓpter deū ab hm̄oi delectationibꝫ abſtinet. Vñ Eccl. xxxi. Qui pōt trāſgredi ⁊ nō eſt trāſgreſſus et facere mala ⁊ nō fecit. h̄ quis ē ⁊ laudabim⁹ eū. Silr etiā q̄ ſibi ſubtrahūt ꝓua delectabilia. vt poma. pira. et ceteros fruct⁹. in hoc merent̄. Et quāto maior ē appetit⁹. tanto maius eſt p̄miū. Vñ Hugo d̄ ſanct. vict. Gaudeat q̄ pōt ꝑce viuere. parca enī vita occidit vitia. libidinē extinguit. virtutem nutrit. animū roborat. mentem ad celeſtia eleuat. Scd̄ꝫ ē largitas ī pauꝑtate. hāc habuit illa vidua q̄ duo era obtulit de q̄ chriſt⁹ dicit ī euangelio. Hec vidua ceteris p⁹ obtulit. q: om̄ia q̄ habuit dedit. Vñ ex exēplo illi⁹ viduę pauꝑes debēt addiſcere pauperibꝫ erogare. cum magno affectu pl⁹ faciēdi. ſi facultas adeſſet. Et ſic pauꝑ pōt dare vnū denariū ita ꝙ mai⁹ p̄mium habebit inde q̄ꝫ ſi diues daret ītegꝝ florenum. Vñ ī decre. di. Affect⁹ offerētis pl⁹ placet deo. q̄ꝫ mun⁹ offerētis. iij. q. vij. In ḡuioribꝫ. Et ſignāter illa elemoſyna deo placet. quā q̇s tribuit de ſuo iuſto labore. Unde Aug⁹. in li. d̄ vita chriſtiana. Illā elemoſynā de⁹ approbat q̄ de iuſtis laborib⁹ miniſtrat̄. Vñ etiā in decre. di. De⁹ pl⁹ reſpicit ad ꝑſonā q̄ dat elemoſynā q̄ꝫ

A datū. xiiij. q. v. ſcriptū ē. ¶ Tertium eſt caſtitas ī iuuentute. Nā h̄ caſtitas ē deo tam accepta. ꝙ ꝓ martyrio ſpūali reputatur. ⁊ h̄ ꝓpter grauē impugnationē carnis quā iuuenes ꝑſonę ſuſtinēt. Vñ Cōmeñ. dicit ꝙ cōplexio iuuenū ē calida et humida. ſenū autē frigida ⁊ ſicca. Vñ iuuenes qui caſte viuere volūt. oportet eos carnē ſuā cū abſtinentijs domare. Vñ Ariſto. iij. Topicoꝝ. Temperātia magis ē eligenda in iuuenibus q̄ꝫ in ſenibus. q: iuuenes plus ꝯcupiſcentijs moleſtātur. Qꝫ aūt caſtitas viginum ꝓcellat caſtitatē angelorū oſtēdit Ambro. in li. de offi. dicens: Maior ē victoria virginū q̄ꝫ angeloꝝ. Angeli enī ſine carne viuūt. virgines vero ī carne triumphant. Vñ etiā Aug⁹. in quodam ſmone. Inter oīa certamina chriſtianorū duriora ſunt ꝓlia caſtitatis. Nam ꝯtinua pugna ⁊ rarior victoria. Vñ etiā Bern. ī epl̄a. Sola eſt caſtitas q̄ in hoc mortali loco ⁊ tēpore. ſtatū quendā īmortalis glię repr̄ſentat. Tertio celū aperitur his q̄ B

plenariam indulgentiā ꝯſequūtur. Circa qd̄ q̄rit̄ q̇bus indulgentię ꝓſunt. Rñdeo ꝙ illis qui diſpoſiti ſunt. ⁊ faciunt ea ꝓpt̄ quę indulgentię datę ſunt. Unde ſciēdū ꝙ quattuor ſunt impedimenta indulgentiaꝝ. Primum eſt defectus credendi. vñ qui non habet fidem ꝙ talia ſibi ꝓficiant. non cōſequitur indulgentias. Vñ Aug⁹ d̄ doct. chriſtia. Chriſt⁹ dedit claues eccleſię. ut qui non crederet in eis. peccata ei nō dimitterētur. ⁊ q̇ crederet indulgētiā perciperet. Scd̄m impedimentū eſt qñ q̇s nō eſt in gr̄a ſ; in peccato mortali. vel etiā qñ eſt excōmunicat⁹. talis nō ꝯſequitur indulgentias. Ratio hui⁹ ē. q: eſt ſicut mēbrū abſciſum a corpore ⁊ ſicut palmes abſciſus a vite. Tertiū impedimentū eſt qñ quis nō eſt ꝯfeſſus. naꝫ cōmuniter omnes indulgentię dantur ꝯtritis ⁊ ꝯfeſſis ⁊ vere pęnitētibus. ¶ Pro quo ſciendū ꝙ qñ C

q̇s eſt vere ꝯtritus. ⁊ habet ꝓpoſitū ꝯfitēdi ⁊ ſatiſfaciendi. tūc deus in illa vera cōtritione dimittit ſibi omnia peccata ſua. Vñ di. Ezech. xviij. Quacūqꝫ hora peccator ingemuerit. oīuꝫ peccatoꝝ eius amplius nō recordabor. Et quęcunqꝫ bona opera talis ſic contritus facit in illo bono ꝓpoſito. etiaꝫ anteq̄ꝫ ad ꝯfeſſionem veniat. talia opera om̄ia ſunt deo accepta. ⁊ ſibi meritoria ad vitā ęternā. Sꝫ indulgētias non pōt conſequi quis niſi ſit ꝯfeſſus ergo quicūqꝫ vult ꝑegrinari. antea debet ꝯfiteri. ⁊ tūc cū licētia ſui ꝑſbyteri iter arripere. Quartū impedimentum eſt qñ q̇s nō facit ea propter quę indulgentię datę ſunt. q̄ꝫuis enim quis eſſet confeſſus. ⁊ per omnia ad indulgentias diſpoſitus ⁊ ſi nō faceret ea propter q̄ indulgētię datę ſunt tūc nullo modo ſm̄ beatum Tho. indulgentias conſequeret̄. Unde q̄ritur ſi quis

indulgētiā plenariā ꝯſequeret᷑· ꝛ ſic more/ret᷑·qd̄ de eo ſentiēdū eſſet. Reſpōdeo ſm̄ hoſtiē·ꝙ talis ſtatim euolaret ad celū·qꝛ nullū impedimētū aſcēdendi i celū; hȝ qs ex quo morit᷑ in grā·niſi ſolutionem pene. Et eſt ſciēdū ſm̄ ſanctū Tho·ſup.iiij.diſ. xx·vbi dicit ꝙ q̄ indulgētias ſuſcipit non abſoluit᷑ ſimplicit᷑ loquēdo a debito pene ꝫ dat᷑ ſibi d̄ theſauro eccliē vn̄ debitū ſol/uat. Ergo cū remiſſa ē pena illa tota p in/dulgentiā ·eſt ac ſi eſſet ſoluta· ꝛ ſic iuſticie dei ſatiſfactum ē· cū ex theſauro eccliē illa

D pena ſoluta ē. Quarto celū apitur per ingreſſum religionis approbate·vbi regu/lariter viuūt. Circa qd̄ q̄rit᷑· vtrū qs p in/greſſū religionis ꝯſequat᷑ plenariā remiſ/ſionē oīu; pctōꝝ. Reſpondeo ſm̄ beatu; Tho·ſcd̄a.ij.q·vlti. Rationabilit᷑ pōt di/ci ꝙ ſic·ſicut p aſſumptionē crucis·nā hꝫ ē holocauſtū maximū·quo qs ſe totalit᷑ di/uinis officijs mācipat p religionis·ſ·igreſ/ſum·qd̄ excedit oēm gen᷒ ſatiſfactiōis·vt habet᷑ i decre.xvi.q.i. Admonere. Nā re/ligioſus offert deo omnes res tpales·imo totū mūdū ꝓpt᷑ deū reliquit·ꝛ p hꝫ votum paupertatis·amodo nunq̄ ꝓpriu; denariū poſſidendo. Vn̄ di in decre. In religione exiſtēs nō dȝ hr̄e denarios ſi nō vult pire cum Anania.xij.q.i. dilectiſſimis. Unde Greg᷒. Obolū hatēs mōach᷒ n̄ valet obo/lū. Ite; offert deo corpus voto caſtitatiſ ꝛ abſtinētie·ad qs ſe obligat p igreſſū reli/gionis·ſicut abſtinere a carnib᷒·ieiunare· in ſtraminib᷒ iacere·media nocte ſurgere· ꝛ corpus cū veſtib᷒ laneis macerare. Ite; religioſus offert deo ꝓpriā volūtate;·ꝛ hꝫ p votū obediētie·ꝛ hꝫ ē maximū ſacrificiū· cū ꝓpter deū reſignat ſuā ꝓpriā volūtatē· ꝛ ſubijcit volūtatē ſuā volūtati ꝓlati ſui. Vn̄ Bern̄.loquēs de religiōe dicit: Re/ligio pauptate fundat᷑·erigitur obediētia· dedicat᷑ caſtitate·cuſtodit᷑ hūilitate·pfici/

E tur charitate. Item ſciendū ꝙ in vitaſ/patꝝ legit᷑·ꝙ eandē grā; ꝯſequunt᷑ ingre/diētes religionē ꝛ pfitētes quā ꝯſequūtur baptiȥati. Itē ſciendū ſm̄ beatū Tho·ꝙ ſi per ingreſſum religionis nō abſolueret᷑· ab oīi reatu pene·nihilominus ingreſſus religionis vtilioꝛ ē q̄ peregrinatio ſancte terre ad ꝓmotionem ad bonū·qd̄ ꝓpōde/rat abſolutioni a pena. Et Henri·de gā/da·dicit ꝙ qn̄ qs pfitet᷑·tūc primo indul/gentiā ꝯſeqtur. Et itelligit᷑ ſi intendit ob/ſeruare ea q̄ i pfeſſiōe ꝓmittit·ſc; regulā ꝛ ordinē ſuū. Na; ſi nō intēderet ſeruare ea q̄ ꝓmittit in pfeſſione ſua·ipſo facto ſic ꝓ/mittēdo peccaret mortaliter·ꝛ nō eſſet fili᷒ regni celeſtis·ꝫ fili᷒ ignis gehenne·ꝛ tales qn̄q; poſtmodū peſſimi erūt. Vn̄ Aug᷒. ꝛ ponit᷑ in decre. Difficile ſum expertus me/lioꝛes q̄ q̄ i monaſterijs pfecerūt·nec ſum peioꝛes expt᷒ q̄ q̄ i monaſterijs defecerūt diſ.xlvij. Quantūlibet. Vn̄ etia; Bern̄. Qui i loco ordinis ſine ordine viuūt·ad illū deueniēt ordinē·vbi nullus ordo·ſed ſempiternus horroꝛ inhabitat.

Cōtinuatio ꝛ ꝓſecutio pcedentis ſermonis. Sermo.xiiij.

Ecce video celos aptos ꝛc̄. Proſequendo ſermonē iam inceptum eſt ſci/endum ꝙ quinto celum aperitur p inten/ſam contritione; qua quis ex intimis coꝛ/dis ſui viſceribus dolet d̄ peccatis cōmiſ/ſis. Circa quod queritur·vtꝝ cōtritio F poſſit tollere totu; reatum pene. Rn̄deo ſm̄ Petꝝ.ſup.iiij.ſentē.diſ.xvi. Cōtriti/onis intenſio poteſt attendi dupliciter·vl᷑ ex parte charitatis que cauſat diſplicētiā peccati. Vel ex parte doloꝛis q̄ ex intēſiua excitatur charitate. Et vtroq; modo pōt tm̄ intendi cōtritio ꝙ tota pena remittat᷑· ſicut patet de latrone q̄ cū chriſto pepēdit i cruce·cui dictū eſt: hodie mecū eris i pa/radiſo. Vn̄ etiā exemplū legit᷑ in li·d̄ api/bus·ꝙ quidam in gallie ptibus venit ad illum venerabilem viꝝ magiſtꝝ Petꝝ de coꝛboel ſenonēſem archiepm̄·ꝛ confeſſus eſt ꝙ ꝓpriā filiam violenter oppreſſit·ꝛ cu; maxima·ꝛ mirabili ꝯtritione ꝛ lachꝛymis queſiuit ſi vnq̄ poſſet vllo doloꝛe uel pe/na a dn̄o veniā impetrare. Cui preſul·ita inq̄t indubitater ſi penitētiā ſubire volu/eris tanti mali. Et ille vehemēt᷑ exclamās

volo inquit · ⁊ ſi mille mortes me ſuſtinere
volueris · collachrymans ꝙ infelici imo tã
feliciſſimo peccatori · eṗs dicit ei: Septen-
nem tm̃ penitẽtiã pene impono tibi. Tũc
ille: q̇d ẽ ait ꝙ tm̃ ſeptennẽ penitẽtiã mihi
flagicioſiſſimo iniũgitis · qui ſi viuerẽ ad
finẽ mũdi · tm̃ facin⁹ penis inumerabilib⁹
diluere nõ valerẽ. Cui ꝯſul vade inquit · ⁊
tres dies ĩ pane ⁊ aq̃ tm̃ ieiuna. Tunc am-
pli⁹ ille plorãs ⁊ ꝯtundẽs ſe rogabat vt pe-
nitentiã ſibi iniũgeret ſalutarẽ. Sup̃ mo-
dum ꝙ admirat⁹ · ⁊ exhortat⁹ · ⁊ exhilarat⁹
eṗs tandem diffinitiue ꝓcepit homini vt
abiret ⁊ vnũ tm̃ pater noſter diceret · ſci-
retq̧ ꝓ certo peccatũ iam ſibi eſſe dimiſſũ.
Nec mora. In illa hora ille dirũ eiulatum
emiſit · ⁊ ĩ terrã ꝓcidẽs expirauit · Nec du-
bia fides ẽ · ſicut deo dign⁹ · ideꝫ eṗs ꝓdi-
cauit · quin idẽ penitens q̇ ſic ſine vlla alia
purgatorij pena vitã validiſſima ꝯtritiõe
B finiuit · purgat⁹ ad gl̃iaꝫ euolauit. ¶ Se-
xto apit̃ celũ ꝑ frequẽtẽ ꝯfeſſionẽ · q̃ quis
cũ magna verecũdia peccata cõfitet̃ · nam
verecũdia ẽ magna ꝑs ſatiſfactiõis. Vñ
beat⁹ Berñ. Ideo iubemur ꝯfiteri pecca-
ta · vt erubeſcẽtiã ꝓ pena habeam⁹. Circa
qḋ q̃ritur vtꝝ vnũ peccatuꝫ debeat q̇s ſe-
pius ꝯfiteri. Rñdeo ꝙ de neceſſitate non
oportet vt q̇s vnũ peccatũ ſepius ꝯfitea̋t
a quo ẽ abſolut⁹. Sꝫ tñ beat⁹ Tho · dicit
ſup. iiij. diſ. xvij. ꝙ q̃ꝫto q̇s pluribꝫ ſacer-
dotibꝫ vnũ peccatũ ꝯfitetur · tãto pl⁹ ei de
pena dimittit̃ · tum ꝓpt̃ erubeſcẽtiã · tum ex
vi clauiũ. Vñ totiens poſſet q̇s ꝯfiteri · ꝙ
ab omni peccato liberaretur. Itẽ ſciendũ
ꝙ ꝯfitentes nõ debẽt habere nimiã famili-
aritatẽ ad ſuos ꝯfeſſores · qꝛ ex tali famili-
aritate verecũdia q̃ ẽ in ꝯfeſſione habẽda
diminuit̃ · quod ẽ nociuũ cõfitenti. Unde
Berñ. Sunt q̇dã q̇ cõfitẽdo ſicut fabulã
peccatoꝝ ſuoꝝ narrãt hiſtoriã · ⁊ egritudi-
nes anime ſue · ſine ꝯfuſione dinumerant
Item qḋ peius ẽ · aliq̇ id qḋ verecũdãtur
cõfiteri vni · trãſferẽtes ſe ad aliũ currũt · ⁊
ſic cõfeſſionẽ diuidũt. Vñ Aug⁹. Cautus
ſit penitens · ne verecundia duct⁹ diuidat
apud ſe cõfeſſionẽ · vt diuerſa diuerſis ve-
lit manifeſtare ſacerdotibꝫ · q̇dam eñi vni
celãt q̃ alijs manifeſtanda ꝯſeruãt · qḋ ẽ ſe
laudare ⁊ ad hypocriſim tẽdere. Septi-
mo celũ apit̃ ꝑ attẽtã orõneꝫ corã ſacra-
mento euchariſtie. Nã qñq̧ citi⁹ quis im-
petrat ibi q̃ꝫ in alio loco · ſicut cuꝫ ſtat circa
miſſam vel alias ĩ ꝓſentia ſacramẽti. Vñ
etiam Henri · de haſſia. Sicut eñi ꝯfeſſio
⁊ attritio diſpoſitiue ſuffecit ad ſalutẽ la-
troni aſſociato chriſto · qñ ꝓſentialiter cõ-
moriebat̃ in cruce · q̃ ei non ſuffeciſſet aut
nõ in tm̃ valuiſſet in carcere. Ita videtur
ꝙ nõ min⁹ nũc peccator humiliter ſpe ve-
nie aſſiſtens ſacramẽtali oblationi veniã
ꝯſequatur · aut abundãtius gratie colla-
tionem recipiat · q̃ꝫ ſi ſilr̃ in alio loco ſe ha-
beret. Itẽ cuꝫ chriſtus ĩ terra degẽs nulli
ſanitatẽ denegauerat ex fide petẽti · nũq̇d
equale vel maius eſt nunc inuiſibilem fide
credere preſentem in euchariſtia: Et hoc
idem vult illud dictum euangelij: Beati
qui nõ viderunt ⁊ crediderũt. Quid ergo
refert ad veniam cõſequendam iam corde
ꝯtrito ⁊ humili euchariſtie intereſſe ĩmo-
lationi · aut viſibiliter ad ei⁹ ꝓſentiã aſſo-
ciari · ⁊ ipſam honorificare · aut olim obla-
tioni eius ĩ cruce interfuiſſe ſicut latro · vel
honorẽ chriſto corꝑaliter viſo exhibuiſſe
ut magdalena · que lachrymis lauit pedes
ieſu · ⁊ terſit capillis et vnguẽto vngebat ·
et oſculabatur · videtur ꝙ nihil refert quo
ad effectum gratie et venie conſequende.
hec ille. Item ſciẽdum ꝙ multum ſalubre
eſt deuote genua infra miſſam flectere · et
ſignanter ab hora conſecrationis vſq̧ ad
cõmunionem. Item ſciendum ꝙ illi q̇ nõ
poſſunt miſſe intereſſe · quando tales au-
diunt nolam vel campanaꝫ que pulſatur
infra eleuationem corꝑis chriſti · debẽt ge-
nua ſua deuote flectere · ⁊ ieſum chriſtum
qui ibi ĩ miſſa eleuatur humiliter ⁊ cũ cõ-
trito corde inuocare ſiue ſit in campo ſiue
in domo ſiue in quocunq̧ loco vel labore
¶ Exemplũ habem⁹ de hoc · ꝙ fuit q̇dã D
mulier triſtata valde · ⁊ a diabolo multuꝫ
temptata · que ſibi laqueum ad ſuſpẽden-
dam ſeipſam preparauit · que dum cepta
conaretur ꝑficere · ecce ꝓ eleuatione corpo-
ris chriſti iuxta morẽ campanulã audiuit ·

tūc flexiſ genib⁹ ſicut a iuuētute in ꝯſuetu-
dine habuit · orauit · ⁊ dixit: Dñe ieſu chri-
ſte fili dei viui miſerere mei . Et ecce mox
trabs ⁊ funis ſuſpēdij ꝯfracte ſūt · demo-
nib⁹ fugiētib⁹ ⁊ dicētib⁹: qꝛ virt⁹ preſentie
corpis ieſu chriſti te liberauit a tēporali et
I eterna morte. ¶ Octauo celū apit᷑ aliqb⁹
ꝑ certe elemoſyne datione. Vñ Dan. iiij
dicitur: Peccata tua elemoſynis redime.
Bern. Tantū poſſet hō dare de tpalib⁹
ꝓ elemoſyna · ꝙ oīa peccata ſua redimeret
a pena . Vñ etiā magiſter Johannes de
kunſin ī tractatu ꝺ audiētia ꝯfeſſionum.
Dū infirm⁹ eſſet potēs ī amicis ⁊ rebus · ⁊
ꝯfeſſor iux ꝗ̄titatē pctōꝝ taxaret penā ꝑ
quā ſi ſolueret᷑ ipſe eſtimaret totā penam
expletā eſſe ſeu ꝑuentā · ſeu ſolutam · puto
tot dies ieiunādo · tot miſſas ⁊ oratiōes ⁊
ſuffragia ordinādo · tot elemoſynaſ erogā-
do · ⁊ ꝙ tūc ipſo infirmo ī ſua adhuc vita
exiſtēte pene ille ꝑ multos exolueret᷑ · nam
illis ſic exolutis ſi pene fuiſſent ſufficienter
taxate taliter ſic decedens nunꝗ̄ intraret
purgatoriū ſuppoſita ꝯtritione. Vel ſi de-
cederet ante penaꝝ illaꝝ exolutionē ipſis
ſolutis mox a purgatorio liberaret᷑ · h̄ ille.
Vñ dicit beat⁹ Tho. de aqno · ꝙ vn⁹ pōt
ꝓ alio ſatiſfacere · dūmodo ille ꝑ ſe nō pōt
penitētiā ꝑficere. Itē ſcienduꝫ ꝙ peccata
ſignāter dimittūtur q̊ ad penā ꝑ dimiſſi-
onē iniuriaꝝ q̄ ē maxima elemoſyna. Vñ
Aug⁹ · ī ſermōe. Multa ſūt genera elemo-
ſynaꝝ · quas cū facim⁹ adiuuant ut dimit-
tātur peccata nr̄a · ſ ea nihil eſt maius · ꝗ̄
cū ex corde dimittim⁹ qđ ī nos quiſq̄ pec-
cauit: Nā tanta poſſet eſſe offenſio · ⁊ tam
liberaliter ⁊ ex corde poſſet indulgeri · ꝙ ex
h̄ daretur oīuꝫ peccatoꝝ remiſſio . Unde
Aug⁹. Unuſquiſq̄ talē indulgētiā acce-
ptur⁹ ē a deo · q̄lem ⁊ ipſe dederit ꝓximo.
Vñ Greg⁹. Qui in ſe peccāti clemēter in-
dulſit · peccati veſtigiū ī ei⁹ aīa nō rema-
K nebit. ¶ Nono celū apit᷑ illis q̊ ꝑ opa pe-
nalia ſatiſfactionē peccatoꝝ ſuoꝝ implēt.
Vñ Bern. Quātūcūq̄ magn⁹ ſit pecca-
tor · in penitētia tn̄ pōt tantā penā ī mū-
do ſuſtinere · ꝙ dimittatur ei tota pena ad
quā eſt obligat⁹. Sciēdū ꝙ penitētia ſa-
tiſfactoria ſemꝑ dꝫ fieri ꝑ ꝯtrariū. Unde
Ariſto. v. ethicoꝝ. Medicine fiūt ꝑ ꝯtra-
rium · ſ penitētia ē medicina ſpūalis · ḡ de-
bet fieri ꝑ ꝯtrarium. Vñ Greg⁹. in omel.
Quot habuit ī ſe Maria magdalena ob-
lectamēta · tot ꝺ ſe īuenit holocauſta · ꝯuer-
tit ad numeꝝ virtutū numeꝝ criminū · ita
ꝙ totū ſuiret deo ī penitētia · q̊cquid deuꝫ
ī ſe ꝯtēpſerat ꝑ culpā. Sciēdū ꝙ inquātū
opus bonū ē penale · intantū ē ſatiſfacto-
riū · ergo cuilibet peccatori iniungenda eſt
penitētia · i · ſatiſfactio ꝑ ꝯtrarium Verbi
grā · Ut ſi peccator ī delitijs vixit · ⁊ deū ī
gula offendit optet ꝙ ſatiſfaciat ieiunan-
do · ⁊ corp⁹ caſtigādo . Si inebriat⁹ fuerit
ꝙ ꝓ ſatiſfactione bibat aquā. Si luxurio-
ſus ꝙ corp⁹ virgis flagellet . Si cū veſtib⁹
mollib⁹ et ꝑcioſis deū offendit · ꝓ ſatiſfa-
ctione ciliciū vel aliā veſtē aſperā induat.
Si ī mollib⁹ lectiſternijs pigriciā exercuit
ꝓ ſatiſfactiōe ē ei iniūgēdū · vt ī ſtramini-
bus iaceat · ⁊ mane ſurgat. Si in ſupbia ꝯ̄
deū ⁊ ꝓximū ſe exaltauit · ꝓ ſatiſfactiōe de-
bet ſe hūiliare · corā deo ⁊ ꝓximo ſe ſubijce-
re. Si fuit auar⁹ ⁊ deū cū iniuſtis reb⁹ ad-
quirendus offendit · ꝓ ſatiſfactione debet
iniuſtas res reſtituere · ⁊ ꝺ iuſtis reb⁹ pau-
peribus ſubuenire. Si accidioſus ꝓ ſatiſ-
factiōe debet mane ſurgere et eccleſias fre-
quentare · genua flectere · et deuote orare.
Deut. xxv. Pro mēſura pctōꝝ erit ⁊ pla-
gaꝝ mod⁹ · qđ ītelligitur h̄ aut in futuro
Pro q̊ ſciendū ꝙ penitentia ⁊ ſatiſfactio
q̄ iniungitur · aut eſt maior aut minor aut
equalis. Si maior ē penitētia ꝗ̄ peccata
requirūt · tūc ſupfluū illud cedit homini in
ꝑmium. Si minor tunc reſiduū implebit ī
purgatorio · Si equalis tūc ſtatim euolat
¶ Quantuꝫ ad ſcđꝫ ſciendum · ꝙ ſanct⁹ L
ſtephan⁹ habet plures dignitates . Pri-
ma eſt ꝙ dr̄ ꝓthomartyr · i · primus martyr
qꝛ poſt aſcenſionem chriſti prim⁹ pro fide
lapidat⁹ eſt et occiſus. Scđa qꝛ dr̄ plenus
grā · ⁊ hoc ſibi accidit ꝓpter ſuam ꝓfundā
humilitatē. Nam ſuperbis reſiſtit de⁹ hu-
milibus aūt dat grām. Ergo ſi volumus
gratiam dei impetrare · debemus nos cuꝫ
ſancto ſtephano hūiliare. Tertia ꝙ vidit

çelos aptos tꝑe ſuę mortꝭ· ergo dixit: Ec/
ce video çelos aptos et filiū homīs ſtantē
a dextris virtutꝭ dei. Quarta ꝙ ꝓ inimicis
ſuis rogauit exēplo chriſti. Unde Beda.
Beat⁹ ſtephan⁹ ſtando ꝓ ſe orauit· ħ ꝓ in/
imicis ſuis flexiſ genubꝫ īterpellauit dicēs:
Dñe ne ſtatuas illis ħ peccatū ꝛc. Quin/
ta ꝙ ei⁹ paſſio ꝯformis eſt paſſioni chriſti·
nā ſicut falſi teſtes ꝯ chriſtū inſurrexerūt·
ſic ꝛ ꝯtra beatū ſtephanū. Itē ſicut chriſt⁹
ex ciuitatē ē crucifix⁹· ſic ꝛ beatus ſtepha/
nus ex ciuitatē ē lapidat⁹. Itē ſicut chriſt⁹
dixit: In man⁹ tuas cōmēdo ſpiritū meū·
ſic ꝛ beat⁹ ſtephan⁹ dixit: Dñe ieſu ſuſcipe
ſpiritū meū. Sexta ꝙ habet tres coronas
Primo hꝫ coronaꝫ martyrū. Scđo vir/
ginū. Tertio ꝓdicatorꝝ. Septima ē mira/
culorꝝ opatio. Uñ beat⁹ Aug⁹· dicit bea/
tū ſtephanū īnumeris claruiſſe miraculis.
Mortuos ſeptem ſuis meritis ſuſcitaſſe·
multoſqꝫ a varijs lāguoribꝫ curaſſe· ꝑter
ħ· ꝛ alia refert digne memorię cōmēdāda.
Ait etiā ꝙ flores ſup altare ſācti ſtephani
ponebant· ꝛ inde ablati ſup infirmos po/
nebāt q̇ ſtatim mirabiliter curabāt. Pā/
ni etiā de ei⁹ altari ſumpti· ꝛ ſup ęgros po/
ſiti· multis extiterūt infirmātibꝫ in medelā.
Nā ſicut idē ait ī li. xxij. ꝺ ciui· dei. Flores
de altari ſancti ſtephani ſumpti cuiuſdaꝫ
mulieris cęcę oculi impoſiti ſunt. ꝛ illa cō/
tinuo lumē recepit. Refert etiā in eodē li/
bro· ꝙ cū q̇daꝫ vir primari⁹ ciuitatis noīe
marcialis infidelis eſſet· ꝛ nequaqꝫ ꝯuerti
vellet· cuꝫ tñ plurimū ęgrotaret· gener ſu⁹
valde fidelis ad eccleſiam ſancti ſtephani
venit· ꝛ de ipſis floribꝫ q̇ ſup altare erant
accipiens· et ſubter caput ſoceri ſui ipſos
flores latēt poſuit· ſup q̇s dū ille dormiuiſ/
ſet ꝓtinus ante diluculū clamauit· ut ad
epm̄ mitteret· cū aūt eps abeſſet· ſacerdos
ad eū venit· q̇ cū ſe credere diceret· bapti/
çauit eū. Hic qꝫdiu vixit ħ verbū ſꝑ ī ore
ſuo habuit. Chriſte accipe ſpiritū meū· cū
tñ hec beati ſtephani verba vltima fuiſſe
M neſciret. Quantum ad tertiū nota ex/
emplū aliud apud Ceſareaꝫ cappadocię
Quędā nobilis matrona erat viri q̇dem
deſtituta ſolatio· ħ nobili vallata multi/
tudine puerorꝝ. Nā pueros decē habuiſſe
di· quorꝝ ſeptē maſculi· ꝛ tres fęminę fuiſ/
ſe ꝓhibent. Quadā aūt vice· q꞉ mater ab
eis offendit· maledictioneꝫ ſuis filijs im/
ꝑcatur· ſubito maledictionē matris vin/
dicta diuina ſubſequit· ꝛ omnes pęna ſi/
mili ꝛ horribili feriūt· nam oīes tremore
mēbrorꝝ oīuꝫ ſūt horribiliter ꝑcuſſi· q̄ ꝓpt
nimiū dolētes ꝛ ſuorꝝ ciuiū oculos nō ferē/
tes ꝑ totū orbē vagari ceperunt· ꝛ q̇cunqꝫ
ibāt oīuꝫ in ſe vertebāt aſpectum. Ex his
autē duo frater ꝛ ſoror paulus ꝛ palladia
iponiam venerunt ꝛ ipſi auguſtio ibidem
epo q̄ ſibi ꝯtigerāt narrauerunt. Cū ergo
quindecim diebꝫ añ paſca eccleſiaꝫ ſancti
ſtephani frequētantes ſanitatem ab ipſo
martyre multis ꝑcib⁹ poſtulaſſent· in ipſo
die paſcę cū frequēs popul⁹ ꝓñs eſſet· vn⁹
ex eis. ſ. paulus repente cancellū introiuit
ꝛ ante altare cū multa fide ꝛ reuerentia ſe
ī oratione ꝓſtrauit. Et cū aſtātes rei exitū
expectarēt· ſubito ſurrexit ſanus a tremo/
re corꝑis deinceps alienus. Cū aūt ad au/
guſtinū duct⁹ fuiſſet· ipſe eū ad populum
ꝓtulit· ꝛ deo ꝛ ſancto ſtephano gr̄as egit
Cum aūt ſic ad populū loqueret· et ſoror
illius ibidē omnibꝫ mēbris tremēs aſſiſte/
ret· ſurgens de medio· ſancti ſtephani can/
cellos intrauit· ꝛ ſtatim velut obdormiēs
ſubito ſana ſurrexit. Ipſa ſimiliter in me/
dium ꝓducit· ꝛ de vtriuſqꝫ ſanitate deo ꝛ
beato ſtephano immēſę gr̄ę referunt.

De ſancto Johāne euāgeliſta. Sermo. xv.

Sequere me

Joh. xxi. Uerba ꝓpoſita ſunt
a chriſto beato Petro dicta.
Etiam dicuntur cuilibet homī volēti ſal/
uari ꝙ chriſtū debet imitari. Nā nullus ē
ver⁹ chriſtian⁹· niſi q̇ chriſtuꝫ imitat. Uñ
Iſido. Ille ē chriſtian⁹ q̇ factis ſe chriſti/
anū oſtēdit· ambulās ſic ꝛ chriſt⁹ ambula/
uit· a q̊ nomē cōtraxit. Ex q̊ ptꝫ ꝙ q̇ chri/
ſtū nō ſeq̇t· nō eſt ver⁹ chriſtian⁹· qꝫuis no/
men habeat. Uñ Aug⁹· ī li· ꝺ vita chriſti/
ana. Chriſtiani nomen ille fruſtra ſortit· q̇

chriſtũ minime imitat᷑. Vñ etiã Cyprian⁹
de duodecim abuſionib⁹. Chriſtian⁹ ne/
mo recte dr̃· niſi q̇ chriſto ĩ moribꝫ coequat᷑
Et ĩ ſignũ hui⁹ chriſt⁹ dicit cuilibet chriſti/
ano verbũ ꝓpoſitũ: Sequere me. Unde ĩ
p̄nti ſermõe tria ſunt dicẽda. Primo q̄re
q̄libet chriſtian⁹ merito debeat ſeq̇ chriſtũ
Scd̾o in q̇bus eũ ſequi debeam⁹. Tertio
aliq̄ q̄ſtiones de beato Jobe. Quan/
tum ad primũ ſciẽdũ· ꝙ merito ſequi de/
bemus dñm nr̃m ieſũ chriſtuꝫ· ⁊ h̾ triplici
N ratione. Primo ratione honoris· qꝛ ẽ
valde honorificum ſequi dñm Eccl. xxiij.
Gloria magna ẽ ſequi dñm· lõgitudo enĩ
dieꝝ aſſumet᷑ ab eo. Cõtra h̾ aliq̇ faciunt
q̇ ĩ bonis opib⁹ imitari chriſtũ erubeſcũt·
de q̇bus dicit chriſt⁹ ĩ euangelio: Qui me
erubuerit corã homĩbꝫ· hũc fili⁹ hominis
erubeſcet corã patre celeſti ⁊ angelis eius.
Itẽ Greg⁹· ſup ezech· dicit: Qui erubeſcit
bona facẽ· a ſtatu rectitudinis cadit· atqꝫ
ad damnationẽ tendit. Hoc illi nõ attẽ/
dunt q̇ humiliter incedere in veſtibus ſuis
erubeſcũt· q̄muis enĩ a p̄dicatoribꝫ ſe male
agere ĩtelligũt· tñ ꝓpter verecũdiã huma/
nam veſtes ſupbas ſcꝫ caudatas lõgas· et
ſciſſuras inutiles deponere nolũt· qꝛ ſerui/
re mũdo ⁊ diabolo ĩ ſupbia videt᷑ eis ho/
nor· h̾ de⁹ illoꝝ gloriã ĩ ignominiã cõmu/
tabit. Ergo quilibet nõ debet verecũdari
chriſtũ ſequi· qꝛ eſt ſalubre ⁊ honorificum
Joh. xij. Si q̇s mihi miniſtrauerit hono/
rificabit eũ pater me⁹ q̇ ĩ celis ẽ. Scd̾o li/
bẽter ſequi debem⁹ chriſtũ ratione vtilitat̾
Joh. viij. Qui ſequit᷑ me ñ ambulat ĩ te/
nebris· ſed habebit lumẽ vite. Tertio ſeq̇
debem⁹ chriſtũ· nã ad h̾ obligamur ratio/
ne exemplaritatis· qꝛ chriſt⁹ ꝓpter h̾ ĩ mun/
dum venit· vt exemplũ viuẽdi nob̾ demõ/
ſtraret. Unde Aug⁹· de vera religi. Tota
vita chriſti ĩ terris q̄ ꝑ hominem geſſit di/
ſciplina moꝝ fuit. Vñ etiã Greg⁹. Oĩs
D christi actio nr̃a ẽ inſtructio. Quantũ
ad ſcd̾m· ſcꝫ in q̇bus debem⁹ imitari chri/
ſtum· ſciendũ ꝙ ſignãter in ſeptẽ nobis ex/
emplũ reliquit in q̇bus eũ ſequi debemus
Primo ĩ abſtinẽtia carniſ· nã ĩ ingreſſu
mũdi vſqꝫ ad finẽ vite ſue ſemꝑ ĩ duricia

vixit· nã in natiuitate duriciam ſuſtinuit·
qꝛ in hyeme ⁊ media nocte nat⁹ ẽ· et ĩ p̄ſe/
pio poſitus ⁊ ĩuolutus panniculis ſup fe/
num iacere ꝑtulit. Unde Bern̄. Qui nõ
fallit᷑ eligit qd̾ carni moleſti⁹ ẽ· id ergo vti/
li⁹· id etiã magis eligẽdũ· ⁊ quiſquis aliud
docet vel ſuadet· ab eo tanq̄ a ſeductore
cauẽdũ eſt. Hoc illi chriſtiani attẽdãt· q̇
vix vna nocte ꝓpter deũ dure iacere volũt
cum tñ chriſt⁹ dicit cuilibet homini: Se/
quere me. Scd̾o debem⁹ eũ ſequi ĩ hu/ P
militate. Vñ dr̄ Matth. xi. Diſcite a me
qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Vñ Aug⁹·
d̾ v̾bis dñi· ſermõe. xij. Diſcite inq̇t a me
ait dñs· nõ mũdum creare· nõ viſibilia et
inuiſibilia cuncta creare· nõ in iſto mũdo
miracula facere· vel mortuos ſuſcitare· h̾
qꝛ mitis ſum ⁊ humilis corde. Ergo exem/
plo chriſti debem⁹ humilitatẽ in veſtibus
ſeruare· nã chriſt⁹ portauit veſtem ſimpli/
cem. ſ. tunicam incõſutilem· ⁊ inceſſit chri/
ſtus ieſus dñs ⁊ redẽptor noſter diſcooꝑ/
to capite· ⁊ nudis pedibus. Itẽ in die pal/
marũ equitauit aſinũ· ⁊ ĩ paſceue baiulãs
ſibi crucem· exiuit in caluarie locũ. Inſup
ex ſua ꝓfundiſſima humilitate aſſimilauit
ſe vermi· dicens illud pſ: Ego ſũ vermis
⁊ nõ homo· opprobrium ⁊c· modo chriſt⁹
dicit cuilibet homini: Sequere me. Ergo
boni chriſtiani imitant᷑ chriſti humilitatẽ
in terris· vt ab eo exaltent᷑ in celis. Unde
Aug⁹· d̾ verbis dñi· ſermõe. xxix. Uis ca/
pere celſitudinẽ dei· cape prius hũilitatem
dei· dignare humilis eſſe ꝓpter deuꝫ· quia
de⁹ dignat⁹ eſt humilis eſſe ꝓpter te. Vñ
etiã Ambro. ſup pſ. Beati ĩmaculati ⁊c.
Quãto enĩ quis ẽ abiectior in hoc ſeculo
tanto magis exaltabitur in futuro. Sed
oppoſitũ exemplo chriſti plures tenẽt chri/
ſtiani· q̇ ſe ĩ hac vita ſupbe extollũt. Uer/
bi gr̃a. Chriſtus inclinato capite pepẽdit
in cruce· ſed tu ſupbe erigis te ꝯtra chriſtũ
erecto collo. Chriſtus coronam ſpineã ſu/
ſtinuit in capite· ⁊ tu ſuperbe offendis euꝫ
cum peplis ⁊ crinalibus· cũ caputijs ⁊ mi/
tris· exaltando te contra chriſtum. Item
chriſtus portauit veſtem purpureã quã ſi/
bi induit pilatus· ⁊ veſtem albã quaꝫ ſibi

herodes induit ī ſignū deriſiōis ⁊ fatuita-
tis. ⁊ tu ſuꝑbe chriſtiane ornas te cū ꝓci-
oſis ⁊ mollib⁹ veſtib⁹ tuis. q̄ habent ſciſſu-
ras multas. ⁊ caudas lōgas. et varios co-
lores. ⁊ h̄ facis in ꝯtemptū chriſti ⁊ ī diſpē-
diū ſalutis tuę. Itē chriſtus ī humilitate
capt⁹ ⁊ ligat⁹ ē funib⁹. ⁊ h̄ ī hūilitate ⁊ cha
ritate. ⁊ tu vis habere cingulū argenteū uł
deauratū ī ſuꝑbia ⁊ elatione. Itē chriſt⁹ ī
dorſo ſuo crucē portauit. ⁊ omnē fortitudi-
nem ſuā ꝯſumpſit ī paſſione vt te redime-
ret. ⁊ tu ꝯſumis fortitudinē tuā choriçan-
do. torneamēta exercēdo. ⁊ h̄ ī ipſi⁹ ꝯtem-
ptum q̇ ꝓ te mortuus ē ī hūilitate ⁊ chari-
tate. Ex his ptz ꝙ multi ſunt q̇ chriſtiani
ſolo nomine ſunt. Vn̄ Cyprian⁹: Nemo
chriſtian⁹ recte dr̄ niſi q̇ chriſto ī moribus
Q coęquat̄. Tertio debem⁹ eū ſeq̇ ī pau-
pertate. Nā ipſe pauꝑ fuit ī natiuitate. in
vita. ⁊ ī morte. Vn̄ Bern̄. Pauꝑ nat⁹.
pauꝑ vixit. ⁊ pauꝑ obijt. Hoc ptz. qꝛ in
ſtabulo ⁊ nō in palatio nat⁹ fuit. Similit̄
⁊ ī vita nūq̄ ꝓpriā domū habuit. ſ; tanq̄
peregrin⁹ ī h̄ mūdo vixit. Hoc illi ſemper
cogitare debēt q̇ ꝓprias domos nō habēt
ſ; cū alijs hoſpitāt̄. ꝙ chriſt⁹ nunq̄ ꝓpriā
domū habuit. ſ; cū alijs hoſpitatus fuit.
Similiter ī morte pauꝑrimus fuit. qꝛ nu-
dus in cruce pependit. ⁊ vbi caput ſuū re-
clinaret non habuit. Et q̄re ſic pauꝑ fuit.
R̄ndeo vt pauꝑtatis ſuę exemplū nobis
cōmēdaret. Sꝫ oppoſitū exemplo chriſti
faciūt. q̇ nunq̄ ꝯtentant̄ nec deo regrati-
antur. ſ; totū cor ſuū apponūt ad diuitias
⁊ quō ſeipſos ī hac vita extollant. Nā ta-
les nō pōderāt nec aduertūt exemplū chri
ſti. Verbi grā. Chriſt⁹ nat⁹ ē in ſtabulo.
⁊ hō auarus nō ꝯtentatur in vna domo.
Chriſt⁹ poſit⁹ eſt ī artū ꝓſepe ⁊ ſuꝑ fęnum
inuolut⁹ panniculis. ⁊ hō delitioſus vult
habere lectos molles ⁊ ꝓcioſos. Chriſt⁹ ī
pauꝑtate vixit. ⁊ hō chriſtianus nitit̄ ma-
gnas habere diuitias. nō attēdens illud
dictū euangelij. ꝙ difficile eſt diuitem in-
R trare regnū dei. ¶ Quarto debem⁹ eum
ſequi in abſtinētia cibi ⁊ potus. nā ipſe in
terra ieiunauit q̄draginta diebꝫ ⁊ noctibꝫ
ſine omi cibo. Similiter ⁊ ī cruce fel ⁊ ace-
tum bibit. Vn̄ ps. Dederūt in eſcā meā
fel. ⁊ in ſiti mea potauerunt me aceto. In
his enī docet nos abſtinētiam. dicēs vni-
cuiq̄ noſtrū: Sequere me. Hugo de ſanct.
vict. Gaudeat q̇ pōt ꝑce viuere: Parca
enī vita libidinē extinguit. virtutē nutrit.
animū roborat. mentē ad cęleſtia eleuat.
imo abſtinētia valet ꝓ ſanitate corporis ⁊ ꝓ
longitudine vitę. Ecci. xxxvij. Qui abſti-
nens ē adijciet vitā. Vn̄ etiam Ariſto. de
regi. prin. Abſtinere a comeſtionibus ni-
mijs ⁊ ſuꝑfluitate nimia. ē ſūma medicina
Vn̄ carnē noſtrā exemplo chriſti debem⁹
domare cū abſtinentijs. Apl's: Si ſpiritu
facta carnis mortificaueritis. viuetis. Sꝫ
oppoſitū exemplo chriſti plures faciūt. nā
chriſt⁹ ieiunauit. xl. diebꝫ. ⁊ aliq̇ volūt vix
vna die ieiunare ꝓ deo. Chriſt⁹ ter eſurijt
vt ptz ī euāgelio. ⁊ guloſi ſemꝑ volunt
eſſe pleni. Chriſt⁹ ſitiuit ī cruce. ſed bibuli
viuūt ī ebrietate. Chriſt⁹ bibit fel ⁊ acetū
in cruce. ſed delitioſi volūt habere quinq̄
fercula. ⁊ triplicia pocula ad ſatiſfaciēdū
ſuis ꝯcupiſcentijs. Et de iſtis ſcribit apl's
dicens: Quorum deus venter eſt. Et ta-
les non imitātur chriſtum pauperem. ſed
diuitē epulonem. qui epulabatur quoti-
die ſplendide. ⁊ ſepultus eſt in inferno. ſic
⁊ illis continget. Unde apl's. Si ſm̄ car-
nem vixeritis. moriemini. Vn̄ etiā Hiero.
in ep'la. Difficile imo impoſſibile eſt vt ꝑ-
ſentibus quis ⁊ futuris fruatur bonis. vt
hic ventrem ⁊ ibi mentem impleat. ⁊ de de-
litijs tranſeat ad delitias. Nā tales ſunt
maledicti a chriſto. vt habetur Luc. vi.
Vę vobis qui nunc ſaturati eſtis. Nam
tales in futuro ſuſtinebunt famem ⁊ ſitim
vbi nec vnā guttā aquę habere poterunt.
De q̇bus dicit Iob. Apod. xvi. Mādu-
cabunt linguas ſuas ꝑ dolore. Sꝫ de bo-
nis q̇ chriſtū ſequuntur in abſtinentijs. dr̄
Luc. p̄. Eſuriētes īpleuit bonis. ps. Sa-
tiabor cū apparuerit gloria tua. Nam ta-
les ſunt beati hic et in futuro. Unde Luc.
vi. Beati qui nunc eſuritis ⁊c. ¶ Quin- S
to debemus chriſtū imitari in patientia.
Nā chriſt⁹ patienter ſuſtinuit v̄ba ⁊ ver-
bera. Nam iudei dicebāt. ecce vorator et

potatoꝛ vini ⁊ amicꝰ publicanoꝝ. Itē di/
cebāt· vt habetᷣ Joh. vij. Tu testimoniuȝ
ꝓhibes de teipso· testimoniū tuū nō ē veꝝ
Itē dicebāt. Demoniū hȝ ⁊ insanit. Iteȝ
dicebāt eū seductorē ꝑpli. Et ī his verbis
ꝯtumeliosis semꝑ habuit patiētiā. i. Pe.
ij. Cū malediceretᷣ non maledicebat· cum
pateretᷣ nō cōminabatᷣ. Similitᷣ ī verberi/
bus ⁊ plagis patiētiā habuit· nā captꝰ et
ligatꝰ ē· alapis ⁊ colaphis cesus ē· ꝯsputꝰ
⁊ velatꝰ ē· flagellatꝰ et coronatꝰ est· ad pi/
latū ⁊ herodē ⁊ ad locū caluarie ductus ē·
et demū clauis cruci affixus ē· ⁊ in omnibꝫ
istis iniurijs tanꝗ ouis māsuetꝰ fuit. Er/
go dicit ad quēlibet nostꝝ: Sequere me.
Sȝ oppositū exemplo christi ostendunt q̇
nec vnū verbū nec vnā iniuriam sustinere
volunt· cum tn̄ sit valde meritoriū iniuri/
as patiēter sustinere ꝓpter deū. Vn̄ Luc.
xxi. In patientia vestra possidebitis aīas
vestras. Vn̄ christꝰ dicit ī euangelio: Si
quis te ꝑcusserit ad vnaȝ maxillā ꝓbe ei et
alteram. Et q̇ vnum verbum patiēter nō
sustinet quomodo ꝟbera sustinebit? Vn̄
Greg. ī li. xvi. moralᷣ. Qui a statu patiē/
tię ꝑ linguaꝝ vulnera corruit· ipse sibi te/
stis ē· ꝙ ꝯtra mānifeste ꝑsecutiōis gladios
nō sustineret. Vn̄ vt patiētiā adq̇ramus
necesse ē vt passionē christi ad memoriam
reducamus. Vn̄ Gregꝰ. Si passio christi
ad memoriā reduceretᷣ· nil tam durū ē qđ
non ęquo aīo tolleraretᷣ. Vn̄ etiaȝ Bern̄.
Quid est ꝙ tibi non suaue viderᷣ si colle/
geris ⁊ memoraueris om̄es amaritudines
saluatoris? Verbi grā. Si pauꝑ es ⁊ cō/
temneris vel irriseris a diuitibus· cogita
quō christus derisus fuit qn̄ velabāt sibi
faciē· ⁊ ꝑcutiēdo eū dixerūt· ꝓphetiça nob
christe· qs ē q̇ te ꝑcussit. Similiter qn̄ co/
ronatꝰ fuit· tūc ipsi flectēdo genua cū ari/
dine ꝑcutiebāt caput eiꝰ· ⁊ expuentes ī eū
dicebāt: Aue rex iudęoꝝ. Silᷣr qn̄ in cru/
ce pependit tunc ab astantibꝫ derisus fuit.
Nam aliqui de numero iudęoꝝ mouētes
capita sua dicebant: Vah q̇ destruis tē/
plum dei· alios saluos fecit· seipsū saluare
nō pōt· si rex israel es descēde nūc ꝺ cruce.
Iteȝ si christianꝰ spoliatᷣ in rebꝰ tꝑalibus
tūc cogitare debet quō christꝰ spoliatꝰ est
vestimētis suis· ⁊ nudus pepēdit in cruce
corā omni populo. Itē si christianus ver/
beratᷣ ⁊ ledituri ī corꝑe· tūc reducere debet
ad memoriaȝ christū flagellatū· ꝯsputū ⁊
coronatuȝ. Vn̄ Hiero. in epl̄a. Conspui
voluit· vt nos lauaret· velari voluit· vt
velamen culpę et ignorātię a cordibꝫ nr̄is
auferret· ī capite ꝑcuti· vt caput nostrum
id ē· adā sanitati restitueret· colaphis cedi
⁊ verbis derideri· vt nos ei labijs ⁊ mani/
bus verbis et operibus applauderemus.
¶ Sexto christum sequi debemus ī ꝓla/
tione verboꝝ· nā sicut eius oꝑa sunt nob
in exemplū· sic ⁊ eius verba. Vnde Augꝰ.
Tota vita christi ⁊ q̄ ī terris ꝑ hominem
gessit disciplina moꝝ fuit. Pro quo sciē/
dum ꝙ christus tria in verbis suis habuit
Primo veritatē. Joh. xiiij. Ego sum ve/
ritas. Sic q̄libet christianus debet esse ve/
rax in verbis· tūc enī diligetur a deo ⁊ ho/
minibꝰ. Ps. Ecce enī veritatē dilexi· ⁊c.
Sȝ oppositum facit homo mendax· qui ⁊
oditur a deo ⁊ hominibus. Vn̄ Prou.
xij. Mēdacia labia abominatio domino
Nā talis mēdax non imitatur christū· sed
diabolū. De quo di. Joh. viij. Ipse mē/
dax ē et pater eiꝰ. Scđo christꝰ habuit in
verbis suis vtilitatē· nunꝗ enī aliqđ ver/
bū ociosum aut sup̄fluū locutꝰ ē. Vn̄ q̄li/
bet christianꝰ exemplo christi debet ꝟba
vtilia ⁊ necessaria ꝓferre· semꝑ cogitās il/
lud dictū Matth. xij. De om̄i ꝟbo ocio/
so qđ locuti fuerīt hoīes· reddēt rationē ī
die iudicij. Hoc illi nō attēdūt q̇ ꝓximos
cū malis verbis offendūt· scȝ detrahēdo·
maledicēdo· irridēdo· ꝯuitiādo· subsanā/
do ꝓximos suos. Similiter iurādo ⁊ blas/
phemando cōtra deum. Tertio christus
habuit moderantiaȝ ī verbis. Tacuit enī
coram pilato ⁊ coram herode· ⁊ cum accu/
saretur in multis nihil respondit· ſȝ tanꝗ
ouis ⁊ agnꝰ innocēs obmutuit· Sic exem/
plo christi q̄libet christianus debet pauca
verba habere ⁊ tacere vsq̄ȝ dū īterrogatus
fuerit. Vn̄ Eccl. xxxij. Adolescēs loquere
in causa tua vix cum necesse fuerit. Si bis
interrogatus fueris caput tuum habeat

reſponſum. Unde Amb. in li. de offi. Ꝑ plures vidi incidiſſe peccatū loquendo vix autē quemꝗ̄ tacendo. Hoc autē exemplū chriſti illi multiloqui non attendūt. ꝗ̇ plura verba ⁊ quaſi īnumerabilia in ventum ꝓferunt. ⁊ ſepius reſpondēt anteꝗ̄ introgantur. Prouerb. xviij. Qui prius reſpōdet ꝗ̄ audiat. ſtultum ſe eſſe demonſtrat. ⁊ confuſione dignū. Et tales qui non refrenant linguam. nunꝗ̄ ad ſtatū ꝑfectionis ꝑueniunt. Unde Jacobi. ꝑ. Si quis putat ſe religioſum eſſe ⁊ non refrenat linguā ſuam. huius vana eſt religio. Unde Gregorius in moral. Multiloquio quiſꝗ̄ ſeruiens. rectitudinē iuſticie tenere nō poteſt.

V ¶ Septimo chriſtus triſtis fuit ⁊ honores fugit. in quo imitādus eſt a quolibet chriſtiano. Primo enī triſticiam habuit. Unde Matth. xxvi. Triſtis eſt aīa mea vſꝗ̄ ad mortem ⁊c. Unde Bern. Legi chriſtū fleuiſſe nunꝗ̄ riſiſſe. Sic ⁊ boni flere debent hic cū chriſto in ꝑ̄ſenti. ⁊ tunc cū beatis reputent̄. Unde Matth. v. Beati qui nūc lugetis. Apl's. Eſt tps flendi ſupple in ꝑ̄ſenti. ⁊ tempus ridendi. ſupple ī futuro. Similit̄ quilibet chriſtian⁹ debet honores ꝑ̄ſentes fugere. ⁊ futuros honores ī celo appetere. Unde Aug⁹. in. li. de ciui. dei. Diſce chriſtiāe a chriſto fugere gloriā mūdi. qui vocatus ad regnū fugit. vocat⁹ vero ad patibulū humilit̄ ⁊ benigne ſe obtulit. Oppoſitū exemplo chriſti oſtendunt illi qui volunt in ꝑ̄ſenti letari. Unde Gregorius in omel. Preſentia gaudia ſequūtur perpetua lamenta. Unde chriſtus in euangelio dicit: Ve vobis qui nūc ridetiſ. O chriſtiane attēde quō imitari exemplū chriſti. ipſe enī fleuit ⁊ tu rides. ⁊ ī triſticia trigintatrib⁹ ānis vixit. ⁊ tu letaris ī illicitꝫ ⁊ vanitatib⁹ huius mundi. Unde Greg⁹ in omel. Nemo poteſt hic gaudere in h̄ ſeculo. ⁊ illic regnare cum deo. Item chriſt⁹ fugit qn̄ populus volebat eum facere regē vt habetur Joh. vi. In hoc eum ſequi debet quilibet chriſtian⁹. ꝙ non debet appetere vel laborare vel deſiderare ꝓ̄laturam in ꝑ̄ſenti vita. Et de hoc quere ante ſermone

X iiij. A ¶ Quantum ad tertiū nūc queritur quare chriſt⁹ ſpecialit̄ dilexit Johānem. Rn̄detur ꝓpter tria. Primo ꝓpt̄ puritatem eius. quia tales chriſt⁹ multū diligit. Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mūdiciam. habebit regem amicū. Secūdo ꝓpter eius feſtinam conuſionē. q̄z in ſua iuuentute ad chriſtum cōuerſus fuit. ⁊ tales chriſtus multū diligit. qḋ innuit̄ Matth. xix. vbi dicit̄. ꝙ chriſtus paruulos amplexatus fuit. manus eis impoſuit. ⁊ bn̄dixit ipſis. nunꝗ̄ enī alicui ſeni talem charitatē oſtendit. Tertio ꝓpter ipſius Johannis feruentē dilectionē. Deus enī diligit diligentes ſe. Prouerb. viij. Ego diligentes me diligo. Quarto ꝓpter ipſius dignitatem. quia ipſe oīum ſanctoꝝ ꝑfectiōes habuit. de quib⁹ ſingularit̄ ſc̄m ſtatus ſui preeminentiā oēs magnam gratiā reputauerunt ſibi factam: vt Eſaias Dauid ⁊ Hieremiaſ. ꝙ deus fecit eos ꝓphetas ſuos. Jacobus qn̄ fecit eū apl'm. Lucas ⁊ Marc⁹ qn̄ fecit eos euāgeliſtas. Laurenti⁹ ⁊ Stephanus qn̄ fecit eos martyres. Nicolaus ⁊ Dn̄icus qn̄ fecit eos confeſſores. Katherina ⁊ Barbara qn̄ fecit eas ꝟgines. ⁊ ſpōſas ſuas. In Johanne aūt h̄ oīa reperiūt̄ quia ꝓpheta in Apocalypſi. Apoſtolus in epiſtolis. Euangeliſta in euāgelio. Martyr autem inꝗ̄tum fuit in oleo aduſtus et mime leſus. Nā in actib⁹ apl'oꝝ legitur ꝙ oēs apoſtoli erant flagellati. Confeſſor. quia doctor. virgo ⁊ ſponſus chriſti. ¶ Ultimo queritur que ſit dr̄a dilectiōis chriſti ad Petrum ⁊ Johannē. ⁊ videtur ꝙ plus dilexit Johannem ꝗ̄ Petrum. ⁊ tamen Petrus videtur plus dilexiſſe chriſtum ꝗ̄ Johannes. Circa qḋ ſciendū. ꝙ triplex ē dilectio. Una ꝗ̄ ꝯſiſtit in familiaritatꝫ oſtēſione. ⁊ in iſta magꝫ dilexit Johannem ꝗ̄ Petrū. q̄z maiora ſigna familiaritatꝫ ſibi oſtēdit. ex eo ꝙ ſup̄ pect⁹ ſuū recubuit. ⁊ mr̄em ſuā ſibi cōmēdauit. Secunda dilectio eſt ꝗ̄ cōſiſtit ī donoꝝ exhibitione. ⁊ in iſta magꝫ dilexit Petrum. q̄z maiora dona ſibi cōceſſit. q̄z ꝑncipē apl'oꝝ ipſum fecit. ſuū vicariū eū reliquit. claues regni celoꝝ ſibi dedit. Tertia dilectio eſt que conſiſtit in ꝯcordiali amore. ⁊ in iſta Y

vtrūq; equalit̃ dilexit· ambos enī equaliter dilexit affectione· qꝛ ambo apud deum ſunt equalis meriti.

¶ De innocentib⁹ Ser· xvi·

Mittens hero des occidit oēs pueros q̇ erāt in bethleem ⁊ in oībus finib⁹ eius. Matth· ij· Ex quo hodie peragitur feſtum illoꝝ pueroꝝ innocētū qui ab iniq̃ Herode interfecti ſunt: Tunc in p̄ſenti ſermone tria ſunt dicenda. Primo quō aliq̃ parentes ſuos pueros ſpūalit̃ occidūt· ſic Herodes corpalit̃ occidit. Secūdo de ſolennitate p̄ſentis feſti. Tertio exemplum.

A ¶ Quantū ad p̄mū ſciendū· q͞ ſunt ſex genera parentū qui occidūt ſuos pueros· ⁊ ſic damnant̃ ꝓpter eos. Primi q̇ ſcienter rei ſunt· q͞ pueri ī vtero matris ſine baptiſmo decedūt. Et hoc eſt valde graue homicidiū qꝛ ibi corpus ⁊ aīa occidit̃. Aug⁹· Maius eſt damnū in amiſſione vni⁹ aīe q̃ꝫ mille corpoꝝ. Bern· Totus mūdus illeꝑcium vnius anime eſtimare nō pōt· ergo mater que eſt pregnans ſollicitudinē debet habere de theſauro quē portat in vtero ne fiat occaſio damnatiōis illi puero. Similit̃ viri debent parcere mulierib⁹ nec eas terrere· nec turbare· nec verberare· imo ſibi ipſis ſubtrahere in comedendo atq; bibendo ⁊ impartiri ſuis mulierib⁹ p̄gnantibus ⁊ hoc ꝓpter fetum· imo quilibet homo debet ſeruire mulieri imp̄gnate exēplo Marie· que trib⁹ menſib⁹ ſeruiuit Eliſabeth. Contra hoc faciūt illi qui vxores ſuas pregnantes pcutiūt· trahunt· calcant· trudūt ⁊ ipſis maledicūt· ⁊ ſic rei erūt necis in pueris. Similit̃ peccant ille mulieres que ſe ſuper hoc remittūt q͞ p̄gnantes ſunt ⁊ ſcient̃ offendunt maritos ſuos. Similit̃ peccant grauiter ille antique vetule· que abortum vel ſterilitatē ꝓcurant ī aliqua muliere vel virgine. Similiter ille ancille que cuꝫ peccato ⁊ ſcandalo concipiūt ⁊ poſtmodum ꝓpter verecundiam humanā eoſdem pueros ſcienter occidunt· qđ aīal irrationale non faceret.

B ¶ Secundi parentes ſūt illi qui pueros ſuos nimis diligūt. Sed diceres non debeo diligere puerū meū. Reſpondeo imo debes diligere puerū· quia ē naturale· ſed ordinate ⁊ infra deum debes diligere. Nam aliqui pueros ſuos vltra deum diligunt· ⁊ habent maiorem complacentiā in pueris q̃ꝫ in deo oīpotenti· et potius ⁊ libenti⁹ vident pueros q̃ꝫ deū. Et qui ſic pueros ſup̄ deū diligūt· eoſdē pueros ſuū deū faciunt. Aug⁹. Hoc ab hoīe colitur qđ pre ceteris diligit̃. Et de⁹ qn̄q; ex ſua bonitate ſubtrahit eis illos pueros vt ipſi parentes cor ſuū econuſo ad deum erigant ⁊ eū diligant. Et eſt ergo vna ratio quare illi pueri qui ſunt multū effabiles ⁊ prudētes ⁊ pulcri cito moriūt̃· qꝛ parentes eoſdem cū nimio affectu diligūt et cū nimia ſollicitudine eos ſm̄ curſum mūdi nutriūt ⁊ educant. Verbi grā. Qn̄ ex ipſis volunt facere magnos dn̄os· rectores ciuitatū· ⁊ magnas diuitias ſup eos hereditare· ⁊ diuitib⁹ eos deſponſare· nō curantes an iſta bona ſponſalia ſint iuſte vel iniuſte acquiſita. Et ꝓpter illaꝫ etiā curioſitatem ⁊ ſollicitudinē quā habent ad pueros ornando eos in veſtib⁹ obliuiſcuntur qn̄q; deum ⁊ ſeipſos negligunt in his que ſpectant a ſalutem animarū. Et ſic ꝓpt̃ nimiam dilectionē pueroꝝ qn̄q; offendunt deum ⁊ ſeipſos damnāt. Matth· x· Qui amat filium vel filiam ſuper me non eſt me dignus. Tertij parentes ſunt qui informant pueros ſuos in malis· ſicut choriçare· ſuperbe in veſtibus incedere· faciem depingere· crines criſpos facere· ⁊ ipſi parentes rei erunt omniū peccatoꝝ que ex mala informatione vel malo exemplo filij ſic addiſcunt ⁊ poſtmoduꝫ faciunt. Verbi gratia. Qui te p̄mitus ſuperbiam docuit· particeps erit omniū peccatoꝝ que cum ſuperbia perpetrabis vſq; in finem vite· ⁊ ſic de alijs peccatis. Quarti parentes ſūt qui pueros non corrigunt cum delinquūt· naꝫ parentes tenent̃ pueros corrigere. Vnde dicitur in decre· Pater debet filios caſtigare non ſemper oſculari· v· q· v· Nō oſculatur· et· xxiij· q· v· Non putes· et· ex· de reſcrip· Si qn̄· et· c· diſ· cōtra morē ¶ Queritur quō pntes debēt corrigere pueros C

Rñdeo ſi ſunt boni· ꝛ qñqꝫ fragilitate ex/
cedunt· tunc cum benignitate ſunt corrigē/
di· exemplo Marię q̄ dixit ad filiū ſuum
poſtqꝫ inuenit eū in templo poſt triduū· fili
quid feciſti nob· pater tuus ꝛ ego dolentes
quęrebam⁹ te. Si aūt filiȷ̄ ſūt ꝓtui ꝛ rebel/
les· tūc corrigēdi ſūt cū virgis ꝛ diſciplinis
Vñ Prouerb· xxiij· Noli puero ſubtra/
here diſciplinā· ſi enī ꝑcuſſeris eū virga nō
morietᷣ· ꝛ aīaꝫ eius de inferno libabis. Et
talis correctio erit meritoria ipſis parenti/
bus. Nam q̄t plagas ipſis pueris ſic da/
bunt· tot merebuntᷣ coronas. Item ſcien/
dum ꝙ parentes nō debent pueris male/
dicere. De hoc quęre in ſermone· xiiij· M
Quinti parētes ſunt q̄ malū exēplū pre/
bent filiȷ̄s· ꝛ ꝓpter h̄ ſpūalitᷣ eos occidunt.
Aug⁹· Qui in conſpectu ꝓpli male viuit·
q̄ꝫtū in illo ē· eū a q̄ attēditᷣ occidit. Pue/
ri enī illa q̄ vident a parētib⁹ coīter imitan
tur ſiue bonū ſiue malū. Si vident eos ie/
iunare· libentᷣ orare· eccleſiā freqūētare· mi
ſericordes eſſe· veritatē loq̄· deū bñdicere·
pacem cū familia habere eos imitantᷣ. Si
aūt eos vident ieiunia ab eccleſia inſtitu/
ta ſoluere· feſta nō celebrare· raro eccleſiā
viſitare· ad tabernas ire· ſuperbe incedere·
choriçare· blaſphemare· maledicere· etiam
imitantur eos. Et ꝓ his malis exēplis pa/
rentes punientᷣ grauitᷣ. Vñ Greg⁹· in mo/
ral· Tot mortib⁹ q̄s dign⁹ eſt· q̄t exempla
prauitatis in poſteros relinquit. Sexti
ſunt qui ſcienter res iniuſtas lucrantur ad
ditandū pueros ſuos. Nam q̄t denarios
pueris ſuis relinquūt· tot gladiȷ̄s eos trāſ/
figūt. Aliqui bene cognoſcūt ſe habere res
iniuſtas· ꝛ ne filiȷ̄ exhereditentᷣ· potius cuꝫ
D ipſis volūt damnari. ¶ Quantuꝫ ad
ſecundū nota ꝙ feſtū innocentū ꝛ eorum
martyriū ſolennitᷣ eſt ꝑagendū· Et h̄ ꝓptᷣ
tria. Primo ꝓpter temp⁹· nā ipſi ꝑmi mar/
tyres ſunt· qui ꝓ chriſto poſt eius natiuita
tem martyriçati ſunt. Pro quo ſciendum
ꝙ triplex eſt martyriū. Primū voluntatiſ
ꝛ opis· ſicut beati Stephani ꝛ Laurētiȷ̄.
Secundū volūtatiſ ꝛ nō opis· ſicut bti Jo
hānis euāgeliſtę ꝛ beati Martini ꝛ Dñi/
ci· qui habuerūt volūtatē ꝛ affectū ſuſtinē
di martyriū· q̄uis paſſi non ſint. Tertiū
martyriū opis ꝛ nō volūtatiſ· ſicut innocē/
tes vſum rōnis nō habentes· qui deū non
loquēdo ſed moriēdo· ꝛ cuꝫ ſanguine ſuo
cōfeſſi ſunt· ꝛ ſic in ſanguine ſuo baptiçati
ſūt· Et ꝓptᷣ illd̄ triplex martyriū illa tria
feſta ſūt īmediate poſt feſtū natiuitatiſ inſti
tuta. Primo feſtū beati Stephani q̄ eſt
martyr voluntate ꝛ ope. Secūdo feſtum
beati Johānis· q̄ eſt martyr volūtate ꝛ n̄
opere. Tertio feſtū hodiernū innocentum
qui ſūt martyres ope ꝛ nō volūtate. Se
cundo martyriū ꝛ feſtū innocentū eſt cō
mendabile ꝓpter numerū· q꞉ tot ſūt ꝙ nu/
merus eoꝝ incertus eſt. Sed eccleſia per/
agit numerū eoꝝ ſm̄ viſionē quē Johan/
nes vidit· vt habetᷣ Apoc· xiiij· Vidi agnū
ſtantē ſupra montē ſion· ꝛ cū eo centuꝫ q̄/
draginta q̄ttuor milia habentes nomē ei⁹
ꝛ nomē p̄ris eius ſcriptū in frontibus ſuis·
modo ſi laus vnius ſancti vel angeli vel
hōis vni⁹ eſt laudabilᷣ ꝛ accepta corā deo·
quę tunc erit laus tot ſanctoꝝ innocētū?
Itē ſi deus exaudit p̄ces vnius ſancti vel
maxime duoꝝ vel triū congregatoꝝ ī no/
mine ipſius· quid tunc vbi tot ſancti ſimul
ſunt congregati? Itē ſi vn⁹ ſanct⁹ eſt ve/
nerandus· nonne tunc tot milia ſanctorū
ſunt venerandi. Nunqꝫ enim in anno tot
ſanctoꝝ feſtū peragitᷣ pręter feſtū oīuꝫ ſan
ctoꝝ ſicut hodierna die peragitᷣ. ¶ Ter/ E
tio ꝓpter locū· q꞉ in bethleem occiſi ſunt·
vbi chriſtus nat⁹ eſt. Ergo in verbis p̄di/
ctis dictū eſt: Mittens Herodes occidit
oēs pueros ꝛc. Vbi ſciendū ſm̄ glo· ꝙ oc
ciſio pueroꝝ facta eſt poſt annū ꝛ tres dies
poſt natiuitatē chriſti. Diſtulit enī ꝓptᷣ mo
ram rhomę contractam· Fuit enī rhomā a
cęſare citat⁹ ꝛ ſic fere ꝑ annū impedit⁹ fuit.
Tūc ꝓphia impleta ē. Rachel plorās fili/
os ſuos. Hiere· xxxi· Quare Rachel ꝛ nō
Jacob plorat. Rñde ꝙ m̄res ſunt magis
paſſibiles ꝛ maioris pietatiſ ſm̄ Ariſto· er/
go plus compatiuntᷣ pueris. Item q꞉ plus
diligūt pueros· ergo plus dolent de adū/
ſitatib⁹ pueroꝝ· Q aūt mater plus diligit
filiū qꝫ pater· oſtēditᷣ triplici rōne. Pri/
ma eſt q̄m mater plus dat d̄ ſuba filio qꝫ

pater⸱⁊ ideo maiorem partē videt̄ habere
in puero. Secūda q: mater plus labo-
rat circa filiū ꝗ̄ pater⸱⁊ circa qđ plus labo
ram⁹ plus diligim⁹. Tertia q: mat̄ plus
eſt certa de puero ꝗ̄ pater⸱⁊ ideo magꝭ di-
ligit filiū tanꝗ̄ rem certaꝫ. Pater ꝟo mi
nus diligit tanꝗ̄ rem dubiā. Vn̄ Ariſto
teles⸱iiij⸱eth⸱ Matres enī plus diligūt fili
os ꝗ̄ pr̄es⸱q: certiores ſunt de eis⸱⁊ labo-
reſ maiores habēt circa eoſ. Querit̄ qua
re hodie etiā ſubticet eccleſia cantica lau-
dis ⁊ leticię⸱ſ⸱ Te deū laudam⁹. Gloria in
excelſis deo⸱et Alleluia ⁊c̄. Rn̄det̄ ꝙ h̄ fit
ꝓpter tria. Primo in ſignū fletus quē ma
tres habuerūt de occiſione puerorꝫ ſuorū.
Secūdo ī ſignū ſtat⁹⸱q: ipſi pueri poſt oc-
ciſionē in lymbū deſcēderūt. Tertio quia
virgo Maria ⁊ puer Jeſus ⁊ Joſeph fu-
giendo in ęgyptū in exiliū iuerūt. Magna
igit̄ compaſſio eſt eis exhibēda⸱tum ꝓpter
pueri teneram ętatē⸱tum ꝓpt̄ puerperij no
uitatē⸱tum ꝓpter Joſeph ſenectutem.

F Quantū ad tertiū nota exemplū đ his
qui filios ſuos nō corrigūt cū delinquunt
Legit̄ de quodā pr̄e viſitante tabernas et
ludos⸱qui cū duceret paruulū filiū ſuū ſe-
cum⸱ille filius fact⁹ grandis⸱poſtmodū ita
aſſuetus fuit ludis ⁊ tabernis ꝙ nō pote-
rat inde retrahi⸱ ⁊ poſtꝗ̄ pecunia defecit⸱
cepit furari. Primo patri⸱deinde vici-
nis⸱nec pater ſuus corrigebat eū acriter⸱ſꝫ
nūꝗ̄ eū leniter admonuit⸱ſed iſta admo-
nitio in eo nihil ꝓfecit. Et cū factuſ eēt ma
gnus vir⸱ſemel ⁊ bis dep̄hēnſus eſt in fur-
to⸱ſed pater data pecunia bina vice libe-
rauit eum a ſuſpendio⸱⁊ tertia vice depre-
henſus in furto ⁊ iudicat⁹ ⁊ duct⁹ ad ſuſpē
dium⸱rogauit ꝓpt̄ deū vt adduceret̄ ei pa-
ter ſuus⸱qui cū flens aduenisſet⸱ rogauit
eum filius ſuus vt oſcularet̄ eū ⁊ remitte-
ret ei iniurias⸱qđ cū faceret pater eius⸱fili-
us eum ita momordit̄ vt amputaret ei na-
ſum. Et cū de hoc filius argueret̄⸱eo ꝙ pa
ter bina vice liberaſſet eū a ſuſpendio da-
ta pecunia ꝓ eo⸱⁊ iam tertia vice iterū libē-
ter liberaſſet ſi potuiſſet. Rn̄dit filius: ego
bn̄ egi ⁊ iuſte feci⸱q: ipſe eſt cauſa ſuſpēdij
mei⸱eo ꝙ a iuuētute ꝑmiſit me ſm̄ ꝓpriaꝫ

voluntatē viuere⸱nec me aliqn̄ correxit ꝓ-
pter exceſſus meos quos cōmiſi. Et in ſi-
gnū huius Prouerb⸱xxix⸱dicit̄. Puer q̇
dimittit̄ volūtati ſuę confundit matrē ſu-
am⸱imo patrē ⁊ oēs cognatos ſuoſ. Ergo
Salomon dicit. Qui parcit ꝟgis odit fi-
lium ſuum.

¶ Dn̄ica īfra octauā natiuitatis chriſti Sermo⸱xvij⸱ quare chriſtus factus ſit paruulus.

Puer autē cre
ſcebat ⁊ cōfortabat̄ plen⁹ ſa-
pientia. Luc⸱ij⸱ Ex quo in p̄-
ſenti euangelio fit mentio de puero nobis
recent̄ nato: Tunc ꝓ pręſenti ſermone tria
ſunt dicēda. Primo quare chriſt⁹ paruu-
lus fact⁹ eſt. Secūdo quō debem⁹ nos ha-
bere ad iſtū paruulū puerū Jeſuꝫ chriſtū
Tertio exemplū. ¶ Quantū ad p̄muꝫ B
ſciendū ꝙ chriſt⁹ paruulus fact⁹ eſt puer
triplici ratione. Primo in ſignū ꝙ faci-
liter pōt placari ab his q̇ offenderūt eum.
Nam ſicut olim cū pomo inobediētię offē
ſus fuit⸱ſic iam puer fact⁹ facilit̄ quaſi cuꝫ
pomo placari pōt. Secūdo ideo puer fa
ctus eſt⸱vt facilit̄ a nob̄ capi poſſit Olim
chare vendidit regnū ſuū⸱ſic ꝙ nullus ſibi
illud conq̇rere potuit⸱etiā ꝗ̄tumcūꝗ̄ ſan-
ctus ⁊ ꝑfectus fuerat. Qđ patet in Johā-
ne baptiſta⸱cuius cibus erāt locuſtę ⁊ mel
ſiluestre⸱qui ⁊ habuit veſtē de pilis came-
lorū⸱nec vinū nec ſiceraꝫ bibit⸱ ſed ſola aq̄
content⁹ fuit⸱⁊ vltimo ꝓ veritate decapita
tus eſt⸱nec tamē ſic cęlum intrare potuit.
Item in ꝓphetis⸱ſicut in Eſaia quem ſeca
uerunt cum ſerra lignea ex p̄cepto Ma-
naſſe regis iuda. Item patet in Zacha-
ria⸱quem rex Joas lapidare iuſſit inter tē
pluꝫ ⁊ altare. Item patet in Hieremia qui
a ꝓpſo iudęorꝫ lapidat⁹ eſt. Item patet ī
Amos⸱quē Ozias rex ꝑ tempora trāſfixit
Hi oēs cū oīb⁹ martyrijs q̄ ſuſtinuerūt cę-
lum intrare nō potuerūt vſꝗ̄dum chriſt⁹
ꝑ mortē ſuā ianuā cęli aperuit. Sꝫ chriſt⁹
puer nob̄ nat⁹ mō tam mīcors fact⁹ eſt⸱ ꝙ
aliq̄b⁹ dat regnū celorꝫ ꝓ oīb⁹ ſuis reb⁹⸱ſi-
cut apl̄iſ q̇ oīa ꝓ chriſto reliquerūt. Aliq̄b⁹

pro medietate rerū ſuarū· ſicut Zacheo q̇
dixit· vt habetᷣ Luc·xix· Ecce dimidiū bo/
norū meoꝝ do pauꝑibꝫ. Aliquibꝫ pro his
rebus que ſuꝑſunt· vt habetᷣ Luc·xi· Q̄d
ſupereſt date elemoſynā ⁊ oīa mūda erūt
vobis. Aliquibꝫ etiam ꝓ duobꝫ obolis· ſicͭ
vidue que obtulit duo era. Aliquibꝫ pro
hauſto aque. Matth·x· Quicūqꝫ potum
dederit vni ex minimis iſtis calicē aque fri/
gide nō perdet mercedē ſuam. Aliquibus
dat ꝓ bona ſua volūtate q̄d eſt quaſi pro
nihilo dare. Ps· Pro nihilo ſaluos fa/
cies illos. Itē ꝓ nihilo habuerūt terram
deſiderabilem. Vn̄ etiā Augꝰ· Coronat
deus intus voluntatē vbi nō inuenit facul
tatem. Tertio chriſtꝰ puer factꝰ eſt· in ſi/
gnū ꝙ debemꝰ eum ſpūalitᷣ concipe ꝑ bo/
nū ꝓpoſitū· parere ꝑ bona opa· per pſeue/
rantiam nutrire· ꝑ patiētiam portare.

H Quantū ad ſecūdū ſciendū· ꝙ Maria
matᷣ chriſti nouez bn̄ficia exhibuit puero
ſuo Jeſu chriſto· que etiaꝫ nos iſto ſacro
tpe ei ſpūaliter exhibere debemꝰ. Primo
cōcepit puerū Jeſum qn̄ angelus dixit ei:
Aue gr̄a plena· ſic ⁊ nos ꝑ bonā volūtatē
ipſum concipe debemꝰ. Vn̄ Chryſoſto·
ſup Matth· Volūtates bone ſic ſuaues
ſunt apud deū queadmodū odoriferi flo/
res. Sed aliq̇ ſunt ſicͭ ſteriles mulieres· qui
obſtinati ſūt in pctīs· nec hn̄t volūtatē ſe
emēdandi. Similitᷣ ⁊ illi qui ſtant in maliſ
ꝓpoſitiſ malefaciēdi· tales ſūt q̇ chriſtū nō
ꝯcipiūt· ſed diabolū· ⁊ tales ſūt in ꝑiculo/
ſo ſtatu. Vn̄ dicitur in decre· In malitijs
voluntas ꝓ ope reputatᷣ· de pe· diſ·j· Oīs
Si quis hn̄t volūtatē vltra decē annos
vel viginti ānos aliq̄d mortale peccatum
cōmittere· ⁊ ſi infra illud tpꝰ ſic moreretur
ꝓpter malā volūtatē eternalitᷣ damnaretᷣ·
ergo tales cōuerti debēt ad chriſtū ꝑ bonā
voluntatē. Vn̄ Bern̄· Cū ꝑ bonā volun
tatem incipimꝰ eſſe dei· deſinimꝰ eſſe diabo
li. Secūdo Maria ꝑpit Jeſum. An/
de Luc·ij· Impleti ſunt dies eius vt pare
ret· ⁊ ꝑpit filiū ſuū ꝓgenitū· ſic ⁊ nos cum
bonā volūtatē ope impleuerimꝰ· tūc chri/
I ſtū ſpūalitᷣ gn̄āmꝰ. ¶ Ubi ſciendum·
ꝙ q̇dam ſuffocāt fetū ſpūalē vt ſunt illi q̇
ſuffocāt bonā voluntatem in ſemetipſis ⁊
nunqꝫ vel raro ope ꝑficiūt· ſed cōtinue bo
nis volūtatibꝫ ⁊ inſpirationibꝫ reſiſtunt.
Itē q̇dā portāt fetū ſpūalem decē vel vigi/
ti annis· cū tamē mulier portat puerū ſuuꝫ
vix nouē mēſes quē a marito ſuo concepit
ſed iſti portāt bonā voūltatē ꝑ decē vel vi
ginti annos anteqꝫ eam ope implent. Itē
quidā pariūt mōſtra. ¶ Nam legitur ꝙ K
tpe Auguſtini homo quidā natꝰ eſt q̇ ha/
buit duo capita· duo pectora· q̄ttuor ma/
nuſ· vnū vētrē· ⁊ duoſ pedeſ. Sic peccator
qn̄ perpetrat pctm̄ mortale· tūc ſpūalitᷣ ge/
nerat monſtrū. Vn̄ Alber· magnꝰ. Anima
parit monſtrū que pctā gignit. Nunquid
monſtrū foret q̇ faciē retro tergū ante ha/
beret? Taliſ eſt pctōr q̇ faciem retro habet·
mūdū ꝓ amore reſpiciēdo· ⁊ tergū ante· ſ·
deū obliuiſcēdo. Hiere·ij· Verterunt ad
ad me terga ⁊ nō faciē. Itē monſtrū foret
qui oculos ⁊ os in pedibus hr̄et. Talis eſt
auarus quē niſi delectat in terram videre.
Ps· Oculos ſuos ſtatuerunt declinare ī
terram. Et niſi delectatᷣ loqui de terrenis.
Joh·iij· Qui de terra eſt de terra loquitur
Item monſtrū foret qui caput deorſuꝫ ha
beret terram amādo· ⁊ pedes ſurſum in ſu/
perbia contra deum recalcitrādo. Sꝫ ſūt
quidam qui pariūt· ſcꝫ qui bonā volūtatē
ope ꝑficiūt. Et illi ſunt fratres· ſorores et
mater chriſti. Matth·xij· Qui fecerit vo/
luntateꝫ patris mei qui ī celis eſt· ipſe me/
us frater ſoror ⁊ mater eſt. Tertio Maria
cibauit filiū ſuū. Vn̄ canitur. Paruoqꝫ
lacte paſtus eſt. Sic debemus paſcere Je
ſum· ⁊ hoc facimus cuꝫ opera mīe pauꝑibꝫ
exhibemus. Unde dicitᷣ in euāgelio. Q̄d
vni ex minimis meis feciſtiſ m̄ feciſtis. Item
in iudicio dicturus eſt: Eſuriui ⁊ nō dedi/
ſtis mihi manducare Sitiui ⁊c. Quotieſ
ergo opꝰ mīe exerces· ſ· elemoſynā dando
ſitientē potādo· totiens puerū Jeſum pa/
ſcis. Quarto Maria balneata eſt Jeſum
puerū eius. Sic ⁊ nos debemꝰ ſibi balneū
preparare. ¶ Sed diceres vbi aquam L
recipiā. Rn̄deo ꝙ in figura huiꝰ balnei le
gitur Gen̄·ij· ꝙ in medio ꝑadiſi ē fons q̇
diuiditᷣ in q̄ttuor ꝑtes· ⁊ irrigat oēꝫ terraꝫ

Sic aqua in qua chriſtus balneandus eſt
hauriri debet ex q̈tuor. **Primo** ex me/
moria ꝓprioꝝ pctōꝝ cū ꝯtrito corde. Sic
Maria magdalena hauſit aquaꝫ lachry/
marū cū qua chriſto pedes lauit. Sic bea/
tus Petrus poſt trinā negationē exiuit ꝛ
fleuit amare. Sic Dauid qui dixit: La/
uabo p ſingulaſ noctes lectū meū. **Secū**
do haurienda ē ex cōpaſſiōe de malis pxi/
moꝝ. Sic chriſt⁹ fleuit ſup ciuitatē hieru/
ſalem dicēs: Si cognouiſſes ꝛ tu. **Ter/**
tio ex feruēti deſiderio vidēdi deū in celo
Ps. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. dū dī mihi vbi eſt deus tuus
Vñ etiā Paulus. Cupio diſſolui ꝛ eſſe
cū chriſto. **Quarto** hauriēda ē ex deuo/
ta memoria paſſionis chriſti. Vñ Alber.
magn⁹. Simplex recordatio ſeu medita/
tio paſſiōis chriſti plus valet. q̃ʒ ſi integrū
annū ieiunaret q̇s in pane ꝛ aqua. vel ſi q̈/
tidie virgis ꝛ flagellis cederet̃ vſqꝫ ad ef/
fuſionē ſanguinis. vel ſi q̈tidie legeret vnū
pſalteriū. **Quinto** Maria inuoluit Je
ſum. Vñ Luc. ij. Pannis inuoluit eū et
reclinauit eū in ꝓſepio. Maria inuoluit
eū pannis. ꝛ h̄ ſignificat hūilitatem. ꝛ Jo/
ſeph de arimathia qñ mortu⁹ eſt Jeſus.
tūc inuoluit eū in ſyndone mūda. Et h̄ ſi/
gnificat caſtitatē ſine mūdiciā. In ſignum
ꝙ qui volūt accedere ad ſacramētū eucha/
riſtie. debent Jeſum cū mūdo ꝛ humili cor
de ſuſcipe. Itē ſciēdū ꝙ qñ illi q̇ ſūt ī mr̄i/
monio cōſtituti veracit̃ ſe humiliāt. tūc Je
ſum cum Maria inuoluūt panniculis. et
virgines ꝛ vidue que in pura caſtitate vi/
uunt ꝛ deo ſeruiūt. Jeſum cū Joſeph ī ſyn
done mūda inuoluūt. **Sexto** debemus
Jeſum cū Maria calefacere. nam opoꝛtet
recentē puerū calefieri. ꝛ iſte ignis eſt chari
tas dei ꝛ ꝓximi. Et quō ille ignis debeat
incēdi ī corde hōis. quere infra ſermōe. xx
Septimo Maria locauit pueꝝ ad dor
miendū. Sic ꝛ nos facere debem⁹. ꝛ hoc fit
qñ pacē diligim⁹. ps. In pace fact⁹ eſt lo/
cus eius. Quidam enī ſūt qui nullā quie/
tem chriſto puero tribuunt. vt auari q̇ die
noctuqꝫ ſe occupāt. ꝛ ꝓ diuitijs continue
laborāt. Similit̃ ꝛ ſupbi. q̇ totꝭ conatibus
inſiſtūt quō exaltent̃. Similit̃ etiā luxurio
ſi. qui q̈tidie laborāt quō ſuā libidinē ex/
pleant. Vñ Eſa. l vij. Cor impij q̄ſi mare
feruēs qđ quieſcere nō pōt. Itē alij ꝑtur/
bant Jeſum in lecto ſibi pꝑato ab alijs
vt iracūdi. litigioſi. luxurioſi. ꝛ ſic de alijs.
qui ad irā alios ꝓuocāt. ꝛ ſic Jeſum ī illis
inquietāt. ꝛ qñqꝫ eū a ſe expellūt. ſ. qñ ali/
quis hō bonus nimis impatiēs reficit̃. ꝛ ni
titur ſe vindicare v̈bis ꝛ factꝭ. Itē alij pꝑ/
parant ſibi lectū ꝛ eū recipiūt. ſed nō diu
eum apud ſe quieſcere ꝑmittūt. ſicut reci/
diuantes. q̇ iam iſto ſacratiſſimo tpe ſe ꝓ/
parauerūt ꝛ eucharistiā ſumpſerūt. h̄ fini/
to feſto ꝛ ante carniſpriuiū econūſo dant
ſe ad vanitates hui⁹ mūdi. ſ. ſupbiendo.
choriçando. guloſe vinēdo ꝛ comedendo.
luxuriando. ſeipſos inebriādo. ꝛ ſic Jeſuꝫ
expellunt. ꝛ tūc tales peius faciūt q̃ꝫ añ fe/
cerūt Jeſum ſic expellēdo. Sicut q̇ paupe/
res hoſpitio recipet. ꝛ eos poſtmodū cōfu/
ſibilit̃ expelleret Itē alij q̇ ꝓꝑant ſibi lectū
ꝛ eū recipiūt ſimul ꝛ quieſcere ꝑmittūt. ſic
illi q̇ penitētiā egerūt ꝛ eucharistiā ſump/
ſerunt. ꝛ in penitētia vſqꝫ ad finē pſeuera/
būt. De illis dicit ps. Hec requies mea in ſe
culum ſeculi. hic habitabo qm̄ elegi eam.
Octauo Maria portauit Jeſum in bra
chijs ſuis. ſic ꝛ nos. Non enī Jeſus ſemꝑ
dormit ſed oportet eū aliqñ tolli de lecto ꝛ
portari. Hoc fit qñ hō adūſitates ꝛ infir/
mitates que deus mittit ſup eū patient̃ ſuſ
tinet. Item qñ hō ꝑ ſeipſū corpus ſuū ca/
ſtigat. Similit̃ qñ q̇s exercet corpus ꝛ mē/
bra in bonis opib⁹. Nam cuꝫ quo mēbro
deo ſeruis vel patienter dolores ſuſtines vl̃
teipſum affligis. cum eodē chriſtū portas.
Apl's. Glorificate ꝛ portate deum in cor/
de vro. Sed ſciendū ꝙ aliqui portant chri
ſtum ſolū in dextera manu. ſicut illi qui re/
gratiant̃ deo ꝛ laudāt deū qñ ipſis pſpere
ſuccedit. Ps. Confitebit̃ tibi cū beneſece/
ris ei. Aliqui ī ſiniſtra manu qui patiētes
ſunt in paruis adūſitatib⁹. Sꝫ boni debēt
portare puerū vtraqꝫ māu. ꝛ ad pect⁹ ſuū
eū applicare. h̄ fit qñ q̇ſ eq̇ aīo ſuffert bonū
ꝛ malū. ſiue ſit infirm⁹ ſiue ſan⁹. diues ſiue
paup. triſtis ſiue let⁹. Vñ Boe. đ cō. phie

Beatꝰ eſt homo ille qui ęquo aīo patit̉ bo
M nū ⁊ malū. ¶ Nono debemꝰ puero Je-
ſu cantare ſicut matres huiꝰ ſeculi faciunt
Et h̉ fit qn̄ deuote oras. vel aliq̇d boni le-
gis. Vn̄ Aug. ſup p̄s. lxxxv. Orō tua lo
cutio ē ad deū. qn̄ legis deus tibi loquitur
qn̄ oras cū deo loqueris. ſimilit̉ qn̄ deū lau
das ⁊ ei regrātiaris. ⁊ hoc eſt opus angeli et
ſanctoꝝ in cęlo exiſtentiū. Pſ. Qui ha-
bitant in domo tua dn̄e in ſecula ſeculoꝝ
laudabūt te. Bern̄. Diſcamꝰ in terris q̄s
facturi ſumꝰ laudes in cęlis. Nihil ita ꝓ-
prie in terris cęleſtis habitatiōis ſtatū rep̄
ſentat. ſicut alacritas laudātiū deū. Aug.
in. li. confeſſionū. Vere fęlix eēt qui poſſet
diuinę laudi ſemꝑ inſiſtere. Quantū
ad tertiū ſciendū eſt vnū exemplū. ꝙ gra-
tię agendę ſūt deo de oībus quę videntur
Cum quidā frater dixiſſet nihil ſe conſpi-
cere quo nō ędificaret̉. Alius ait: Quid ti
bi nūc confert ędificatiōis viſio bufonis.
ait ille. Certe multū. qꝛ nihil merui q̄re me
deus fecit hoīem ⁊ nō bufonē. ⁊ q̄tiens bu
fonē video totiēs hoc bn̄ficiū ad mentē re-
uoco. ⁊ gr̄as ago ei qui me nō meo merito
ad tam execrabilē formā nō effigiauit. ſed
ſpeciē pulcerrimā ⁊ imaginē regiam mihi
tribuit.

¶ De eadē dn̄ica Sermo. xviij.
ꝙ impedimēta ꝑfectꝰ ſunt ſeptē

Puer autē cre
p ſcebat ⁊c. Sicut puer Jeſus
creuit corꝑalit̉. ita ⁊ nos cre-
ſcere debemꝰ ſpūalit̉. Vn̄ Aug. de verbis
apl̄i. Semꝑ ambula. ſemꝑ ꝓfice. noli ī via
deficere. noli retroire. noli deuiare. rema-
net q̇ nō ꝓfic̄. retrocedit q̇ ad ea reuoluit̉.
vn̄ iam receſſerat deuiat q̇ apoſtatat. Vn̄
etiā Bern̄. Nūq̄ʒ iuſtꝰ arbitrat̉ ſe cōꝓrehē
diſſe. nūq̄ʒ dicit ſatis eſt. qꝛ ſꝑ eſurit ⁊ ſitit
iuſticiā. ita vt ſi ſemꝑ viueret. ſemꝑ inq̄ʒtū
in ſe eſt iuſtior eſſe contēderet. ⁊ ſemꝑ d̉ bo-
no in melius ꝓficere totis virib9 conaret̉.
ergo ſicut puer Jeſus creſcebat corꝑaliter
ſic ⁊ nos ſpūalit̉. ¶ Unde in p̄n̄ti ſermo
N ne dicēda ſunt ſeptē impedimēta quę im-
pediūt hoīeʒ a ꝓfectu ſpūali. ſic ꝙ nūq̄ʒ ꝓ-
ficit ſpūalit̉ veracit̉. nec vnq̄ʒ ꝑfectus erit.
Primū impedimētū eſt defectꝰ deſiderij
ꝓficiēdi vulgarit̉. Da der menſch nit hat
einen rechten furſatz. oder ernſt ſich zu beſ
ſeren vnd zu zunemen. Nam q̇ habet ve-
rū deſideriū ꝓficiēdi. vtiq̄ʒ in aliq̇ de die ī
diē ſe emēdaret. ſ; qꝛ nō habet verū deſide
riū ꝓficiēdi. ideo nō ꝓficit. q̄ʒuis etiā cōfi-
teatur tn̄ ex quo nō habet feruēs deſideri-
um ꝓficiēdi. ideo in nullo ſe emendat. ho-
die enī facit ſicut heri. cras ſicut hodie. Sʒ
diceret aliq̇s vn̄ ꝓuenit h̉ ꝙ homo nō ha-
bet feruēs deſideriū ꝓficiēdi. Rn̄deo ꝙ h̉
cauſat̉ ex p̄ſumptiōe ꝑfectiōis ⁊ ꝓbitatis.
vt cū homo reputat ſe aliq̇d eſſe cum nihil
ſit. Vn̄ Seneca. Ideo meliores fieri nolu
mus. qꝛ optimos nos eſſe putamꝰ. Aug.
Oportet tibi diſplicere qd̉ es. ſi vis ꝑueni-
re ad illud qd̉ nō es. Ergo q̇ vult ꝓficere.
debet feruēs deſideriū ꝓficiēdi hr̄e. ⁊ eſti-
mare quaſi vix adhuc incepit deo ſeruire.
Pſ. Dixi nūc ⁊c. Bern̄. Minime ꝓ cer-
to bonꝰ eſt. qui melior eſſe nō vult. ⁊ vbi in-
cipis nolle fieri melior. deſinis eſſe bonꝰ. er-
go vt habet̉ Math. v. Beati qui eſu. ⁊
ſiti. iuſti. Vn̄ Aug. Tota vita chriſtia-
na deſideriū eſt aīe. ¶ Secundū im- S
pedimentū eſt nimia diuiſio animi circa ex
teriora ⁊ mundana. Ben̄. xlix. Effuſus es
vt aqua ne creſcas. Modo ſic̄ aqua fluit
hincinde ⁊ diſꝑgit̉. ſic ⁊ animꝰ nimis diſ
ꝑſus nō ꝓficit. oportet enī habere quietū
cor ſecū ⁊ cū alijs. vt caueat ſibi a vanis ꝑ
turbationib9. a ſuꝑfluis ⁊ nō neceſſarijs oc
cupationib9. Primo a vanis ꝑturbatio-
nib9. qꝛ ſūt nōnulli quib9 cura eſt de oībus
qui oīa volunt arguere quę vident. ſi ꝑm
ſuū affectū nō ſunt. etiā ſi bona ſūt ad ſin-
gula mouent̉. garriūt. contendūt. nil pati
ęquanimit̉ volūt. Secūdo a ſuperfluis oc
cupationib9. qꝛ ſunt nōnulli quib9 nō ſuffi
cit de p̄ n̄tib9 eſſe ſollicitos. ſed etiaʒ ſibi et
ſuis volūt ꝓ longis tpib9 futuris ꝓuidere
quaſi deus de cętero hoīuʒ cura ſe exime-
re vellet. ⁊ terra ceſſaret fructus neceſſarios
gignere. Iſti enī hoīes deū a ſe elongāt ꝓ-
pter cordis inquietudinē. qꝛ deus quietū
cor deſiderat vbi quieſcat. Sicut deus p̄ſ

querit dicēs: Sup quē requieſcet ſpūs me
ūs· niſi ſup humilē ⁊ quietū? Bern̄· Colū
ba cū nō inueniret vbi quieſceret pes eius
reuerſa eſt in arcā ad Noe. Sic ſpūſſctūs
vbi nō inuenit cor quietū· reuertit̄ ad con
gregationē ſanctoꝝ in celū vbi ē pax cōti
nua. Vn̄ Aug⁹. Non pōt aīa niſi in eo q̄
diligit quieſcere. Eterna aūt requies non
datur ei niſi in dilectiōe ⁊ delectatiōe dei
q̄ ſolus etern⁹ eſt. Vn̄ etiā Damaſ· li· iiij·
Quid enī p̄cioſius q̄ꝫ in manu dei eē. Vi
ta enī eſt deus ⁊ lux. q̄ in manu dei ſunt in
P vita ⁊ luce exiſtunt ¶ Tertiū impedimē
tum eſt defect⁹ ſapiē ⁊ diſcretiōis. Diſcre
tio enī eſt mater ꝟtutū. Indiſcretū ſeruo
rē habentib⁹· diabol⁹ qn̄q̄ꝫ ſuggerit artio
rē vitā vt cito deficiāt. Tales qn̄q̄ꝫ ī inſa
niam incidūt· ⁊ inutiles fiūt ſibi deo ⁊ pro
ximo. Et poſtmodū qn̄ debilitant̄ tūc que
rūt recreatiōes· ⁊ exinde diſſolutiores erūt
Vn̄ Caſſia· in colla· patrū ſcribit· ꝙ anti
qui p̄res ad Antoniū adeūtes querebant
que nam virtus hoīem ad pfectionē recto
tramite veheret· diaboli inſidijs euitatis.
Quiſq̄ꝫ rn̄dit. Prim⁹ inquit h̄ in vigilia
rū ⁊ ieiunioꝝ attenuatione cōſiſtere· q̄ꝛ his
corpus attenuatū facili⁹ ſpūi obediret. Ali
us in pauptate· eo ꝙ familiari⁹ tales deo
inherere poſſent. Alij in opib⁹ mīe· q̄ꝛ ſola
talia chriſtus in iudicio dixit remunerari.
Demū btūs Antoni⁹ dixit: Hec oīa bo
na ⁊ neceſſaria ſūt· ſed his ſpecialē pfectio
nem attribuere· caſus multoꝝ non ſinunt
Sola ergo diſcretio virt⁹ p̄ncipalis ē· que
oīum ꝟtutū generatrix· cuſtoditrix ⁊ con
Q ſumatio exiſtit ¶ Et narrauit eis exem
plū d̄ quodā antiquo p̄re Hero· noīe· qui
q̄nquaginta ānis in heremo cōmorat⁹· ma
gne abſtinētie fuit· q̄ tandē angelū ſatha
ne p angelo lucis ſuſcipiēs· ⁊ ſuis ſuaſioni
bus acquieſcēs· ſe in puteū pfundū piecit·
ex iuſſu ſathane quem angelum dei crede
bat· ⁊ ipſe antiquus pater credebat ſe il
leſum exire de puteo put diabolus ei pmi
ſerat. Extract⁹ itaq̄ꝫ a frīb⁹· licet ſeminiu⁹
credere tn̄ noluit ſe eſſe deceptū· ſicq̄ꝫ mor
tuus eſt ⁊ a paſuntio ſepulturā difficilli
me ex rogatu fratrū obtinuit. Vn̄ Bern̄
Diſcretio oīb⁹ ꝟtutib⁹ ordinē ponit· tolle

hanc ⁊ virtus vitiū erit. Querit̄ quō diſ
cretio acq̄rit̄. Rn̄dit Caſſia· ꝙ ſola hūili
tate cuius p̄mū indiciū eſt oēs cogitatiōes
ſpūali pr̄i reuelare a quo poſſit informari.
¶ Item ſciendū· ꝙ quilibet deuot⁹ oīa R
cū cōſilio diſcretoꝝ viroꝝ debet facere in
quibus eſt dubius· ⁊ alijs diſcretis viris pl⁹
credere debet quiuis q̄ꝫ ſibiipſi· ⁊ debet ea
ſequi que iubent· ⁊ vitare que p̄hibēt fieri
Vn̄ Eccl· xxxij· Fili mi ſine cōſilio nihil fa
cias· ⁊ poſt factum nō penitebit· nullus enī
ſibiipſi ſufficit· vult enī de⁹ ignorātes do
ceri ab alijs: Vn̄ dn̄s miſit Paulum ad
Ananiā vt eū inſtrueret. Itē ſciendum ꝙ
ſanctitas vite nō conſiſtit in ieiunijs ⁊ vi
gilijs ⁊ exercitijs· ſed cōſiſtit in ꝟtutib⁹· ſcꝫ
in hūilitate· patiā· caſtitate· mīa ⁊ obediē
tia· ſcꝫ ꝙ homo frangat p̄priā volūtatē· et
hoc patet ī diabolo qui ſemp ieiunat ⁊ du
ram vitā habet· ⁊ tn̄ nō eſt ſanct⁹· q̄ꝛ caret
ꝟtutib⁹ ſcꝫ hūilitate· charitate· ⁊ ſic d̄ alijs
Vn̄ iſta exteriora exercitia intm̄ ſūt lauda
bilia inq̄ꝫtum hominē diſponūt ad ꝟtutes
¶ Quartū impedimentū eſt verboſitas S
que impedit pfectum ſpūalem ipſius hoīs
Job. Nunq̄ꝫ verboſus iuſtificabit̄. Vn
de Greg⁹. Multiloquio quiſq̄ꝫ ſeruiēs· re
ctitudinē iuſticie tenere nō pōt. Ps. Vir
linguoſus nō diriget̄ in terra. Vnde ſcien
dum· ꝙ quilibet religioſus ⁊ homo deuot⁹
qui vult in bono pficere· debet ſtudere ad
refrenādū linguā a ſuperfluis ⁊ inutilibus
verbis. Ratio hui⁹· q̄ꝛ per vitiū loquaci
tatis nimis perdit homo deuotionē ⁊ reli
gioſitatē. Vnde Jacobi· p̄· Si quis pu
tat ſe religioſum eſſe· ⁊ nō refrenās linguā
ſuam· huius vana eſt religio· ergo verbo
ſus homo nunq̄ꝫ veraciter pficit in ſancti
tate ⁊ virtutib⁹. Vnde Arſenio dictuꝫ eſt
fuge· tace· quieſce. Vnde Jacobi· p̄· Sit
oīs homo velox ad audiendū· tardus ad
loquēdū· modicū loqui eſt ſignū ſanctita
tis ⁊ probitatis. Vnde Eſa· In ſilētio et
ſpe erit fortitudo veſtra. Jaco· iij· Si quis
in verbo non offendit· hic perfectus eſt vir
Vn̄ religioſi qui tenent̄ tendere ad perfe
ctionem habent ex conſtitutionib⁹ ſuis· in
quib⁹ locis ⁊ tp̄ibus debeant ſeruare ſilen

tiū· vt ſic linguā ſuā refrenēt· vt eo meliꝰ ꝛ
L fortiꝰ in deuotione interiori ꝓficiāt. Un
de legit̾ in vitaſpatrū· ꝙ q̇dā heremita tri
bus ānis lapidē geſtabat in ore· vt ſic ad-
diſceret ſilentiū ſeruare. Quintū impe-
dimētū eſt mutabilitas q̄ hō iam vult vnū
poſtmodū aliud· iam incipit illud bonum
agere ꝛ poſt duos dies incipit aliud agere
ꝛ ſic nō ꝯtinuat bonū inceptū· ſꝫ de die in
diē mutat̾ de vno ī aliud· ꝛ ꝓpt̾ iſtā muta-
bilitatē nō ꝓficit. Bern· Qui alicui tēdit
ſi vnā ꝛ rectā tenuerit viā· cito ꝑuenit q̊ tē-
dit· ꝛ itineris ꝛ laboris aliqn̄ facit finē. Si
vo multas aggredit̾ vias· errat· nec labor
aliqn̄ facit finē· qꝛ error nō hꝫ finē. Sex-
tum impedimētū eſt cū q̇s nō curat venia
lia pctā dimittere. Vn̄ Prouerb· Qui
mīma negligit paulatim defluit. Vn̄ etiā
Greg· in paſto· Qui mīma pctā flere ac
deuitare neglexerit· a ſtatu iuſticię nō q̇dē
repēte ſꝫ partim cadit. Sꝫ diceres· quō ve
nialia impediūt ꝓfectū hoīs. Rn̄deo ꝙ ꝑ-
fectꝰ hoīs ꝯſiſtit in feruore charitatꝪ· ſꝫ veni
alia feruorē charitatꝪ diminuūt· ſicut aqua
feruorem ignis. Sed mortale peccatum ex
tinguit totam charitatem. Unde aliqui
perdunt deuotionē ꝛ tepeſcūt notabiliter
Et ratio huiꝰ eſt· qꝛ nō curant dimittē ve
nialia. Ergo qui vult veraciter proficere
curam diligenter debet apponere· vt non
ſolum vitet peccata mortalia· ſꝫ etiaꝫ par-
ua pctā ꝛ venialia inq̄ꝫtum pōt· q̄ꝫuiſ ex to
to non poſſit quis oīa peccata venialia vi
tare· qꝛ ſm̄ Salomonē Prou· xxiiij· Se-
pties in die cadit iuſtus ꝛ reſurgit. Tamē
homo debet ſe moderare· ꝛ venialia q̄ꝫtum
poteſt cauere ꝛ curare. Unde Hiero· in
epiſto· Mens chriſto dedicata ſic cauere
debet minora quō etiam maiora· qꝛ venia-
lia multiplicata grauant. Unde Augꝰ. ſu
per Job. Minuta ſūt peccata admodum
arenę grauia· ſed ſi multa arena ponatur
ꝓmit ꝛ opprimit. Unde etiam Gregꝰ. Vi
taſti grandia vide ne obruaris arena.
Septimum impedimentum eſt amor
N inordinatus ad propriū corpus· ꝛ inde fit
homo puſillanimis· ꝛ puſillanimitas aſſi-
milatur hyemi non permittenti exire gra-
men· vel flores ab arboribꝰ. Sic multi nō
audent facere bona opera· quia tm̄ timent
ſuſtinere aliquid aduerſitatis ꝛ aſperitatꝪ.
Prouerb. xviij· Pigrum deijcit timor.
Pro quo ſciēdū· ꝙ caro ꝓpria non eſt
inordinate diligenda ſed potius odienda
tripliciter. Primo· quia eſt inimica ani-
mę· ꝛ qui corpus ſuum amat inimicuꝫ ani
mę ſuę diligit. Unde Gal· v· Caro con-
cupiſcit aduerſus ſpiritū. Secundo qꝛ
caro eſt corruptio animę. Sap· ix· Corpꝰ
quod corrūpitur aggrauat animā. Sur-
geret enī ſepius anima ad orandum ꝛ vi-
gilandum· ſed corpus grauat ꝛ impedit eā
Tertio· quia amor ſui eſt radix omniuꝫ
malorum. Unde apl̄s. Erunt homines ſe
ipſos amantes. Nam ꝺ inordinato amo-
re quem homo habet ad ꝓprium corpus·
oritur gula· accidia· luxuria· ꝛc· Nā ꝙ tal̾
nō ieiunat ieiunia ꝓcepta ab eccleſia cuꝫ
bene poſſet· hoc venit ex inordinato amore
quia timet corpus nimiū grauari. Simili
ter ꝙ de mane non ſurgit· ſed diu dormit·
ꝛ ꝙ quandoqꝫ non vult aſperam veſtem
induere· nec dure iacere nec orare· nec ge-
nuflectere· nec corpus diſciplinare· nec ſi-
bi in comedendo vel bibendo aliqua dele
ctabilia ſubtrahere· totum cauſatur ex ni-
mio amore quem homo habet ad corpus
ꝓprium. Similiter ꝙ homo ſatiſfaciat ſu-
is carnalibus concupiſcentijs· ſcilicet cra-
puloſe viuēdo· luxuriādo· ſeipſū inebrian-
do· cauſat̾ ex inordinato amore corpis· et
talia oīa impediūt ꝓfectū hoīs ꝛ influxum
diuinę grę· qꝛ tales nō ſentiūt dulcedineꝫ
diuinę cōſolationiſ. Vn̄ Augꝰ. li· v· ꝯfeſ·
Gaudiū diuinę cōſolatiōis nō deguſtas
ſi carnali delectatiōe cor maculas. ¶ Ul
timo querit̾ vtrū amor ſui ſit pctm̄ mor- X
tale. Rn̄deo ſm̄ Hermānū ꝺ ſchilditz ꝙ
nō· etiā ſi plus quis ſe amet q̄ꝫ expedit· ſed
tm̄ ſi amor ſui creſcit in contēptuꝫ dei· tūc
erit peccatum mortale. Verbi grā· Ut ſi
quis nollet ieiunare vt teneretur ex prece-
pto eccleſię ꝛ bene poſſet· ſed non vult cor-
pus ſuum aggrauare. Similiter nec vult
ſurgere dn̄ica die ad miſſam audiendam
prout quilibet homo tenetur ex precepto

eccleſię· vt habet in decre· Dñica·n·die de
bet miſſa audiri ab oībꝫ· de ꝯſe·diſ·j ·Miſ
ſas. Et breuit̃ qñcūq; quis parat⁹ eſt trāſ/
gredi p̄ceptū dei ⁊ eccleſię ꝓpter illicitū ſui
amorē· tūc erit peccatū mortale. Idipſum
dicendū etiā ſi amor inordinat⁹ ſuiipſius
vergat ī iniuriā ꝓximi ſui· ꝙ tūc eſt morta/
le ſm mēſurā iniurię· niſi iniuria eēt minima
tunc enī eſſet veniale ⁊c.

In circūciſiōe dñi Sermo·xix·

POſtquaʒ con
ſūmati ſunt dies octo vt circū
cideret puer· vocatū eſt nomē
eius Ieſus ⁊c. Luc·ij· Infans octo dieꝝ
circūcidet. Gen·xvij· Solent hoīes in no/
uo anno munuſcula ſibiīnuicē dare. Se/
neca· in·li· de clemētia ad Nerone. Bene/
ficiū accepit qui digne dedit. Macrobius
Indign⁹ eſt oīno dandis · qui de bñficio
dato eſt ingrat⁹. Varro· in ſentētijs. Be/
neficiū qui dare neſcit iniuſte petit. Tulli⁹
cōtra Saluſtiū. Bñficiū nihil aliud ē q̃
beniuola actio. Sic ſaluator noſter in car/
ne nat⁹· hodie fidelibꝫ ſuis tribuit accepta/
bile ⁊ gratuitū donū ſcʒ ſanguinē ſuū p̄cio
ſum quē hodie fudit ī circūciſione· vt euā/
geliū teſtat̃ vbi dr̄: Poſtq̃ cōſūmati ſūt
dies octo. Vñ ex hodierno euangelio col/
ligit̃· ꝙ ille q̄ eſt intermīabilis ⁊ etern⁹· ho/
die in euāgelio octo dierū ſcribit̃. Et ille
qui eſt impaſſibilis ⁊ īdiuiſibilis· qr eſt pa/
tri conſubſtātialis hodie patit̃ ⁊ diminuit̃
⁊ circūcidit̃. Similit̃ ⁊ ille qui eſt ineffabil̃
⁊ a cui⁹ narratiōe deficiunt lingue· hodie
noīat̃ ⁊ nomē ei imponit̃. Hec tria tangūt̃
in euāgelio hodierno. Vñ in p̄ñti ſermōe
tria ſūt dicēda Primo q̄re hodierna dies
eſt multū celebris. Secūdo quotiēs chri/
ſtus ſanguinē ſuū fudit. Tertio de ſp̄ūali
A circūciſione. Quantū ad primū ſciē/
dum· ꝙ hodierna dies eſt multuʒ celebris.
Primo ex eo ꝙ eſt octaua dies natiui/
tatis chriſti. Si enī alioꝝ ſanctoꝝ octaue
ſolennes ſunt · q̃tomagis octaua dies ſan/
ctiſanctoꝝ a q̄ oēs habēt ꝙ ſancti ſunt de/
bet ſolenniter celebrari. Secūdo ꝓpter im/
poſitionē noīs noui· qr vocatū eſt nomen
eius Ieſus. De q̄ noīe dicit ap̄ls· ꝙ tota
ſalus nr̄a cōſiſtit in hoc noīe Ieſus. Ieſus
enī interp̄tat̃ ſaluator. Chriſt⁹ interp̄tat̃
vnct⁹ latine. Circa qđ querit̃ cū Ie/ B
ſus eſt ꝓpriū nomē ei⁹· quare nos nō noīa/
mur a Ieſu ſaluati· ſicut a chriſto noīam̄
chriſtiāi. Rñdet̃ illa duo noīa Ieſus chri
ſtus ſibi cōueniūt. Primū ſcʒ Ieſus ra/
tione pſonę ſm deitatē. Secūdū ſcʒ chri/
ſtus eſt nomē dignitatꝭ ſm hūanitatē. Iō
aūt a noīe chriſti qđ eſt nomē dignitatis
ſm hūanitatē nos noīam̄ chriſtiani in p̄ñ/
ti· qr debem⁹ eē reges regētes noſmetipſos
⁊ ſacerdotes hoſtias ſp̄ūales offerentes.
Apoc·p̄· Fecit enī nos deo nr̄o regnū ⁊ ſa/
cerdotes. Sʒ vę illis q̄ ſolū nomē hñt ꝙ
chriſtiani ſūt· ⁊ opa nō hñt qr ex h̄ grau⁹
damnant̃. Vñ Aug⁹· in·li· de vita chriſti/
ana. Nō in h̄ nob̄ tm̄ ꝙ chriſtiani dicim̄·
blandim̄· ſ ꝓpt̃ h̄ etiā nos iudicādos eſſe
credam⁹· ſi nomē fruſtra vendicem⁹ alienū
Vñ etiā Iſido· in·li· etymol̃· Nō ſe glict̃
chriſtianū· qui nomē habet ⁊ facta nō hʒ.
Certiſſime ille eſt chriſtianus qui factis ſe
chriſtianū oſtēdit· ⁊ ambulat ſicut ille am/
bulauit a quo nomen cōtraxit. Sʒ in fu/
turo noīamur a nomīe Ieſu ſaluati· quod
amplius nunq̃ poſſum⁹ amittere. Unde
Eſa·lj· Salus mea in ſempit̄num erit.
Item ſciendū ꝙ hoc nomē Ieſus multi C
plicem cōfert homini gratiā. Primo q̄c/
quid homo petierit in noīe Ieſu· hoc obti/
nebit. Ioh·xv· Quicquid petieris patreʒ
in nomine meo dabit vobis. Unde omēſ
miſſę ⁊ oīones ⁊ horę canonicę concludun
tur hoc noīe Ieſu. Videmus enī ꝙ paup̄e
res petunt in nomīe ſancti Nicolai vel ali/
cuius ſancti ⁊ qñq; obtinent quod petunt
Unde hodie in nouo anno petere debem⁹
in hoc noīe Ieſu· remiſſionē oīum peccato
rum nr̄oꝝ. Vñ Act·x· Huic oēs ꝓphetę te
ſtimoniū perhibent remiſſionem percip̄ere
per nomen eius. Ergo prophetis crede· nec
deſpera in omnibus tuis peccatis etiam ſi
tot eſſent quot eſſent capilli capitis tui· p̄s
Multiplicati ſunt ſu· capil·ca·m· vel ſi tot
eſſent ꝙ numerū arenę maris excederent·
ij Paral· vlti· dixit Manaſſes: Peccaui

ſup numerū arene maris. Si ergo multuȝ
ꝛ grauit͛ peccaſti· nō deſpera· ſed dic cū ps·
Propt͛ nomē tuū dn̄e ꝓpitiaberis pecca-
to meo· multū eſt eni. Vn̄ Bern̄· Oia pec
cata venialia· originalia· criminalia· ab ori
gine mūdi vſqꝫ ad finē cōmiſſa diuine mi
ſericordie compata ſūt· q̄ſi ſola gutta cō-
tra pelagus toti⁹ maris. Nam oia peccata
ſūt finita· ſed mīa dei eſt infinita. Vn̄ Ari
ſto· viij· eth. Finiti ad infinitū nulla ē pro-
portio. Secūdo in h̄ noīe Jeſu vincim⁹
diabolū. Luc· x· Demonia etiā dn̄e ſub-
ijciunt͛ nob̄ in noīe tuo. Unde chriſt⁹ di-
xit. Mar· xvi· In noīe meo eijcient demo-
nia. Hoc figuratū eſt in Dauid ꝛ Golia
vt habet͛· j· Reg· xvij· vbi dixit Dauid:
Tu venis ad me cū gladio· ego aūt venio
ad te in noīe dn̄i exercituū. Dauid enī au
daciā ſuā in noīe dei iſrael poſuit. Unde
Ualerius in· li· viij· Mos erat rhomano-
rū vt nullus ad impiale ſoliū extolleret͛ ni
ſi animoſitate ꝛ audacia ꝛ ceteris inueni-
retur ꝟtutib⁹ ꝓcellere. Golias aūt in ꝟtu
tis ꝛ fortitudīs ſue ꝓſūptiōe. Vn̄ Orige·
li· de decalogi ꝓcepꝗ. Heu q̄ꝫ dānata ꝓ-
ſumptio tam audaci aīo deum offendere.
Sed prorſus nil eo deteſtabilius q̄ꝫ in pec
catis ſuis ſi q̄s auſus fuerit ꝑmanere. Go-
lias diabolū ſignificat cui⁹ gladi⁹ ē carna
lis temptatio. Clypeus q̄ ſe abſcōdit eſt ſi-
mulatio boni. Nam ſub ſpē boni occultat
malū· ꝛ ſic decipit illos q̄s cum manifeſtis
pctis nō pōt decipe. Dauid ſignificat fide
lem chriſtianū q̄ in inuocatiōe noīſ dn̄i in
orōne ꝛ baculo cruc̄ ꝛ cū q̄nqꝫ lapidib⁹· i·
cū recordatione q̄nqꝫ vulnerū chriſti vin-
cit Goliā· i· diabolū. Ps̄· In nomie tuo
ſperne· oēs inſur· in nob̄. Tertio in noīe
Jeſu conſeq̄m̄ vitam eternā· non enī eſt ali
ud nomē ſub celo ī quo ſalnem̄. Ps̄. In
noīe dei noſtri magnificabim̄. Ergo ob
reuerentiā eiuſdē noīs oē genu flectat͛· ce-
leſtiū terreſtriū ꝛ infernoꝝ. Ergo q̄ncūqꝫ
aliquis chriſtianoꝝ audit ī miſſa h̄ nomē
Jeſus noīare· debet deuote genua ſua fle-
ctere ꝛ dicere: O dn̄e ſaluū me fac ꝓpt͛ no-
men ſctm̄ tuū. Tertio dies iſta celebrat͛
ꝓpt͛ effuſionē ſanguinis Jeſu chriſti. Ho-

die enī incepit ꝓ nob̄ effundere ſanguineȝ
ſuū quē tn̄ poſtea creſcēte etate ꝓ nob̄ lar-
gius effundebat. ¶ Modo q̄ꝫtū ad ſe-
cundū ſciendū· ꝙ chriſt⁹ ſanguinē ſuuȝ ſe-
pties fudit· vt nos a ſeptē pctis mortalib⁹
mūdaret. Primo in circūciſione ꝯ pctm̄
luxurie q̄ in p̄ hoīe in illo mēbro pullula-
uit. Ergo ſi offendiſti deū cū pctō luxurie
noli deſperare· ſ; cū contrito corde inuoca
mīaȝ dei· vt ꝓpt͛ ſuā amarā mortē ꝛ paſſio-
nem ꝛ ſanguinē quem in circūciſione fu-
dit· tibi ignoſcat. Et ſic de alijs punctis in
fra poſitis dicendum eſt. Secūdo in ſu-
dore fudit ſanguinē ſuū· qn̄ in monte oli-
ueti orauit· ꝛ hoc cōtra pctm̄ gule. Nam
ex gula naſcunt͛ mali humores qui exiccā-
tur per chriſti amorē. Tertio in flagella-
tione cōtra pctm̄ inuidie. Inuidi enī ſunt
canes mordētes. Si enī leo timet qn̄ canis
flagellat͛ coram eo· multo fortius iſti canes
timere debent· qn̄ vident leonē· id eſt· chri-
ſtum flagellatū eſſe. Quarto in manuū
ꝑforatione cōtra pctm̄ auaritie. Oſtendit
enī ſe liberalē eſſe in manuū extenſiōe aper
tione ꝛ pforatione. Nam manus habuit
in cruce extenſas· vt daret vniuſa· habuit
apertas vt daret liberalit͛· habuit perfora-
tas vt daret totaliter. Nota de auaritia·
ſicut ſpina in ſua punctura ſanguinē non
elicit nec effundit· ꝛ ideo validius ipſum
vulnus intumeſcere facit· Simili mō aua-
ritia dum mentem pungit· ſanguinem ſce-
leris ꝛ peccati non effundi ſinit per peniten
tiam ſatiſfactoriā· ſed vulnus magis intu-
meſcere facit· q̄ auarus q̄ꝫto plus h̄ȝ tan-
to plus cupit. Quinto in peduȝ affictio
ne· contra peccatum accidie. Pedes enim
anime ſunt intelligētie ꝛ affectus· qui ſepe
ſunt pigri ad bonū· ſed qn̄ in chriſti ſang-
uine intinguntur· tunc velociter currūt ad
deum ꝛ ad oē bonū. Ps̄· Intingatur pes
tuus in ſanguine. Sexto in capite cōtra
peccatum ſuperbie. Nam ſicut dic̄ Aug⁹.
Sub ſpinoſo capite non decet mēbrū fie-
ri delicatuȝ. Nam non debet caput eē hu
mile· ꝛ membrū ſuperbū. Vn̄ iterū Aug⁹·
in ſermone. Erubeſce hō eſſe ſuperbus· vbi
humilis fact⁹ eſt de⁹. Septimo ī corde

contra pctm̄ ire. Nam ſm̄ Ariſto. p̊. ď aīa
Jra ē acceſio ſanguinis circa cor. Quā
tum ad tertiū ſciendūꝫ. ꝙ circūciſio olim
fiebat ꝯ originale pctm̄. ſic iam fit baptiſ
mus. Jn pctō enī originali q̄ttuor ſūt. ſcꝫ
culpa. fames. ꝓuatio gr̄e. ⁊ carētia viſionis
dei. Jn circūciſione aūt auferebatᷣ culpa.
debilitabatᷣ ꝯcupiā. ⁊ cōferebatᷣ gr̄a. tolle
baturqꝫ diuine viſionis carētia. Sed qꝛ
ianua nōdū erat apta ⁊ ſic nō poterāt frui
diuina viſione. Chriſtꝰ aūt nō indigebat
circūciſione qꝛ in ipſo nulla fuit originalis
culpa. nec in carne ſua aliq̇s fomes aut cō
cupiſcētia. nec habuit ꝓuationē gr̄e. ſ ple
nitudinē gr̄e. ⁊ in terra degēs fruebatᷣ diui
na viſione. ¶ Uoluit tñ circūcidi tripli
E ci ratione. Primo ratione ſui vt verā car
nem hūanā ſe aſſūpſiſſe demōſtraret. Se
cundo ratione iudeoꝝ. vt inexcuſabiles eſ
ſent. Si enī circūciſus nō fuiſſet. potuiſſent
ſe iudei excuſare ⁊ dicē. iō eū nō recepimꝰ.
qꝛ legē nō ſeruauit. Vñ ipſe chriſtus dicit
Matth. v. Nō enī veni ſoluere legꝫ aut
ꝓphetas ſed implere. Tertio ratiōe noſtri
vt nos ſaluaret. quēadmodū enī fit caute
riū in vno mēbro vt totū corpꝰ ſanetᷣ. Pa
pias dicit cauteriū eſſe ferruꝫ quo infirmi
vtuntᷣ ſine malefici. ſic chriſtꝰ voluit porta
re cauteriū circūſiōis vt ſic totuꝫ corpꝰ. id
eſt. genꝰ hūanū ſaluaret. etiā ideo circūcidi
voluit. vt nos ſpūalitᷣ circūcidi debere mō
F ſtraret ¶ Quō aūt ſpūalitᷣ circūcidi de
beamus: Sciēdū ꝙ ſex modis nos ſpūali
ter circūcidere debemꝰ. Primo circūci
dere debemus cor a malicioſis. inuidioſis.
vindicatiuis cogitatiōibꝫ. Hiere. iiij. La
ua a malicia cor tuū vt ſaluꝰ fias. vſqꝫ quo
morabuntᷣ in te cogitatiōes noxie? Iteꝫ a
cogitationibꝫ luxurioſis ⁊ imūdis. qꝛ nul
lus requieſcet in mōte ſctō dei. niſi q̇ ſine
macla cordis ĩgreditᷣ. Vñ ps. xxiij. Quis
aſcēdet in montē dn̄i. aut q̇s ſtabit ĩ loco
ſctō eiꝰ? Jnnocēs mā ibꝫ ⁊ mūdo corde. Vñ
Ceſariꝰ. Jncipiamꝰ cogitatiōes bonas di
ligere. ⁊ ſtatim ab illis que male ſūt nos di
gnabitᷣ dn̄s liberare. Secūdo debemus
oculos circūcidere ab illicito viſu. Hiere.
ix. Aſcēdit mors ꝑ feneſtras nr̄as. Corpꝰ

nr̄m ē domꝰ. feneſtre oculi ſūt. ĩhabitator
aīa ē. qn̄ nō cuſtodimꝰ oculos. tūc mors in
trat ⁊ aīaꝫ occidit. Unde Matth. vi. Si
oculus tuꝰ fuerit nequā totū corpꝰ tuū te
nebroſū erit. Augꝰ. Jmpudicꝰ oculus im
pudici cordis ē nūciꝰ. Tertio aures a de
tractione. Prou. xxiiij. Cū detractoribus
ne ꝯmiſcearis. qm̄ repēte ꝯſurget ꝑditio eo
rū. Vñ Bern̄. Detrahere aut detrahētēꝫ
audire. q̇d hoꝝ dānabiliꝰ ſit nō facile dixe
rim. Jtē aures aūtere debes ab auditu tur
piū ꝟboꝝ ⁊ cantuū laſciuioꝝ. Eccl. xxviij.
Sepi aures tuas ſpinis. ⁊ noli audire lin
guā nequā. Quarto linguā circūcidere
debemꝰ a turpi locutiōe. Eph. v. Ois im
mūdicia nec noīetᷣ in vobis. ſic decet ſctōs.
aut turpitudo. aut ſtultiloq̄ū. aut ſcurrili
tas. Jtē a mēdacio. Eph. iiij. Deponētes
oē mēdaciū loq̇mini ꝟitatē vnuſq̇ſqꝫ cuꝫ
ꝓximo ſuo. Jtē ab irriſiōibꝫ bonoꝝ hoīuꝫ
Vñ ps. Qui habitat in ce. irri. e. ⁊ do. ſb
ſan. e. imo boni honorādi ſunt ſic filij dei.
Nam qui filium honorat. honorat ⁊ pr̄em
eius. ſic ⁊ qui honorat bonū hominem. ho
norat ⁊ deum. Jtem a verbis maledictis.
Apl̄s ad Roma. xij. Benedicite ⁊ nolite
maledicere. qui enī maledicūt proximis in
currunt iſtam maledictionem dei. quaꝫ di
cturus eſt in iudicio. De q̄ haberᷣ Matth
xxv. Jte maledicti ĩ ignem eternum. Jtem
a verbis iuratorijs. Eccl. xxiij. Vir multū
iurans implebitur iniquitate. Unde di
cit chriſtus in euangelio Matth. v. Sit
ſermo veſter eſt eſt. non non. Qñ aūt iura
re per deū ſit mortale vel veniale peccatuꝫ
quere infra ſmo. cxliij. L. Quinto ma
nus circumcidere debemus ab illicito actu
Nam tactꝰ ⁊ amplexus qui fiūt ad irritā
dū ſe ⁊ alios. ſūt pctā mortalia. Sic ma
nus circūcidende ſunt a rapinis. furtis. a
cedibus ⁊ turpi ludo. ⁊ ad ſola dei opera
pagenda aptande. Sexto circumcidere
debemꝰ pedes ab illicitis greſſibus q̇ fiūt
in chorizando. ſuꝑbe incedendo. ⁊ ad loca
illicita eundo. Unde Job. xxxi. Cunctos
greſſus meos ipſe dinumerat ¶ Ulti G
mo nota exēplū de illo noīe Jeſu. Legitᷣ
ꝙ diu moratus fuit quidaꝫ hō cum vxore

ſua in magna pace ⁊ ſanctitate · ⁊ illa ſimi-
liter cũ eo · Immiſit aũt diabolus temptatio-
nes in eos vt ſuſpẽderẽt ſe · vt ſic euaderẽt
p̃ſentes miſerias · Cũ ergo vtrimq̃ ex hac
improba ⁊ importuna temptatione triſtes
efficerent᷑ · vt nec ſomnũ capent · nec come-
derent · queſiuit alter de altero cauſas tan-
te triſticie. Rñdit vir ꝙ ſup oĩa hr̃et vo-
luntatẽ magnã ſuſpẽdẽdi ſe · mulier reſpõ-
dit illud cõſimile eſſe deſideriũ ſuũ · conſen-
tientes aũt ambo in idipſum · laqueos pa-
rant vt ſe ſuſpẽderẽt: tũc mulier dixit viro
ſuo. O dñe cõſulerẽ ꝙ pri⁹ biberem⁹ amo-
rem Johannis mutuo de illo optimo vi-
no nr̃o · qđ p̃cioſum ſeruauim⁹ de illa vi-
nea nr̃a de qua nõdum guſtauim⁹ · nec ſci-
mus quale adhuc ſit vt potati leuius mo-
riamur. Placuit viro · vinũ affert · qđ cũ
vellet bibere ſicut cõſueuerat ſignauit vi-
nũ cum ſigno crucis · dicẽs: in nomĩe Jeſu
chriſti bibam⁹ · ⁊ bibit deditq̃ mulieri · cũ
aũt bibiſſent vinũ cruce ſignatũ ita fugit
diabolus ꝙ oĩs temptatio de tota mente
eoꝝ tolleretur · vt hoc qđ facere cogitaue-
runt noluerũt poſtea adimplere · ſed cõtri-
ti ad confeſſionẽ confugerũt ⁊ vitam ĩ bo-
h no finierũt. ¶ Item exemplũ aliud de
noĩe Jeſu · fuit quidã homo pius q̃ hanc
conſuetudinẽ habuit · ꝙ quotieſcũq̃ ſibi
diabolus ingerebat aliquã temptationẽ ·
iuit ad locũ oꝛonis ⁊ inuocauit deũ dicẽs
O Jeſu dulcis miſerere mei ⁊ adiuua me ·
⁊ cõtinue diabolus receſſit ab eo. Et ſemel
audiuit vnus ſanct⁹ pater · ꝙ demon dice-
bat · ꝙ ipſi diaboli maxime repellerent᷑ ab
hoc noĩe Jeſus.

¶ In eodẽ feſto Sermo xx · ꝙ iuuenes debent a iuuentute deo ſeruire.

Poſtquam cõſũmati ſũt dies octo ⁊c̃. Luc
ij. ¶ Sciendũ · ꝙ chriſtus
die octaua circũciſus ẽ · ⁊ ſanguinẽ ſuũ fu-
dit · ⁊ hr̃ ad noſtrã inſtructionẽ · vt in pueri-
tia ei ſeruire inchoem⁹. Qđ facere debem⁹
p̃ncipalit᷑ ſex de cauſis · ſiue ꝓpt᷑ ſex fructus
qui inde ꝓueniũt illis q̃ a iuuẽtute deo ſer-
uire incipiũt. Prim⁹ eſt q2 bonitas ꝓfun-
dius infigit᷑ ipſi iuueni · eo ꝙ inuenit ſub-
iectũ magis tenerũ. Vñ Ariſto · ij · de aĩa.
Aĩa pueri ẽ ſicut tabula raſa in q̃ nihil eſt
depictũ · ⁊ hr̃ in p̃ncipio ſue infuſiõis. Itẽ
aĩa pueri ẽ ſicut ꝑgamenũ bñ p̃paratũ · et
quicq̃d ĩ eo ſcribit᷑ · vix delet᷑ · ⁊ ſi delet᷑ ad-
huc manẽt ibi aliq̃ veſtigia: Sicẽ de iuue-
ne q̃cq̃d ſibi p̃mit⁹ imp̃mit᷑ · ad hr̃ ſp̃ ĩclina-
tur ſiue ſit bonũ ſiue malũ. Itẽ puer ẽ ſicut
virgula que faciliter flecti põt ad dexterã
ſiue ad ſiniſtram · ⁊ quocũq̃ flectitur il-
luc ⁊ creſcit. Sed trabs iã deſiccata ſi cur-
ua eſt · impoſſibile eſt eam ad rectitudinem
duci. Unde Holgot ſuper li · Sap̃. Om-
ne peccatum incurabilius eſt in ſene q̃ in
iuuene. Vñ Eccl · vij · Filij ſi tibi ſint · eru-
di illos a pueritia ſua. Secundus fru-
ctus q2 iocũdum eſt viuere hoĩ tali qui in
p̃ncipio deo ſeruire ſtuduit. Sap̃. Optĩa
forma viuendi eligẽda eſt quã iocũda red-
det conſuetudo. ¶ Queritur hic qui- R
bus in hac vita melius ſit. Rñdeo ꝙ illis
qui puro corde ⁊ pura conſciẽtia deo ſer-
uiũt. Prou · xv · Mẽs ſecura q̃ſi iuge con-
uiuiũ. Hoc ſic patꝫ. Nam ſi ſup̃ videt ⁊c̃
quere ſupra ſer · ix · R · ibi. Quinta ẽ cõſciẽ-
tia. Item ſciendũ ꝙ aliqui mali infernum
maiori labore ſibi acquirũt q̃ aliqui boni
regnũ celeſte. Quod duobꝫ modis intelli-
gitur. Primo q̃tum ad interiorẽ remor-
ſum conſcientie. Vñ Amb · in · li · de offi ·
Que pena grauior eſt q̃ interioris uuln⁹
cõſciẽtie: nonne hoc magis fugiendũ eſt · q̃
mors · q̃ diſpẽdiũ · q̃ exiliũ · q̃ debilitatis
dolor. Vñ Iſido · de ſum · bo · Oĩa fugẽ po-
tuit hõ p̃t᷑ cor ſuũ · Nõ eniꝫ põt a ſe q̃ſq̃
recedere · vbicũq̃ enĩ abierit reat⁹ ſui cõſci-
entia illũ nõ dereliquit. Secũdo mõ intel-
ligitur quo ad exteriora exercitia. Unde
Holgot. Via pctõꝝ ẽ multo magis labo-
rioſa q̃ via ſctõꝝ · Famul⁹ enĩ q̃to pluri-
bus dñis habet ſeruire · tanto cum maiori
labore. Sed peccator vult ſeruire mundo
diabolo ⁊ carni ſue · ⁊ ideo neceſſe eſt eum
multipliciter laborare. Hiere · ix · Ut ini-
que agerent laborauerunt · Nam duriora
ſeruitia q̃nq̃ habent ſerui diaboli q̃ ſerui

dei ſicut patet in haſtiludijs ⁊ choreis ⁊ ac-
tibus luxurioſis. in diuitijs cõgregandis
ſupbis veſtib9 portandis ⁊ in ꝑlaturis ac-
qrendis. Vñ Holgot. Multo forti9 la-
borant hoïes circa mũdana ⁊ trãſitoria. q̄z
circa eterna. Et magi circa voluptates q̄z
L circa ꝟtutes. ¶ Tertius fructus eſt ꝙ
gratius ē ſeruitiũ eoꝝ deo qui cito ad deũ
cõuertunt᷑. Illi enĩ de puro ⁊ optimo vite
ſue q̄ſi de flore ⁊ vigore deo offerũt. Qui
aũt tarde volũt ↄũti. q̄ſi feceſ deo reſeruãt
reſpectu iuuenũ qui in iuuẽtute deo ſeruire
incipiũt. Illi enĩ antiqui de vita ſua ꝓmo
id qđ pulcrius ⁊ melius ē offerũt mũdo et
diabolo. reliquias ꝟo volũt offerre deo.
illud ſcilicet de quo mũdus nõ curat. i. ſe-
niũ. cũ tñ ſm ſcripturã. bona ⁊ optima deo
offerenda ſũt. Numeri. v. Pia que offert̄
deo optima ⁊ electa erũt. Item illi q̄ expe-
ctant vſq3 ad ſeniũ. tales cõſumũt iuuẽtu-
tem ⁊ fortitudinẽ corpis in ſeruitio mũdi
⁊ diaboli. Et cũ iam ſeneſcũt tunc ceſſant
ab aliquib9 peccatiſ. cũ eadẽ pctã iam am-
plius perpetrare non pñt. Vñ Aug9. Si
vis agere penitentiã cũ iam peccare nõ po-
tes. peccata te dimiſerũt nõ tu illa. Sz cũ
hõ aptus eſt ad peccandũ. ⁊ poſſet ⁊ habet
occaſionẽ ſcz pulcritudinẽ. diuitias ⁊ iuuẽ
tutem ⁊ dimittit ꝓpt᷑ deũ. hoc eſt deo valde
acceptũ. Nam ſubtrahere ſibi delectabi-
lia carnis cũ oportunitatẽ habet ꝑficiẽdi:
q̄ſi ſpũale martyriũ eſt coram deo. Unde
ſcriptũ eſt: Qui potuit trãſgredi ⁊ non eſt
tranſgreſſus. facere mala ⁊ non fecit. q̇s eſt
hic ⁊ laudabim9 eũ: Vñ Aug9. Dico tibi
q2 ſecur9 es ſi penitentiã egiſti eo tpe q̊ pec
care potuiſti. Itẽ ſciendũ ꝙ ſumme placet
deo ſeruitiũ iuuenũ innocentũ. Nunq̄z pa
ter đ filio tantũ gaudiũ habuit. ſiue rex ſi
ue eps. ſi papa elect9 fuerit. ſicut de9 gau-
diũ habet de bono ope qđ q̇s deo offert in
ſua innocentia. In ſignũ hui9 dicit chriſt9
in euangelio vt habet᷑ Matth. xix. Sinite
paruulos venire ad me. i. nolite prohibere
eos. taliũ eſt enĩ regnũ celoꝝ. Itẽ cũ pueri
clamarẽt in templo. ⁊ ꝓpterea pharisei in-
dignarẽt᷑. dixit eis chriſt9. vt habet᷑ Mat.
xxi. Nunq̇d legiſtis: Ex ore ĩfantiũ ⁊ lactẽ
tiũ ꝑfeciſti laudẽ. ¶ Q multũ valeat M
orõ innocentũ pueroꝝ ſiue ꝓ viuis ſiue ꝓ
mortuis. patet ꝑ tale exẽplũ qđ legit᷑. Qui
dam eps deuot9 vidit ĩ ſomnis puerũ pi-
ſcantẽ de puteo cũ hamo aureo ⁊ linea ar
gentea. ⁊ inde extrahebat vnã pulcrã mu-
lierẽ: euigilãs vidit eũdẽ puerũ in cemite-
rio ſup vnã tumbã orantez. ⁊ queſiuit ab
eo q̇d hic faceret: Rñdit. ꝓ aĩa mr̃is dico
pr̃ nr̃. ⁊ miſerere. ⁊ ĩtellexit vir ſanct9 ꝙ aĩa
illius mulieris liberata eſſet a purgatorio
precibus illius pueri. Et pater noſter ē ha
mus aureus. ⁊ miſerere eſt linea argentea.
¶ Quartus fructus quia homo certi9 N
moritur in certitudine ſpei ſue ſalutiſ. Vn-
de Aug9. de diſciplina chriſtiana. Nõ põt
male mori q̄ bñ vixit. Sic econtra q̄ male
viuũt ⁊ tardãt cõuerti vſq3 ad finem vite
vix bene moriunt᷑. Vñ Aug9. Vix bñ mo
ritur qui male vixit. Unde Ariſto. iij. to-
picoꝝ. Qualis vnuſq̇ſq3 ē. tal᷑ videt᷑ ſibi
finis. Unde etiã Aug9. Si quis poſitus ĩ
vltima neceſſitate ſue egritudinis volue-
rit accipere penitentiã. ⁊ accipit mox recõ-
ciliabit᷑. ⁊ hinc vadit fateor vob̄ non illi ne
gamus qđ petit. ſed nõ ꝑſumim9 ꝙ hic be-
ne exeat. ſi ſecurus hinc exit ego neſcio. pe
nitentiã dare poſſum9. ſecuritatẽ autez nõ.
nunq̇d dico damnabit᷑ ſed nec dico libe-
rabit᷑. Vis ergo a dubio liberari. tene cer-
tum ⁊ dimitte incertum. Age penitẽtiã dũ
ſanus es. ſi ſic agis. dico tibi ſecurus es.
Qui enĩ nõ volũt in ſanitate querere de-
um. ſed ſcient᷑ ⁊ ptinacit᷑ cõtra deũ facere.
grauit᷑ peccãt. Sepius cõtingit ꝙ in infir-
mitate conſtituti nõ poſſunt ſeueraciter ad
deum conuertere ⁊ penitere. Vñ dr̃ in de-
cre. Qui cũ potuerunt conuerti ⁊ noluerũt
in fine non facile acquirunt quod volũt.
de pe. diſ. vlti. c. Nullus expectet. Ergo il-
li boni q̄ a iuuẽtute deo ſeruierũt. magiſ fe-
liciter moriuntur. Ps. Precioſa in con-
ſpectu dñi mors ſanctoꝝ eius. ¶ Unde O
exemplũ legit᷑ ꝙ quidam pauper vir dege-
bat in quadam villa. qui cũ egeret ſtipen-
dia quotidiana per laborem ⁊ mendicita-
tem ſibi acq̇rebat. ⁊ tñ ſanctam dei genitri
cem Mariam prout poterat honorabat. ⁊

quandoqȝ de elemoſynis que ei dabant̃ ꝑ
amore dei genitricis alijs pauperibꝫ condi
uidebat. Hic cuȝ moreret̃ · cepit ſanctã dei
genitricẽ rogare vt eius miſereri dignaret̃
⁊ ꝑcibus ſuis ei amenitatẽ ꝑadiſi largiret̃.
Tunc ipſa ſancta mat̃ mĩe ei aſſiſtẽs dixit
Ueni ⁊ ſicut petiſti ꝑfruaris requie para-
diſi. Hanc xͦo vocem audierunt plures q̃
in illa domo erant qͦd ⁊ mox effectus oſten
dit. Cũqȝ eius aĩa eſſet a corꝑe egreſſa · ſta
tim ꝑducta eſt ab angelis in ꝑadiſum · ⁊ ſi
cut ꝓmiſerat beata xͦgo letat̃ cũ iuſtis ſine
fine. Quint⁹ fruct⁹ qui ſequit̃ ex hoc qñ
quis a iuuẽtute ſeruit deo eſt · ꝙ purgato-
riũ eius minuet̃ · nam ſi tales intrabũt pur
gatoriũ · tũc ibi paruo tꝑe ꝑmanebũt re-
ſpectu illoꝝ qui hic multa pctã cõmiſerũt
⁊ tarde ꝑnituerũt nec condignã ꝑniten-
tiam egerũt. Uñ ſcribit beatus Greg⁹ · in
dialo · ꝙ quedã aĩa in vmbra vna punita
fuit ꝓpt̃ modicitatẽ ꝑne quã habuit exol-
uere. Nam ſi q̃s haberet ſolũ vnũ pctm̃ ve
niale · cũ illo ñ poſſet deũ vidẽ niſi ꝓ eo ſa-
tiſfaceret · vel hic in mũdo vel in purgato-
rio. Uñ Humb · Nunqȝ enĩ a quoqȝ dei
facies videbit̃ · donec ꝑ ꝑnam venialiuȝ
pctõꝝ q̃drãs mĩm⁹ ꝑſoluat̃. De ꝑna pur
gatorij quere infra ſmõe · clvi · D · Exẽplũ
P ibidẽ. ¶ Sextus fructus ꝙ ꝑmiũ mai⁹
in celo habebũt qui a iuuẽtute ſeruiũt deo
Habet enĩ deus vñ remunerat illos q̃ cor
de ad ipſum conuertunt̃ · ⁊ illos q̃ a iuuen-
tute ſibi ſeruiũt. Uñ Job · xiiij · In domo
pr̃is mei multe manſiões ſunt. Nam val-
de diſſimiles ſunt in remuneratiõe ille qui
vno anno ante mortem ſuaȝ ſolũ ſeruiuit
deo · ⁊ ille q̃ a iuuẽtute ſeruiuit ei. Aplus.
Reddet vnicuiqȝ iuxta opa ſua. Nam ſi
quis cognoſceret diſtantiã glorie que eſt
inter ꝑmũ ⁊ ſecundũ choros angeloruȝ · ille
libent̃ deberet centũ annis duram vitã du
cere · imo qͦd plus eſt centũ martyria ⁊ cen-
tum mortes pati vt de ꝑmo choro angelo-
rũ ad ſecũdũ poſſet ꝑuenire · ⁊ iterũ tantũ
pati vt de ſecũdo in tertiuȝ · ⁊ ſic de alijs.
Minus enĩ adhuc dixi. Uñ aplus. Non
ſunt condigne paſſiões hui⁹ tꝑis ad futu-
ram gloriam que reuelabit̃ in nobis. Uñ
hic reꝑhẽdit̃ deſidia nr̃a · q̄ vno ãno poſſũ
mus mereri vt vſqȝ ad quartũ vel q̇ntum
vel ad ſextum chorũ angeloꝝ poſſem⁹ ꝑue
nire. Sȝ hͦ negligim⁹ ꝓpt̃ nr̃am pigritiam
⁊ cecitatẽ. Uñ Hiero · Nullus labor du-
rus nullũ tꝑs longũ videri debet · q̃ gloria
eternitatis acquirit̃. Similit̃ ⁊ libent̃ debe-
rem⁹ carere oĩbꝫ delectationibꝫ ⁊ gaudijs ⁊
honoribꝫ hui⁹ mũdi vt ad tale gaudiũ per
uenire poſſem⁹. Uñ Aug⁹. Tanta eſt pul-
critudo iuſticie · tanta eſt iocũditas lucͥ et̃-
ne · vt etiã ſi nõ liceret in ea ampli⁹ mane-
re q̃ȝ vni⁹ diei horã · ꝓpt̃ hͦ ſolum ĩnumera-
biles anni huius vite pleni delitijs ⁊ omni
affluentia tꝑalium honoꝝ recte meritoqȝ
contemnerent̃. ¶ Ultimo notandum Q
eſt exemplũ de quodã puero innocenti q̇
innocentiã baptiſmalẽ ſeruauit. Et legit̃
in · li · de api · Q quidaȝ puer annoꝝ q̇nqȝ
de honeſtis valde parentibus fuit ortus ·
qui primo viſis fratribus ordinis minorũ
a parentibus ſuis petiuit vt ipſorum habi
tu veſtiretur. Sed cuȝ illi quaſi puerile di
ctum eſtimarent · poſtmodum aduerterunt
cum diligentia · quia puer cepit conſuetu-
dines ordinis minorum ſeruare · incedere
nudis pedibus ⁊ dura corda precingi · ar-
gentum ⁊ aurum ſũmopere vitabat attin-
gere. Et in hoc articulo caſus accidit rar⁹
⁊ mirus valde. Uñ negociatores quidam
ad hoſpitium pr̃is eius venerũt. Qui vi-
dentes in tali puero habituȝ talem mirati
ſunt. Et cum intellexiſſent puerũ omnem
vitare pecuniã · vnũ nũmũ in profundum
vaſis quo bibebant latenter iniecerunt · et
cum modico vino puero poculum porrexe
runt. Qui vt exhauſto vino nũmũ vidit
exclamans horrifice vas proiecit · tentiſqȝ
in celum oculis ⁊ manibus dixit: Tu no-
ſti deus omnipotens ꝙ inſcius meum ordi
nem violaui. Hinc tremebundus expal-
luit ⁊ quaſi ad mortem tendens nigredo
faciem eius occupauit. Qͦd videns ei⁹ pa-
ter expauit · ⁊ currens pro ſacerdote addu-
xit eũ. Qui puero abſoluto manũ imponẽs
eum a dolore ⁊ ꝑna mitigauit. In pla-
tea puer ſedens pueros vicinorum dieb⁹
ſolenninbus cõuocabat vt eos ſi diſtorti

eſſent in moribus· ſi ſupbi· ſi ornatis veſtibus icederẽt argueret ·bonis vero pueris celorũ gloriã ꝓmittebat· interdum eos docebat orõnẽ dñicam· ſcꝫ Pater noſter· ⁊ q̄ꝫ bonũ eſſet matri chriſti in angelica ſalutatione ⁊ genuflexionibꝰ ſeruire. Ad has pueri cõuocationes ⁊ exhortationes ſenes ipſi cũ minoribꝰ cõcurrebant· ⁊ miro modo delectabant̃ in prudẽtia ⁊ reſpõſis eiuſ· Patrem ꝓpriũ iurantẽ vel leuem in geſtibꝰ vel ebrioſum ſi qñ videbat ei compatiẽdo et q̄ſi cũ lachrymis arguebat dicenſ: Pater chariſſime nunq̇d pſbyter noſter in eccleſia dicit· ꝙ qui talia agũt regnũ dei nõ poſſidebũt· Matrẽ q̄ꝫ que cũ in ſolẽnitate q̄dam optimis ſcarlatis ⁊ rubicũdis veſtibꝰ vteretur cũ graui merore corripuit in eccleſia coram conſedentibꝰ dicẽs: digitoq̄ꝫ demonſtranſ imaginẽ crucifixi: Intuere mat̃ intuere· ⁊ vide dñm noſtrũ Jeſum chriſtũ nudũ in cruce pendentẽ ſanguine rubricatum· ⁊ tu te in cõtumeliã ipſius veſtibꝰ ſcarlatis adornaſti· caue mat̃ caue chariſſima ne ꝑ rubore veſtiũ penas eternales incurras. Nec mora mater verba filij nõ modicum abhorreſcẽs veſtes taleſ depoſuit· ⁊ talibus amplius vti penitꝰ denegauit· Mores vero ⁊ geſtus ipſius pueri ꝑfectionẽ virtutum ⁊ gratiã dei in eo oſtendebant· nõ dum puer etatem ſeptennẽ impleuerat ·et mortuus eſt. Appropinquans ergo morti confeſſus ſacerdoti ⁊ ſacramentũ corporis chriſti poſtulauit· ſed ſacerdos ꝓpter puerilẽ etatẽ ſibi denegauit· Puer aũt cũ mira orõnis gr̃a extenſis in celum manibꝰ dixit: Tu noſti dñe Jeſu ꝙ ſummũ deſiderium meum eſt te hr̃e· petiui te· feciq̄ꝫ qđ debui· ⁊ ſpero confidentiꝰ ꝙ tui ꝑñtia nõ fruſtrabor· His dictꝭ parẽtes circũſedentes et flentes· conſolatus ẽ eos puer ille ⁊ ad meliora ꝓuocãs· int̃ verba exhortatiõis· orõnis ⁊ laudis ſpm̃ deo reddidit impollutuꝫ ⁊ ſtatim habitꝰ ordinis fratrũ minoꝝ tunicam cũ aſſuto caputio que ſuper eũ extẽſa iacebat repẽte diſparuit· ⁊ nũq̄ꝫ poſtmodũ viſa fuit. Igit̃ poſt mortẽ eiꝰ cũ ad ſepulcrũ illius vbi ſepeliẽdus erat ſtantes q̇dã ex fratribꝰ minoribꝰ pſalmũ· ſ· De profũdis dicere voluiſſent· nullo conatu ⁊ nulla reiteratione hũc pſalmũ dicere potuerũt· vñ ꝑ hoc dabat̃ intelligi· illã ſanctã aiãꝫ nullis orõnibꝰ indigere. Parẽtes vero poſt mortem pueri intm̃ exẽplo filij ꝑfecerũt· vt oĩa oblectamẽta ſeculi deſerẽtes· pater ordinẽ p̄dicatoꝝ· mater aũt ciſtercienſiũ ordinem eiſdẽ tꝑibꝰ intrauerũt· ⁊ deo fidelit̃ ſeruierũt

¶ In epiphania dñi Ser· xxi

Ecce magi venerunt ab oriente hieroſolymam dicẽtes: Vbi eſt qui natus eſt rex iudeoꝝ. Matth· ij· Hodierne diei feſtiuitas magna ẽ. Vñ merito dicit̃ apparitio· vel etiaꝫ in vulgari. Der oberſt tag. Vñ canit̃. Dies ſctificatꝰ illuxit nob venite gẽtes ⁊ adorate deum. Et in ſignũ huiꝰ dĩ in verbo ꝓmiſſis: Ecce magi ab oriẽte venerũt ⁊c. Cõſuetudo ẽ ꝙ qñ aliq̇ſ rex vadit ſibi accipe regnũ· tunc veniũt milites curie ſue vt de ſua ſolennitate ipſi regi ꝯgaudeãt· ⁊ gr̃as deo referãt. Veniũt etiã populares· vt eoꝝ dñm recognoſcãt. Veniunt tandẽ p̄ncipes ⁊ barones· vt ei munera deferãt ⁊ fidelitatẽ faciãt· Chriſtꝰ habet duo regna· ſ· celeſte· ⁊ terreſtre. Regnũ celeſte pacifice obtinebat. Regnũ aũt terreſtre diabolus vſurpauerat. Et iđ chriſtꝰ venit in mundũ vt diaboluꝫ de regno ſuo eijceret ⁊ ipſe regnũ ſuũ recuparet. Unde Joh· xij· dicit̃. Nũc iudiciũ eſt mũdi. Venerũt igit̃ p̄mo ipſum viſitãtes milites ſue curie celeſtis· de ſua ſublimatione ĩ regnũ gr̃as deo referẽtes ⁊ dicẽtes: Gloria in altiſſimis deo· Venerũt populares· ſ· paſtores ⁊ ipſum dñm recognoſcentes viſitauerunt· ⁊ ſimiliter de ſua ſublimitate gratias deo egerunt. Unde dicitur Reuerſi ſunt paſtores glorificãtes deũ. Hodie venerũt p̄ncipes ⁊ barones vt fidelitatem ſibi facerent· ⁊ ideo procidentes adorauerunt euꝫ ⁊ apertis theſauris ſuis obtulerunt ei munera. Unde in ſermone p̄ſenti tria ſunt diceda. Primo de ſapiã illoꝝ triũ regũꝫ Secundo de eorum inquiſitiõe ⁊ oblatione. Tertio quare paupes reuerẽtiꝰ coĩter ſe habẽt ad deũ q̄ꝫ diuites. ¶ Quantũ R